

2. MOSEBOK

Bibelstudier

for sabbatsskolen

3. kvartal, 2025

2. MOSEBOK

Av Jiří Moskala

UTGITT AV
SYVENDEDEGS ADVENTISTKIRKENS
SABBATSSKOLEAVDELING

Norsk Bokforlag, Røyse

UTARBEIDELSE

Utarbeidelsen av bibelstudiene ledes av en komité med medlemmer fra verdensfeltet. Komiteens medlemmer er rådgivende redaktører, og de studiene som utgis hvert kvartal, gjenspeiler komiteens synspunkter og representerer ikke bare eller nødvendigvis forfatterens hensikter.

HENVISNINGER

Der forfatternavn ikke er oppgitt, men bare tittelen på en bok eller en artikkel, er henvisningen til en av Ellen G. Whites skrifter. Der en norsk oversettelse foreligger, er henvisningen til denne, men i parentes står også henvisningen til den engelske originalen, med standard forkortelse for tittelen, for eksempel: *AA står for Acts of the Apostles*.

BIBELOVERSETTELSE

Der intet er sagt om versjon, er Bibelselskapets oversettelse av 2011 brukt. I noen tilfeller er tidligere versjoner av Bibelselskapets oversettelse brukt (1930, 1978, 1985). Der ingen av Bibelselskapets bibeloversettelser støtter forfatterens poeng, har vi oversatt etter forfatterens versjon og merket det med versjonens alminnelige forkortelse, f.eks. NKJV for New King James Version.

Originalens tittel: *Exodus*

Studieforfatter dette kvartal: Jiří Moskala

Redaktør: Clifford R. Goldstein (goldsteinc@gc.adventist.org)

Oversettelse: Egil Fredheim (egilfredheim@gmail.com)

Illustrasjoner: Lars Justinen

Sats: Norsk Bokforlag, Røyse 2025

Trykk: UnitedPress

Copyright © Norsk Bokforlag

BIBELSTUDIER utgis kvartalsvis, og kan abonneres på ved å ta kontakt med Norsk Bokforlag.

Telefon: 32 16 15 60 • E-post: ordre@norsk bokforlag.no • Internett: www.norbok.no

En kort introduksjon til dette bibelstudieheftet

Dette kvartalets studium er basert på 2.Mosebok, eller Eksodus som boka heter på flere språk, bl.a. engelsk. Eksodus betyr «utgang», og forteller i bunn og grunn om hvordan Gud, Yahweh, en gang i tiden kalte ut sitt folk, fra slaveri til frihet. De får valget etter utfrielsen, da de er ute i ørkenene, om de vil inngå en pakt med Gud. Pakten er enkel: Hvis dere holde mine lover, som skal vise de omkringliggende folkene hvor kloke de er (5 Mos 4,6–8), skal jeg være deres Gud og beskytte og velsigne dere. Gud så etter og kalte et folk som kunne være hans vitner. Som viste verden hvordan og hvem Gud er, og hvordan det ser ut å være menneske i verden – på Guds måte.

Matteus forteller om Jesus på en slik måte at han framstår som en ny Moses, en leder som på ny velger et nytt folk, samtidig som han er det nye folk personifisert. Jesus må flykte til Egypt, og drar siden ut derfra tilbake til det lovede landet, som Israel gjorde det. Han drar ut i ørkenen og fristes, som Israelsfolket ble det. Han krysser Jordan-elven som Moses krysset Rødehavet. Han går opp på et fjell og gir sin lære til tolv disipler, som Moses gikk opp på et fjell og gav læren til de tolv stammene.

Måtte vi kjenne Jesu kall til å være Guds folk i verden når vi nå studerer 2. Mosebok. Måtte Gud i våre liv få folk rundt oss til å utbryte: «Så klokt og forstandig det er, dette store folket!» (4 Mos 4,6) Måtte vi erfare og konkludere i våre liv og i våre fellesskap: «Hvilket stort folk har vel en gud som er like nær som Herren vår Gud er nær oss hver gang vi kaller på ham? Og hvilket stort folk har vel så rettferdige forskrifter og lover som hele denne loven som jeg legger fram for dere i dag?» (4 Mos 4,7.8).

Har du spørsmål? Ta gjerne kontakt med sabbatsskoleavdelingen i Adventistkirken.
Du kan skrive til vidar.hovden@adventist.no

REDAKTØRENS FORORD

Eksodus: Reisen til det lovede land

Den Gud vi møter i 2. Mosebok, er den Gud som til fastsatt tid og med mektige handlinger utfridde sitt folk (1 Mos 15,12–16). Utvandringen fra Egypt og kryssingen av Rødehavet var store begivenheter – Guds underfulle handlinger. Det er det største som har hendt i Israels historie før korset. Det er evangeliet: Moses-evangeliet.

Hebreerne opplevde Guds omsorg og beskyttelse til tross for mange frafall. Hans barmhjertighet overgikk all forstand. Med utstrakt arm førte han folket til frihet. Det var en enestående begivenhet. Denne rekken av inngrep var begynnelsen på deres nye reise med Gud, en reise fra Egypt til Kanaan.

Moses spiller en viktig rolle i 2. Mosebok, men boken handler om Gud – den kjærlighetens, sannhetens, rettferdighetens, frihetens og tilgivelsens Gud som døde for oss på korset. Når vi studerer 2. Mosebok, får vi innblikk i Guds vesen.

Hvordan er han egentlig? Han var trofast mot folket tross deres utroskap. Han var for dem også når de var imot ham. Gang på gang viste han dem barmhjertighet og oppmuntret, korrigerte og underviste dem. Han ledet dem på beste måte og ville at de skulle tilbe og adlyde ham av kjærlighet til ham og hans karakter.

Moses' Gud er relasjonenes Gud. Hans viktigste mål var ikke en agenda, men et forhold til Israel. Han førte dem til Sinai for å få dette fellesskapet med dem.

Paulus sier vi kan lære av det som skjedde den gang: «Det som hendte med dem, skulle være til advarsel. Det ble skrevet til rettledning for oss, og til oss er de siste tider kommet» (1 Kor 10,11). Hendelsene er nedskrevet for vår skyld. Selv om våre omstendigheter er annerledes, er de åndelige prinsippene de samme.

Vår plan for studiet av 2. Mosebok er enkel. Vi deler inn boken i tematiske enheter av ulik lengde: (1) Slaveriet i Egypt, Moses' fødsel og første 40 år (2 Mos 1–2). (2) Moses' oppdrag (2 Mos 3–4). (3) Komplikasjoner: når livet blir vanskelig (2 Mos 5–6). (4) De første ni plagene (2 Mos 7–10). (5) Den tiende plagen og påskefeiringen (2 Mos 11–12). (6) Utfrielsen fra Egypt og møtet med Rødehavet (2 Mos 13–15). (7) Reisen til Sinai-fjellet (2 Mos 16–18). (8) Guds gave – paktens og dekalogen (2 Mos 19–20). (9) Guds lov i praksis (2 Mos 21–23). (10) Paktens stadfestet og tabernaklets utforming (2 Mos 24–31). (11) Frafall og Moses' forbønn (2 Mos 32). (12) Guds åpenbaring av seg selv og Moses' skinnende ansikt (2 Mos 33–34). (13) Tabernaklet bygges og innvies (2 Mos 35–40).

Måtte Gud velsigne studiet av denne boken som minner oss om at Gud vil lede sitt folk fra slaveri til frihet, fra død til liv og fra ødemark til det nye Jerusalem (Hebr 12,22).

Jiří Moskala er professor i GT-eksegese og -teologi, samt dekan ved Seventh-day Adventist Theological Seminary på Andrews University.

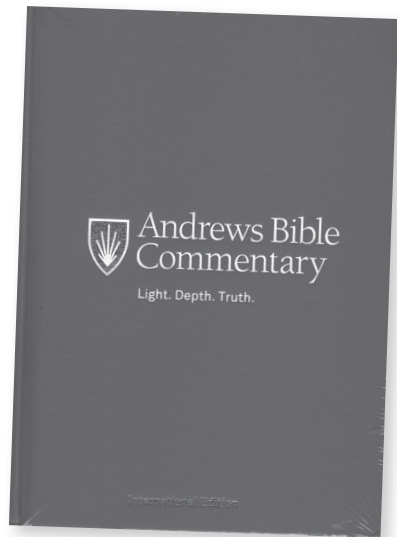
Innhold

1 5. JULI	Undertrykkelse: Bakgrunnen og Moses' fødsel	8
2 12. JULI	Den brennende busken	16
3 19. JULI	En vanskelig start	24
4 26. JULI	Plagene	32
5 2. AUGUST	Påske	40
6 9. AUGUST	Gjennom Rødehavet	48
7 16. AUGUST	Livets brød og vann	56
8 23. AUGUST	Pakt ved Sinai	64
9 30. AUGUST	Å leve loven	72
10 6. SEPTEMBER	Pakten og plantegningen	80
11 13. SEPTEMBER	Frafall og forbønn	88
12 20. SEPTEMBER	«La meg da få se din herlighet!»	96
13 27. SEPTEMBER	Telthelligdommen	104
	Solnedgangstabell	113

Andrews Bible Commentary – *International edition*

Andrews Bible Commentary er skrevet av 60 ledende bibelforskere fra hele verden. Den er designet for nye troende, erfarne bibelstudenter, pastorer og lærere. Dens formål er å oppdage det velsignede håpet på sidene i Skriften og å lese hele Bibelen i lys av dette håpet. Hva sier Bibelen til troende som med både lengsel og glede ser frem til Jesu gjenkomst? Å svare på det spørsmålet er kjernen i Andrew Bible Commentary, som søker å instruere og inspirere alle til et sterkere personlig forhold til Gud som fokuserer vår tilbedelse på Jesus som Frelser og Herre.

INNBUNDET • ISBN: 978-82-7007-726-2
2060 SIDER • VARENR: 4644

BESTILLES PÅ WWW.NORBOK.NO ELLER HOS NORSK BOKFORLAG:
E-post: ordre@norskbokforlag.no / Tlf. 32 16 15 60

Ønsker du å lære mer om temaet dette kvartalet har vi følgende tilleggsmateriale som du kan få kjøpt på engelsk:

Adult Teacher's Quarterly

Dette er den tradisjonelle engelske leksehjelpen for bibelstudier, med mye ekstra informasjon, flere henvisninger og utfyllende spørsmål som du kan bruke i gjennomgåelsen.

<http://sspm.gc.adventist.org>

Bible Study Guide

Det engelske bibelstudieheftet. 1. og 2. kvartal er i et hefte og 3. og 4. kvartal i et hefte. Det er forlaget i England som deler inn materialet slik.

E. G. White Notes

Dette heftet kommer også ut kvartalsvis og er en samling med Ellen G. White-sitater og henvisninger som er av betydning for temaet.

Companion Book

Hvert kvartal kommer det ut en bok som består av 13 kapitler (1 for hver uke) med mange gode tanker rundt de samme temaene som bibelstudiet tar opp. Boken er uavhengig av studieheftet, men kan også være et fint tillegg til det.

Collegiate Quarterly

Dette er en ungdomsversjon med kommentarer og henvisninger som passer til tenåringer/ungdommer/studenter. Det er mye brukt på universitetene, hvor studentene forstår og kan snakke engelsk.

Andre interessante internettadresser:

www.ssnet.org

www.GoBible.org

Den raskeste måten å bestille heftene på er via internett:

www.adventistbookcenter.com

Du kan også bestille hos Norsk Bokforlag,

Postboks 103, 3529 RØYSE Tlf. 32 16 15 60, faks 32 16 15 51 eller epost: ordre@norskbokforlag.no

Undertrykkelse: Bakgrunnen og Moses' fødsel

Ukens tekster:

2 Mos 1,1–22; 1 Mos 37,26–28; 1 Mos 39,2.21; Apg 7,6; Gal 3,16.17; 2 Mos 2,1–25.

Ukens vers:

Lenge etter dette døde kongen i Egypt. Israelittene sukket og klaget over slave-arbeidet, og skriket deres steg opp til Gud. Gud hørte hvordan de stønnet, og Gud husket sin pakt med Abraham, Isak og Jakob. Gud så til israelittene; Gud kjente dem. (2 Mos 2,23–25).

2. Mosebok forteller om undertrykte, marginaliserte, forfulgte, utnyttede og fornædrede mennesker. Mennesker som føler seg forlatt, glemt og undertrykt, kan finne håp her, for den Gud som frelste hebreerne, kan også frelse dem.

Boken handler om eksistensielle kamper, om urett og prøvelser som er en del av livet. Alle kan finne oppmuntring i fortellingene om hvordan Gud grep inn og hjalp sitt folk som led. Gud hører de undertryktes rop, ser deres kamp og tårer, og han kommer dem til hjelp i deres smerte.

Gud tar initiativet og utfrir dem som stoler på ham. Vi skal bare ta imot det han tilbyr oss i tro. Derfor bør vi lese 2. Mosebok, for den peker frem mot det Jesus har gjort for alle. Boken handler om utfrielse og endelig frelse – alt dette får vi i troen på Jesus Kristus og det han har gjort for oss.

I uro og mørke kan vi ha blikket festet på Gud og kjenne hans nærvær, omsorg og hjelp på veien til evighetens «lovede land».

GUDS FOLK I EGYPT

På hebraisk heter 2. Mosebok *shemot*, eller «navn» på norsk. Den begynner med: «Dette er navnene». Navnene på patriarken Jakobs familie regnes opp helt i starten.

2 Mos 1,1–7. Hvilken sannhet finner vi her?

2. Mosebok minner først om Guds velsignelser. Da patriarken Jakob og familien hans bosatte seg i Egypt, var de bare 70 personer (1 Mos 46,27; 2 Mos 1,5), men israelittene «var fruktbare, de økte, ble mange og svært tallrike. Hele landet ble fullt av dem» (2 Mos 1,7). Under utvandringen talte de ca. «600 000 mann til fots, foruten kvinner og barn» (2 Mos 12,37).

2 Mos 1,8–11. Hvordan hadde israelittene det da utvandringen fant sted?

Bibelen tegner et dystert bilde av tiden i Egypt. 2. Mosebok begynner med slaveriet under egyptiske oppsynsmenn. Men boken ender med Guds fredelige og trøstende nærvær i tabernaklet, midt i israelittenes leir (se 2 Mos 40). Mellom de to ytterpunktene ser vi Guds seiersgang. Guds seier over ondskapens krefter åpenbares ved at han befri sitt folk fra slaveriet, åpner Rødehavet og beseirer datidens sterkeste hær. Paradoksalt nok understreker fortellingen at jo mer israelittene «... ble plaget, jo flere ble de, og jo mer bredte de seg ut» (2 Mos 1,12). Gud er suveren og vil frelse sitt folk, samme hvor håpløs tilværelsen er, menneskelig sett.

Det sto frem en ny konge som ikke visste om Josef. Hvordan viser dette at vi ikke må ta omstendighetene for gitt, spesielt ikke de gode?

HISTORISK BAKGRUNN

Da Jakobs familie kom til Egypt etter hungersnøden i Kanaan (1 Mos 46), var kongen vennlig innstilt på grunn av Josef og alt han hadde gjort for egypterne. «Og farao sa til Josef: ‘Se, jeg setter deg over hele Egypt.’ Så tok han signetringen av hånden sin og satte den på hånden til Josef. Han kledde ham i linklær og hengte et gullkjede om halsen på ham. Han lot Josef kjøre i den nest beste vognen sin, og de ropte foran ham: ‘Bøy kne!’ Slik satte farao ham over hele Egypt.» (1 Mos 41,41–43).

Hva var nøkkelen til Josefs suksess i Egypt etter en så tung start? (Les 1 Mos 37,26–28 og 1 Mos 39,2.21.)

Den historiske bakgrunnen for Josef-historien er trolig denne: Den nye herskeren i 2. Mosebok 1,8 «som ikke visste om Josef», er Ahmose (1570–1546 f.Kr.). Deretter kom Amonhotep 1. (1546–1526 f.Kr.), han som fryktet israelittene og undertrykte dem. Senere utstedte Thutmosis 1 (1525–1512 f.Kr.) et dødsdekret for alle hebraiske guttebarn. Hans datter Hatshepsut (1503–1482 f.Kr.) var prinsessen som adopterte Moses som sin sønn. Farao Thutmosis 3 (1504–1450 f.Kr.), som i en periode var medregent med Hatshepsut, var farao under utvandringen.

Ifølge de beste beregningene fant utvandringen sted i mars 1450 f.Kr. (se William H. Shea: «Exodus, Date of the» i *The International Standard Bible Encyclopedia*, redigert av Geoffrey W. Bromiley et al., bind 2 [Grand Rapids, Michigan: William B. Eerdmans, 1982], s. 230–238). Følgende bibeltekster er nyttige for å forstå tiden for utvandringen: 1 Mos 15,13–16; 2 Mos 12,40.41; Dom 11,26; og 1 Kong 6,1 (se også Apg 7,6; Gal 3,16.17).

2. Mosebok 1 dekker en lang periode – fra Josefs tid, da hans far Jakob og hele familien kom til Egypt, og frem til faraos dødsdom. Det er uenighet om antallet år, men det viktige er at Gud ikke glemte sitt folk mens de var slaver i et fremmed land. Så selv om mye av det som skjedde med hebreerne i Egypt er ukjent (se 1 Kor 13,12), lyser Guds åpenbaring fremdeles fra sidene i denne boken. Uansett hvor ille det ser ut, kan vi vite at Gud alltid er der og er til å stole på.

HEBREERNES JORDMØDRE

Vi kan ikke forstå 2. Mosebok uten 1. Mosebok. Jødene kom til Egypt, og etter en tid med velstand og fred ble de tatt som slaver.

Men Gud overlot ikke folket til deres problemer, enda det iblant kunne se fortvilende ut. I nødens stund kommer Gud til hjelp. Han oppmuntrer sine: «Kall på meg på nødens dag, så vil jeg utfri deg, og du skal gi meg ære» (Sal 50,15).

2. Mosebok 1,9–21. Hvilken rolle spilte jordmødrene, og hvorfor blir de husket?

Ingen farao har fått navnet sitt nevnt i 2. Mosebok. De har bare tittelen «faraos», som betyr «konge». Egypterne trodde farao var en gud på jorden, sønn av guden Ra (eller Osiris eller Horus). Ra var den høyeste egyptiske guddommen, selve solguden.

Men tross sin makt kunne ikke denne «guden» tvinge jordmødrene til å handle mot sin overbevisning. Farao er navnløs, men vi får navnene på jordmødrene: Sjifra og Pua (2 Mos 1,15). De holdes høyt i ære, for de fryktet Gud. Faraos befaling prelet av på dem, for de respekterte Gud mer enn jordiske herskere (se Apg 5,29). Derfor velsignet Gud dem med store familier. For en trofasthet! De visste ikke bare hva som var rett å gjøre, de gjorde det også.

Da farao så at planen mislyktes, befalte han egypterne å drepe alle guttebarn som ble født hos hebreerne. De skulle kastes i Nilen, trolig som offergave til Hapi, Nilens gud, som også var fruktbarhetsgud. (Dette er første gang at jøder skal drepes bare fordi de er jøder). Hensikten med dødsdommen var å temme hebreerne, utrydde alle menn på sikt og integrere kvinnene i det egyptiske folk. Dermed ville det bli slutt på den trusselen farao så i hebreerne.

Jordmødrene visste ikke bare hva som var rett, de gjorde det også. Hva med oss?

MOSES BLIR FØDT

Les 2 Mos 2,1–10. Hvilken rolle spilte Guds forsyn og beskyttelse da Moses ble født?

Bakgrunnen for Moses' fødsel og liv er spennende, for han levde i Egypts 18. dynasti. En av dynastiets konger – Thutmosis 3., også kalt «Egypts Napoleon» – er en av de mest berømte faraoene i det gamle Egypt.

Selv om Moses ble født som dødsdømt (se 2 Mos 1,22), var han en «fin» gutt (*tob*, eller «god»; 2 Mos 2,2). Ordet betegner mer enn ytre skjønnhet. Det brukes f.eks. om det Gud gjorde i skapelsesuken, da han sa at alt var «godt», ja, «svært godt» (1 Mos 1,4.10.31).

Som en ny skapning vil dette «gode» barnet ifølge Guds plan bli den voksne som skal lede hebreerne ut av trelldommen. Hvem kunne ha forestilt seg barnets fremtid da det ble født, og det under så dystre omstendigheter? Men Gud vil holde det han har lovet Abraham, Isak og Jakob. Han inngikk en pakt med dem om at han ville gi deres etterkommere det lovede land (2 Mos 2,24.25). Og flere tiår senere ville han bruke dette *tob*-barnet til nettopp det.

Men før dette hadde prinsesse Hatshepsut adoptert Moses som sin. Navnet Moses er egyptisk og betyr «sønn av» eller «født av». Vi ser det i navnene Ah-mose («sønn av Akh») eller Thut-mosis («sønn av Thot»). På hebraisk er navnet derfor gjengitt som Mosheh, «trukket opp». Hans liv ble skånet da han på mirakuløst vis ble «trukket opp» av elven.

Vi vet lite om hans første levetid. Etter at han ble adoptert av Hatshepsut, levde Moses de første 12 årene sammen med sine biologiske foreldre (2 Mos 2,7–9; Ellen White: *Alfa og Omega*, bind 1, side 224f). Deretter fikk Moses den beste utdanning Egypt kunne gi for å utruste ham til å bli landets neste farao (White samme sted). Tenk så mye av denne utdannelsen som skulle vise seg å være ubrukelig eller til og med motarbeide det som betydde noe: kunnskapen om Gud og hans sannhet.

Hvor mye av det du lærer, er unyttig til det som virkelig betyr noe?

ANDRE PLANER

2 Mos 2,11–25. Hva skjedde så fort og ga Moses' liv en helt ny retning? Hva kan det lære oss?

Hva skulle Moses gjøre? Gi etter for Egypts fristelser og hoffets fornøyerelser eller utholde motgangen sammen med sitt folk? Snart måtte han velge.

«Da farao hørte om dette, prøvde han å få Moses drept. Men Moses flyktet fra farao. Han slo seg ned i landet Midjan, der han bodde ved en brønn» (2 Mos 2,15).

Etter drapet hadde ikke Moses noe valg, i hvert fall ikke når det gjaldt å bli i Egypt. Nå kunne han iallfall ikke bestige tronen og bli en «gud» i Egypt. I stedet ville Moses tjene den sanne Gud. Men da han flyktet, ante han nok ikke hva fremtiden ville bringe.

«Snart var saken kjent blant egypterne, og i sterkt overdrevet versjon kom den også farao for øre. Det ble fremholdt for farao at det som hadde skjedd, var meget alvorlig, at Moses hadde planer om å reise sitt folk mot egypterne, styrte dem som regjerte, og selv overta tronen. Rikets sikkerhet stod altså på spill så lenge han enda var i live. Kongen besluttet øyeblikkelig at Moses skulle dø. Da Moses ble klar over situasjonen, flyktet han i retning av Arabia.» – Ellen White: *Alfa og Omega*, bind 1, side 230.

Moses ble 120 år (5 Mos 34,7), og livet hans kan deles inn i tre deler på 40 år hver. De første 40 årene levde han i Egypt, og det meste av tiden på slottet. De neste 40 årene bodde han hos Jetro i Midjan. Men det er de siste 40 årene som fyller det meste av Mosebøkene, og de forteller historien om Israels kall til å vitne for en verden gjennomsyret av avgudsdyrkelse og åpenbare den sanne Gud (se 5 Mos 4,6–8).

Ville Gud at Moses skulle drepe egypteren? Om nei, hva kan historien i så fall si oss om hvordan Gud kan bruke situasjoner til sitt eget formål? Hva sier Romerbrevet 8,28 om dette?

TIL FORDYPNING:

«Moses» i *Alfa og Omega*, bind 1, side 223–239.

I bibelteksten står det at «jordmødrene fryktet Gud og gjorde ikke som egypterkongen hadde sagt til dem. De lot guttene leve.» (2 Mos 1,17). Ellen White kommenterer jordmødrenes trofasthet og Messias-håpet slik: «Jordmødrene fikk beskjed om å drepe de hebraiske guttebarna ved fødselen. Satan selv stod bak denne planen. Han visste at en befrier skulle stå frem i Israel, og nå håpet han å kunne krysse Guds plan ved å få kongen til å utrydde barna deres. Men kvinnene fryktet Gud og våget derfor ikke å etterkomme det grusomme påbudet. Herren så med velvilje på dem for dette og gjorde vel imot dem.» – Ellen White: *Alfa og Omega*, bind 1, side 224.

Det gode i alt dette er at Gud overstyrte Satans planer og brukte trofaste mennesker til å motarbeide fienden. Vi lever i fiendeland, og Jesus kalte fienden for «herskeren» eller «verdens fyrste» (Ef 2,2; Joh 14,30). Satan tilranet seg denne rollen fra Adam, men Jesus Kristus seiret over ham i sitt liv og i sin død på korset (Matt 4,1–11; Joh 19,30; Hebr 2,14). Satan er fortsatt aktiv, noe vi ser i hans forsøk på å drepe disse barna, men hans egen undergang er garantert (Joh 12,31; Joh 16,11; Åp 20,9.10.14). Heldigvis kan livets vanskeligheter overvinnnes ved Guds nåde (Fil 4,13). Denne nåden er vårt håp.

Forslag til samtale:

1. Hvorfor lot Gud hebreerne bo i Egypt og bli undertrykt? Hvorfor gikk det så lang tid før Gud grep inn og hjalp dem? Husk også at den enkelte bare led så lenge vedkommende levde. Med andre ord led folket lenge, men hver enkelt person led bare den tiden vedkommende levde. Hvorfor er det viktig å huske dette når vi skal prøve å forstå menneskelig lidelse mer generelt?
2. Se nærmere på hvordan Gud kunne bruke Moses' overmot da han drepte egypteren. Hva om han ikke hadde gjort det? Ville det ha ført til at hebreerne ikke hadde sluppet ut av Egypt? Forklar hvordan du tenker.

5. juli

INGEN ROTTER TIL LUNSJ

Av Andrew McChesney

Peter likte å grave etter rotter i en fjellandsby sør i Zambia. Gutten og familien spiste gnagerne sammen med maisgrøt til måltidene. De likte også å spise gris og boblefisk. Svinekjøtt sto alltid på bordet til jul. Boblefisk var populært på grunn av det beinfrie kjøttet.

Derfor kom det som en overraskelse på Peter da han fikk vite at Bibelen forbød favorittkjøttet hans.

Han hørte om uren mat for første gang da han reiste tre mil fra hjembyen sin for å besøke en bror som jobbet på en gård drevet av adventistmisjonærer fra USA. Han ble med på sabbatsgudstjenesten, og predikanten snakket om de rene og urene dyrene i 3. Mosebok 11.

Peter innså at han og familien fulgte en matplan som ikke stemte overens med Bibelens lære.

Etter hvert begynte misjonærene å holde gudstjenester på Peters barneskole på sabbatsettermiddagene. Peter deltok på møtene, selv om han måtte gå tre kilometer for å komme til skolen.

Foreldrene hans frarådet ham imidlertid å dra dit og minnet ham på at han var blitt døpt som spedbarn. Faren beordret ham til og med til å arbeide på familiegården på lørdager. Peter visste ikke noe om sabbaten, og han skyndte seg å gjøre unna arbeidet om morgenen slik at han kunne gå på møtet om ettermiddagen.

På videregående fikk Peter nye venner fra adventistfamilier. Han studerte Bibelen sammen med dem og ga sitt hjerte til Jesus i dåpen ved neddykking. Han sluttet å spise rotter, svinekjøtt og boblefisk.

Etter hvert lærte foreldrene hans å sette pris på syvendedags-sabbaten. De forsto hvorfor han ikke spiste urent kjøtt. Hver sabbat han var hjemme, oppmuntret de ham til ikke å komme for sent til sabbatsskolen.

I dag er det en adventistkirke i Peters by. På grunn av adventistenes innflytelse har mange av byens innbyggere sluttet å spise uren mat.

Peter er takknemlig for at han allerede som gutt lærte om viktigheten av å leve sunt og ære Gud gjennom kostholdet. Det står jo tross alt i 1. Korinter 10:31: «Men enten dere spiser eller drikker, eller hva dere enn gjør, gjør alt til Guds ære!»

«Takk Jesus for at han har reddet meg fra uren mat», sier Peter Siamikobo, en av menighetens eldste og leder for samfunnsvitenskapelig avdeling ved Rusangu Secondary School, en videregående skole for syvendedagsadventister i Zambia.

Be om at evangeliet må bli forkynt i Zambia og andre land i Den sørafrikanske-Indiske havs divisjon, som er mottaker av dette kvartalets trettende sabbatoffer.

Den brennende busken

Ukens tekster:

2 Mos 18,3.4; 2 Mos 3,1–22; 1 Mos 22,11.15–18; 2 Mos 6,3; Joel 3,5; 2 Mos 4,1–31; 1 Mos 17,10.11.

Ukens vers:

Herren sa: «Jeg har sett mitt folks nød i Egypt og har hørt skrikene deres under slave-driverne. Jeg kjenner deres smerte. Jeg har steget ned for å fri dem ut av hendene på egypterne og føre dem opp fra dette landet og inn i et godt og vidstrakt land, inn i et land som flyter av melk og honning.» (2 Mos 3,7).

Når Gud kaller, endre det ofte vårt livs retning. Og følger vi kallet, finner vi at Guds vei er den beste. Men i førstningen kan det være vanskelig å ta imot Guds kall.

Slik var det da Gud kalte Moses i møtet ved den brennende busken. Moses kjente nok ikke forbrenningslovene, men han visste han så et mirakel, og det fanget hans oppmerksomhet. Han tvilte ikke på at Gud kalte ham til en bestemt oppgave. Men hva skulle han gjøre? Følge kallet selv om det ville snu opp ned på livet hans? Han var ikke begeistret for oppgaven.

Du har kanskje opplevd å ha bestemte mål, men så stokket Gud om på planene. Vi kan være til nytte for Gud på mange måter, men det å følge Guds kall i livet og gjøre det han vil, er det som gir mest mening. Det er ikke alltid lett, og det var det heller ikke for Moses, men det er ikke lurt å gå våre egne veier når Gud kaller oss i en annen retning.

DEN BRENNENDE BUSKEN

Moses levde et enkelt liv etter flukten til Midjan. Han giftet seg, fikk sønnene Gersjom og Elieser (2 Mos 18,3,4) og ble en del av storfamilien til Jetro, hans svigerfar og prest i Midjan. I 40 år levde han som gjeter, og som David (2 Sam 7,8) nøt han Guds nærvær slik det åpenbarte seg i naturen.

Men Moses surret ikke bare rundt og luktet på blomstene. Vandringsårene med Gud forandret ham og forberedte ham på en lederrolle. Moses skrev også to av Bibelens eldste bøker mens han var i ødemarken: Job og 1. Mosebok (se Ellen White: *Patriarchs and Prophets*, s. 251; Francis D. Nichol, et al., red., *SDA Bible Commentary*, bind 3, s. 1140). Gud ga Moses innsikt i den store striden, skapelsen, syndefallet, syndefloden, patriarkene og, ikke minst, frelsesplanen. Dermed bidro Moses til å gi menneskene kunnskap om den levende Gud, vår skaper og opprettholder, og kunnskap om hva Gud gjør i lys av synden som har skapt kaos på denne planeten. Bibel- og frelseshistorien gir liten mening uten det grunnlaget Moses ga oss, særlig i 1. Mosebok.

2 Mos 3,1–6. Hvorfor kaller Gud seg «Abrahams Gud, Isaks Gud og Jakobs Gud»?

Moses så at busken brant uten å bli fortært av ilden, og da skjønnte han at han opplevde et mirakel og at det skjedde noe dramatisk og viktig rett for øynene på ham. Da han gikk nærmere, ba Gud ham om å ta av seg skoene som tegn på respekt, for Guds nærvær gjorde stedet hellig.

Herren presenterte seg for Moses som «Abrahams Gud, Isaks Gud og Jakobs Gud» (2 Mos 3,6). Han hadde lovet patriarkene at deres etterkommere skulle arve Kanaan, et løfte Moses må ha kjent til. Så allerede før han sa det, åpnet Gud veien for at Moses skulle få vite hva som skulle skje og den viktige rollen han skulle spille.

Moses trengte 80 år på å bli klar for oppgaven. Hva sier det oss om tålmodighet?

HERRENS ENGEL

«Herrens engel» viste seg for Moses i flammer «fra en tornebusk» (2 Mos 3,2). Det var Herren Jesus selv som talte til Moses «fra tornebusken» (2 Mos 3,4).

Ikke la deg forvirre av tittelen «Herrens engel» som betegnelse på Jesus Kristus. Ordet *engel* betyr bare «budbringer» (hebraisk *mal'akh*), og det er alltid sammenhengen som avgjør om denne engelen skal oppfattes som menneskelig eller guddommelig (se Mal 3,1). Mange steder i Bibelen viser «Herrens engel» til den guddommelige personen (se f.eks. 1 Mos 22,11.15–18; 1 Mos 31,3.11.13; Dom 2,1.2; Dom 6,11–22; Sak 3,1.2). Denne Herrens engel ikke bare taler i Herrens navn, han *er* Herren. Jesus er Guds sendebud og formidler Faderens ord til oss.

2 Mos 3,7–12. Hvordan forklarte Gud hvorfor han ville gripe inn på vegne av israelittene som var slaver i Egypt?

Guds folks lidelser i Egypt er beskrevet som stønn og et rop om hjelp. Gud hørte deres sukk og klage (2 Mos 2,23–25). Han kalte dem «mitt folk» (2 Mos 3,7). Så de var hans folk allerede før Sinai og paktsinngåelsen, og han ville la dem bo og ha fremgang (hvis de var lydige) i Kanaan, slik han hadde lovet forfedrene.

Gud sa til Moses at han sendte ham til farao med en bestemt oppgave: «Gå nå! Jeg sender deg til farao. Du skal føre mitt folk, israelittene, ut av Egypt.» (2 Mos 3,10).

Igjen kaller Gud dem «mitt folk».

For en oppgave Gud ga ham! Derfor svarte Moses med et spørsmål: «Hvem er jeg?» (2 Mos 3,11). Han forstår betydningen av det som skal skje, og hvilken rolle han skal spille i alt dette, og han undrer seg over hvorfor en som ham skulle bli utvalgt. Her får vi et tidlig hint om hans natur, hans ydmykhet og hans følelse av at han ikke er verdig det han blir kalt til.

Hvorfor er ydmykhet og en følelse av egen «uverdighet» viktig for de som vil følge Herren og gjøre noe for ham?

HERRENS NAVN

2 Mos 3,13–22. Hvorfor ville Moses vite Guds navn, og hva betyr det?

Gud kaller seg «*ehejeh* *‘asher* *ehejeh*», som bokstavelig talt betyr «Jeg vil være den jeg vil være» eller «Jeg er den jeg er». I 2 Mos 3,12 bruker Gud det samme verbet *ehejeh* som i vers 14 og sier: «Jeg vil være» (med deg). Det betyr at Gud er evig. Han er både den transcendent og den immanente Gud, og han bor hos dem «som er knust og nedbøyd i ånden» (Jes 57,15).

Guds folk hadde kjent egennavnet «Jahve» (som vanligvis oversettes med «Herren») fra første stund, selv om de ikke kjente dets betydning. Moses kjente også navnet Jahve, men som de andre, visste han ikke hva det betydde. Spørsmålet «Hva er ditt navn?» gjelder navnets dypere betydning.

Vi får et hint i 2. Mosebok 6,3, der Gud sier «Jeg viste meg for Abraham, for Isak og for Jakob som Gud, Den veldige, men under mitt navn Herren var jeg ikke kjent for dem» (2 Mos 6,3). Det betyr ikke at navnet «Jahve» var ukjent for Adam, Noah, Abraham og patriarkene (se 1 Mos 2,4.9; 4,1.26; 7,5; 15,6–8, m.fl.). Det betyr bare at de ikke kjente den dypere betydningen.

Navnet Jahve innebærer at han er den personlige Gud, sitt folks Gud, paktens Gud. Han er en nær, intim Gud som griper inn i menneskers liv. Den allmektige Gud (1 Mos 17,1) er den Gud som grep inn med sin makt. Men Jahve er en Gud som viser sin moralske makt i kjærlighet og omsorg. Han er den samme Gud som Elohim («den mektige, sterke, transcendent Gud», «alle folks Gud», «universets herre», «alle tings skaper»), men navnet Jahve åpenbarer andre sider av hans forhold til menneskene.

Det å kjenne navnet eller påkalle Guds navn har ikke noe med magi å gjøre. Det handler om å forkynne hans navn, å lære andre om denne Gud og den frelse han tilbyr alle som kommer i tro. Som Joel sier det: «Da skal hver den som påkaller Herrens navn, bli berget» (Joel 3,5).

Hvordan har du opplevd den nærhet med Jahve som han vil ha med alle som overgir seg til ham?

FIRE BORTFORKLARINGER

2 Mos 4,1–17. Hvilke tegn ga Gud Moses å utføre for å styrke hans stilling som sendebud?

Moses prøvde igjen å vri seg unna Guds forespørsel (se 2 Mos 3,11). Han hadde ingen lyst til å dra til Egypt eller møte farao. Han hadde mislykkes forrige gang han hadde prøvd å hjelpe hebreerne. Og hans eget folk trodde ikke på ham og ville ikke ha ham som leder. Derfor sa han: «Men sett at de ikke tror meg og ikke hører på meg» (2 Mos 4,1)? Han var ikke ute etter å få vite noe nytt. Det var et forsøk på å si «nei» til det Gud hadde bedt ham om.

Moses får to tegn som han skal gjøre for Israels eldste og senere for farao: (1) Staven hans blir forvandlet til en slange og deretter til en stav igjen, og (2) hånden hans blir spedalsk, men blir straks helbredet. Begge miraklene burde overbevise de eldste om at Gud arbeider for dem. Om ikke, ble det tredje mirakelet, at vann ble til blod, lagt til (2 Mos 4,8.9).

Selv om Moses får disse miraklene, kommer han likevel med nok en unnskyldning, den fjerde: Han er ingen taler.

2 Mos 4,10–18. Hvordan reagerer Gud på det, og hva kan vi lære av det, uansett hva vi tror Gud kaller oss til?

De fire bortforklaringene viser hvor liten lyst Moses har til å følge kallet. Han dekker over sin motvilje mot å gå med «fornuftige» innvendinger. De tre første er utformet som spørsmål: (1) Hvem er jeg? (2) Hvem er Du? og (3) Hva om de ikke tror på meg? Og (4) den fjerde innvendingen er utsagnet: «Jeg er ingen taler». Gud hadde svar på alt sammen: Guds løfter.

Så kommer Moses med den femte og siste bønningen og sier rett ut: «Herre, hør! Send heller en annen!» (2 Mos 4,13). Gud svarer at han allerede har sendt broren Aron for å hjelpe ham. Moses gir etter og ber om Jetros velsignelse før han drar til Egypt.

OMSKJÆRELSEN

2 Mos 4,18–31. Hvordan skal denne merkelige historien forstås, og hva kan vi lære av den?

Mange blir nok forskrekket når de leser at da Moses hadde gjort som Gud sa og begynt reisen tilbake til Egypt, «møtte Herren ham og ville ta hans liv» (2 Mos 4,24). Konteksten viser tydelig at det dreide seg om omskjærelse. Minstegutten var ikke omskåret, slik Abrahamspakten forutsatte (1 Mos 17,10.11).

Som leder for Guds folk måtte Moses vise full underkastelse og lydighet mot Gud for å kunne lede andre til lydighet. Han måtte være et forbilde på full overgivelse til Gud. Sippora var en handlekraftig kvinne og omskar sønnen for å redde sin manns liv. Hun berørte Moses med den blodige forhuden, og dette blodet symboliserer forsoning, liv og besegling av pakten. Det at det skjedde så fort, gjorde det ekstra dramatisk, og det inneholder en viktig lekse: Vi må ikke unnlate å gjøre det vi vet er rett.

«På veien fra Midjan fikk Moses en fryktelig og overraskende advarsel om Herrens mishag. En engel viste seg for ham på en truende måte, som om han stod klar til å drepe ham. Moses fikk ingen forklaring, men nå husket han at han hadde oversett et av Guds krav. Han hadde latt seg overtale av sin kone til ikke å omskjære den yngste sønnen. Dermed hadde han forsømt å oppfylle vilkåret for at barna hans skulle nyte godt av velsignelsene fra Guds pakt med Israel.

Når folkets leder forsømt seg slik, kunne det ikke annet enn å svekke autoriteten i det påbud Gud hadde gitt folket. Sippora var redd for at hennes mann måtte bøte med livet og utførte selv den rituelle handlingen. Deretter tillot engelen at Moses fikk fortsette reisen. Under sin misjon hos farao ville Moses komme i en farlig situasjon. Livet hans kunne bare bli bevart ved at hellige engler beskyttet ham. Men når han med fullt overlegg forsømt en klar plikt, var han ikke trygg, for da ville englene ikke kunne verne ham.» – Ellen White: *Alfa og Omega*, bind 1, side 239.

Hva burde denne historien si deg hvis du har forsømt å gjøre det du vet du burde gjøre? Hva bør du gjøre med det nå?

TIL FORDYPNING:

«Moses» i *Alfa og Omega*, bind 1, side 223–239.

Det dramatiske kallet ved den brennende busken var nok det mest omveltende øyeblikket i Moses' liv. Alle andre høydepunkter i livet avhang av at han var lydige mot Guds pålegg om å føre hebreerne ut av Egypt og inn i det lovede landet.

I dag vet vi hvordan det gikk. Men sett deg i Moses' sted da han så den brennende busken. Han hadde flyktet fra Egypt. En ny generasjon hebreere hadde kommet til i de 40 årene som hadde gått, og mange av dem visste nok lite om ham, eller kanskje var det de hørte om ham feil, filtrert gjennom historier som ble forvrengt over tid. *Og nå kalte Gud ham til å lede dette folket bort fra en mektig nasjon?* Ikke rart han kviet seg!

Ja, oppgaven var uhyggelig krevende, men tenk hva han ville ha gått glipp av hvis han hadde blånektet. Han ville kanskje bare ha forsvunnet i historiens tåke i stedet for – ved Guds kraft – bokstavelig talt å skape historie og bli et av Bibelens og verdenshistoriens største og mest innflytelsesrike mennesker.

Forslag til samtale:

1. I de glemte årene i ørkenen gjorde Moses det Gud kalte ham til da: Han ble familiefar, tok seg av sauene og skrev to bøker under Guds inspirasjon før han ble kalt til å bli Guds folks store leder. Hva kan han lære oss om livets plikter?
2. Var ikke Moses' innvendinger ganske rimelige? Hvorfor skal folk tro på meg? Hvem er vel jeg? Jeg er ingen ordkunstner. Hva kan denne historien si oss om å stole på at Gud kan utruste oss for det han kaller oss til?
3. Gå tilbake til søndagens avsnitt om Moses' forfatterskap av 1. Mosebok og betydningen av å forstå bibelhistorien og frelsesplanen. Bør vi bekjempe ethvert forsøk på å svekke bokens autoritet, særlig med tanke på de første 11 kapitlene? Hvorfor (ikke)?

12. juli

ET FORVANDLET SINN

Av Andrew McChesney

Mitch, et tøft gjengmedlem, havnet i slagsmål med flere andre indianere i den amerikanske delstaten Washington. Han pådro seg en alvorlig hodeskade, og legene sa at han aldri ville kunne jobbe igjen.

Så inviterte lillebroren Stephan ham med til «All Nations Center»-adventistkirken i Wapato, Washington. Stephan gikk til gudstjeneste hver sabbat i kirken sammen med moren og søsteren.

Mitch ville ikke gå, og han gikk motvillig til kirken på sabbaten. Men så gikk han igjen og igjen. Han fordypet seg i Bibelen, ansporet av håpet om at den kunne helbrede sinnet hans. Han klamret seg til Romerne 12,2, der det står: «Og la dere ikke føye etter denne verden, men la dere forvandle ved fornyelse av sinnet, så dere kan finne ut hva som er Guds gode, velbehagelige og fullkomne vilje.» (NKJV). Han omfavnet også Filipperbrevet 4,8: «Til slutt, søsken: Alt som er sant og edelt, rett og rent, alt som er verdt å elske og akte, alt som er til glede og alt som fortjener ros, legg vann på det!»

Menighetsleder Jeff Weijohn oppmuntret ham og sa: «Guds ord lover at det vil forandre tankene dine hvis du studerer det».

Mitch begynte å se Bibelens løfter gå i oppfyllelse. Leger som hadde sagt at han aldri kom til å jobbe igjen, ble overrasket over at han fikk jobb og beholdt den.

Etter bibelstudier ga Mitch sitt hjerte til Jesus og sluttet seg til Syvendedags Adventistkirken. Deretter ble han bibelarbeider og begynte å undervise andre i Bibelen. Han og kona åpnet hjemmet sitt for unge mennesker som trengte et sted å bo. Alle var velkomne hvis de fulgte husreglene. En av reglene var at alle skulle gå i kirken på sabbaten.

Livet til gjestene begynte også å forandre seg.

En av ungdommene sa til Jeff på sabbaten: «Vet du hva? Da du fortalte oss om Bibelen, ville vi ikke høre på deg i det hele tatt. Men nå vil vi studere Bibelen».

Jeff sa at forandringen i livet til Mitch var revolusjonerende.

«Da han tok imot Gud i livet sitt, kjente ikke folk ham igjen lenger», sier han. «Han gikk fra å være en person som var veldig hard og hjerneskadet, til å bli en person som var i stand til å forkynne. Mange unge mennesker har blitt berørt av ham. Gud virker gjennom oss på tross av oss selv.»

Et oppsøkende program for indianere i Wapato og den omkringliggende regionen i delstaten Washington kom i gang ved hjelp av et sabbatsoffer fra den trettede sabbaten i 1990. Et høydepunkt i programmet er All Nations Center, som åpnet i 2001.

Vanskelig start

Ukens tekster:

2 Mos 5,1–23, Åp 11,8; 2 Mos 6,1–13; Sal 73,23–26; 2 Kor 6,16; 2 Mos 6,28–7,7.

Ukens vers:

Siden gikk Moses og Aron til farao og sa: «Så sier Herren, Israels Gud: La mitt folk dra, så de kan feire høytid for meg i ørkenen!» «Hvem er Herren?» spurte farao. «Skulle jeg lyde ham og la folket dra? Jeg kjenner ikke Herren, og jeg vil ikke la Israel dra.» (2 Mos 5,1.2).

Mange kristne tror at den som følger Gud, bare opplever lykke, fremgang og suksess. Men slik er det ikke alltid. Det ser vi også i Bibelen. Noen ganger møter vi hindringer og utfordringer. Det kan være frustrerende og føre til spørsmål som ikke har enkle svar, eller svar i det hele tatt.

De som stoler på Gud, møter mange prøvelser. Men når vi holder ut, kommer Gud med løsninger i tråd med sin vilje og i hans tid. Hans veier kan gå på tvers av våre forventninger om kjappe løsninger, men vi må likevel stole på ham.

Derfor er temaet denne uken Moses og befalingen om å føre Guds folk ut av Egypt.

Den inkluderte mirakler, samt at Gud talte direkte til Moses og fortalte ham hva han ville han skulle gjøre.

Tenk så enkelt det må ha vært for Moses når han visste at han var kalt av Gud og dessuten hadde fått en helt klar oppgave.

Det burde vel ha vært enkelt? Les videre.

HVEM ER HERREN?

Moses gjør som Gud sier og går til farao for å starte prosessen med å «føre mitt folk, israelittene, ut av Egypt» (2 Mos 3,10).

Hva sa farao til Guds krav: «La mitt folk dra» (se 2 Mos 5,1.2), og hva ligger i svaret?

«Hvem er Herren?» sier farao, ikke fordi han vil kjenne ham, men i trass eller fornektelse av denne Gud som han ikke kjenner. «Jeg kjenner ikke Herren», sier han, nærmest for å skryte.

Hvor mange har ikke sagt det samme? Det er tragisk, for som Jesus sa: «Og dette er det evige liv, at de kjenner deg, den eneste sanne Gud, og ham du har sendt, Jesus Kristus» (Joh 17,3).

Egypt og farao er symbolet på en makt som fornektet Gud og hans autoritet, som står mot Gud, hans ord og hans folk.

Faraos neste utsagn om at «jeg vil ikke la Israel dra» viser opprøret mot den levende Gud og gjør Egypt til et symbol, ikke bare på fornektelsen av Gud, men på et system som står ham imot.

Mange så den samme holdningen i den franske revolusjon (se også Jes 30,1–3 og Åp 11,8). Farao trodde han var en gud eller sønn av en gud – en hentydning til troen på ens egen suverene makt, styrke og intelligens.

«Av alle de nasjonene som er omtalt i bibelhistorien var det Egypt som mest frimodig fornektet eksistensen av den levende Gud og motsatte seg hans befalinger. Ingen monark har våget et mer åpent og skamløst opprør mot Guds autoritet enn kongen av Egypt. Da Moses overbrakte ham budskapet i Herrens navn, svarte farao stolt: 'Hvem er Herren? [...] Skulle jeg lyde ham og la folket dra? Jeg kjenner ikke Herren, og jeg vil ikke la Israel dra.' 2 Mos 5,2. Dette er ateisme, og den nasjonen som Egypt representerte, ville gi uttrykk for en lignende fornektelse av den levende Guds krav og en lignende vantro og trass.» – Ellen White: *The Great Controversy*, s. 269.

Hva ville du si hvis noen spurte: Kjenner du Herren? Hva kan du eventuelt si om ham og hvorfor?

EN VANSKELIG START

Fra første stund må Moses ha visst at det Gud hadde satt ham til, ikke ville bli lett, men han hadde neppe noen anelse om hva som lå i vente.

2 Mos 5,3–23. Hvordan gikk det i Moses og Arons første møte med farao?

Før de gikk til farao, samlet Moses og Aron de eldste og Israels folk, fortalte dem hva Gud hadde sagt og viste dem Guds tegn. Det fikk israelittene til å tro at Herren ville utfri dem fra slaveriet. Dermed tilba de Herren (2 Mos 4,29–31). Forventningene var store: Herren skulle utfri dem fra slaveriet – endelig!

Deretter gikk Moses til kongen av Egypt med Guds krav, og så ble det bare enda verre for israelittene. Deres lidelser økte, og de måtte slite stadig mer. De ble beskyldt for å være late, de ble behandlet hardere, og arbeidet ble tyngre enn noen sinne.

Lederne deres var ikke imponert, og møtet mellom dem og Moses og Aron ble ubehagelig, men (som vi skal se senere) det var bare et forvarsel om de konfliktene Moses skulle få med sitt eget folk i tiden som kom.

Les 2 Mos 5,21 og sett deg i disse mennenes sted da de konfronterte Moses og Aron. Hvorfor sa de det de sa?

Det er lett å forstå at de ble sinte på Moses («Måtte Herren se dere og dømme dere», sa de). De hadde trodd Moses kom for å fri dem fra egypterne, ikke gjøre livet enda tyngre.

Så i tillegg til å hankses med egypterne, måtte Moses og Aron hankses med sitt eget folk.

Hvordan kan du og andre håndtere lokale menighetsledere bedre når det oppstår uenighet?

DET GUDDOMMELIGE «JEG»

Stakkars Moses! Først blir han utskjelt av farao, og nå får han en overhøvling av sitt eget folk.

Dermed går han til Gud og klager sin nød. Bitter og skuffet over at Israels kår har blitt verre, spør han: «Herre, hvorfor har du handlet ondt mot dette folket? Hvorfor har du sendt meg? Fra den stund jeg gikk til farao for å tale i ditt navn, har han handlet ondt mot dette folket. Og du har ikke gjort noe for å befri folket ditt! (2 Mos 5,22.23). Vi kan forstå hans misnøye med Gud, situasjonen tatt i betraktning.

Men Gud reagerer resolutt. Han vil handle: «Nå skal du få se hva jeg vil gjøre med farao» (2 Mos 6,1).

Les 2 Mos 5,22–6,8. Hva svarer Gud, og hvilke viktige sannheter avdekkes her?

Gud vil ikke lenger bare tale: Han vil gripe inn med makt til fordel for sitt folk. Han minner Moses om relevante fakta: (1) Jeg er Herren; (2) Jeg viste meg for patriarkene; (3) Jeg opprettet min pakt med dem; (4) Jeg har lovet å gi dem Kanaan; (5) Jeg har hørt Israels barn stønne og (6) Jeg har husket min pakt om å gi dere det lovede land.

Merk deg gjentagelsen av Guds «jeg». *Jeg*, Herren din Gud, *jeg* har gjort slik og slik, og derfor kan du stole på at *jeg* vil gjøre det jeg har lovet.

Herren lover nå høytidelig at han vil gjøre fire store ting for Israel fordi han er deres levende Herre: (1) «Jeg vil føre dere bort fra tvangsarbeidet i Egypt», (2) «Jeg vil fri dere fra slaveriet», (3) «Jeg vil løse dere ut med utstrakt arm og med store straffedommer», og (4) «Jeg vil ta dere til mitt folk og være deres Gud» (2 Mos 6,6.7).

Med disse fire guddommelige handlingene sikrer og gjenoppretter Gud forholdet til folket. Gud er subjektet for alle disse handlingene, og israelittene er mottakere av godene og nådegavene. Gud tilbyr gavene gratis, av kjærlighet. Han gjorde det for dem den gang, og han gjør det også for oss i dag.

Hvilke andre skikkelser i Bibelen har klaget til Gud – og med god grunn? Hvorfor er det iblant OK å utøse sin sjel for Gud og klage over sin egen situasjon? Men hvorfor må det skje i tro og tillit?

UOMSKÅRNE LEPPER

Herren hadde gitt Moses store løfter om hva han ville gjøre. Møtet må ha oppmun-
tret Moses, men optimismen ble nok kortvarig da han fikk folkets respons.

2 Mos 6,9–13. Hva skjedde videre, og hva kan vi lære om livets skuffelser og kamper?

Hebreerne er så motløse av sorg, lidelse og slit at de ikke vil høre når Moses beroliger dem med at Gud vil gjøre det han har lovet. De har ventet så lenge uten at forventningene har blitt innfridd. Hvorfor skulle det være annerledes nå? De var ved å miste motet og håpet, og det var nok enda mer bittert, for kanskje for første gang i livet øynet de et reelt håp om utfrielse.

Har du opplevd noe lignende? Har du vært deprimert, skuffet, misfornøyd og følt deg forlatt av Gud?

Husker du historien om Job? Hva med Asaf, salmisten som slet med spørsmålene om de ugudeliges velstand og de rettferdiges lidelser? Men likevel har Asaf en av de vakreste trosbekjennelsene som finnes: «Men jeg blir alltid hos deg, du har grepet min høyre hånd. Du leder meg med ditt råd, og siden tar du imot meg i herlighet. Hvem har jeg ellers i himmelen? Når jeg er hos deg, har jeg ikke glede i noe på jorden. Om kropp og hjerte forgår, er Gud for evig mitt hjertes klippe og min del.» (Sal 73,23–26).

Gud har stadig forsikret sitt folk om at han er med dem (Jes 41,13; Matt 28,20). Han gir dem fred, trøst og kraft til livets utfordringer (Joh 14,27; Joh 16,33; Fil 4,6.7). Paktsformelen: «Jeg vil ta dere til mitt folk og være deres Gud» (2 Mos 6,7), uttrykker det fortrolige forholdet Gud ønsket å ha med sitt folk.

Tenk over ordene: «Jeg vil ta dere til mitt folk og være deres Gud» (2 Mos 6,7). Her gjaldt det hele folket. Hvordan kan den enkelte ta det til seg, og hvordan bør forholdet vise seg i hverdagen? (Se også 2 Kor 6,16.)

SOM GUD FOR FARAO

2 Mos 6,28–7,7. Hvordan håndterer Gud Moses' innvending?

Gud gir seg til kjenne som Jahve. Han er den personlige og nære Gud, sitt folks Gud, og den Gud som har inngått paktsforhold med dem.

Denne nærværende Gud befaler igjen Moses å gå og snakke med farao. Men Moses mangler selvtillit og protesterer igjen: «Hvorfor skulle farao høre på meg?» Her ser vi ikke bare Moses' ydmykhet, men også ønsket om å slippe oppgaven som ikke har gått så bra til nå.

«Da Gud påla Moses å gå tilbake til farao, viste Moses mistillit. Uttrykket '*aral sepatayim* – bokstavelig talt 'uomskårne lepper', som her brukes for å uttrykke Moses' manglende talegaver (6,12.30) – minner om det vi finner i 2 Mos 4,10: 'sen er min tunge'.» – *Andrews Bible Commentary: Old Testament*, «Exodus» (Andrews University Press, 2020), s. 205.

I sin barmhjertighet gir Gud Moses Aron til å hjelpe ham. Moses skal tale til Aron, som så skal tale offentlig til farao. Moses skal altså spille rollen som Gud overfor egypterkongen, og Aron skal være hans profet.

Dette er en fin definisjon av profetens rolle. En profet er en som taler for Gud; han eller hun er hans talerør og formidler og tolker Guds ord til folket. Slik Moses talte til Aron, og Aron deretter forkynte det for farao, slik taler Gud til en profet som deretter forkynner Guds lære for folket. Det kan skje muntlig og ansikt til ansikt, eller, som det oftest ble gjort, ved at profeten mottok budskapet fra Gud og skrev det ned.

Gud sier også hva Moses kan forvente av møtet med farao. Konfrontasjonen blir både nervepirrende og langvarig. For andre gang understreker Gud at farao vil være sta og forherde sitt hjerte (2 Mos 4,21; 2 Mos 7,3). Men det skal likevel ende godt, for «egypterne skal kjenne at jeg er Herren» (2 Mos 7,5). Gud vil bli opphøyet midt i kaoset som følger.

Moses gikk tom for unnskyldninger for ikke å gjøre det Gud hadde kalt ham til. Hvilke unnskyldninger har vi når vi vil slippe det vi vet Gud vil ha oss til?

TIL FORDYPNING:

Ellen White: «Farao trosser Gud» i *Alfa og Omega*, bind 1, side 240–253.

Se så ille det begynte for Moses og folket hans etter det første møtet med farao. «Kongen ble svært urolig for dette og mistenkte israelittene for å ville frigjøre seg fra hans tjeneste. Han mente at misnøyen skyldtes dovenskap. Men han skulle sørge for at de ikke fikk tid til å danne farlige sammensvergelses. Derfor strammet han tøylene for å knuse frihetsviljen. Samme dag ble det gitt ordre om å gjøre arbeidet enda mer byrdefullt.

Det vanligste byggematerialet i landet var soltørket teglstein. Veggene i de fineste byggverk var laget av dette materialet og siden kledd med stein utvendig. Disse teglverkene sysselsatte et stort antall slaver. Halm ble skåret opp og blandet med leire for å holde den sammen, og det krevdes enorme mengder halm til dette. Nå bestemte kongen at halm ikke lenger skulle skaffes til veie. Arbeidsfolkene måtte selv sørge for å finne den. Likevel måtte de produsere den samme mengde teglstein som før.

Denne bestemmelsen vakte stor fortvilelse blant israelittene. De egyptiske arbeidsfogdene hadde oppnevnt hebraiske formenn til å ha oppsyn med arbeidet, og disse oppsynsmennene var ansvarlige for at alt gikk som det skulle. Da kravet fra kongen ble satt i verk, måtte arbeidsfolkene fare vidt og bredt i landet for å samle halm. Men det var uråd å holde produksjonen på det samme nivå som før, og dette gikk ut over de israelittiske oppsynsmennene som ble hardt straffet.» – Ellen White: *Alfa og Omega*, bind 1, side 241.

Forslag til samtale:

1. Tenk på en gang da du fulgte Guds kall og det ikke gikk bra, eller iallfall ikke begynte bra. Hva har det lært deg?
2. Fortell hvordan Gud grep inn i ditt liv da du ba om hans hjelp eller da du ikke forventet det. Hvordan kan vi tro på Guds godhet når det skjer vonde ting, også for dem som stoler på Gud?
3. Hva ville du ha sagt til en som sier: «Jeg kjenner ikke Herren»? Men hva om det ikke ble sagt i trass, bare som et faktum? Hvordan kan du hjelpe noen å «kjenne Herren» og forklare hvorfor det er viktig?

19. juli

APER ELLER KIRKE?

Av Andrew McChesney

Aper truet med å ødelegge avlingene på en familiegård i Mosambik. António Cuchata fikk streng ordre fra faren om å holde apene unna. António ønsket imidlertid ikke å vokte gården på sabbaten. Han hadde nylig gitt sitt hjerte til Jesus i dåpen, og han ville tilbringe sabbaten i en syvendedags adventistkirke.

Hva skulle António gjøre? Han ba og gikk i kirken.

Vervet-aper var et alvorlig problem for småbøndene i kystprovinsen der António og familien hans bodde i det sørøstlige Afrika. Apene, med svarte ansikter og grått kroppshår, var mellom 16 og 20 centimeter høye. Stammer på 10 til 70 aper plyndret småbruk for kassava, søtpoteter, bønner, peanøtter og andre avlinger.

Faren var bekymret for at familien ikke ville ha mat eller inntekt hvis apene ødela avlingene. Han likte heller ikke at sønnen gikk i adventistkirken. Han hadde oppdratt António i en annen tro, og han forsto ikke hvorfor gutten ville tilbe på den syvende dagen, sabbaten. Far hadde ikke noe imot å hoppe over gudstjenesten på søndager for å passe gården, og han sa til António at han også burde hjelpe til på lørdager.

António elsket faren. Han hadde ikke planlagt å bli syvendedagsadventist, men en adventistfetter hadde studert Bibelen sammen med ham. Han var blitt overbevist om at han måtte følge det han hadde lært, inkludert det fjerde budet: «Husk sabbatsdagen og hold den hellig. Seks dager skal du arbeide og gjøre alt ditt arbeid, men den syvende dagen er sabbat for Herren din Gud. På den skal du ikke gjøre noe arbeid.» (2. Mosebok 20,8–10).

Så António knelte og ba: «Kjære Gud, vær så snill å hindre apene i å komme til gården vår mens jeg er i kirken». Deretter dro han til adventistkirken i Casa-Nova, som ligger omtrent 15 kilometer fra gården.

António var usikker på hva som ventet ham da han kom hjem. Til hans store glede holdt apene seg borte hele dagen. Neste sabbat ba han og gikk i kirken, og heller ikke denne gangen kom apene i nærheten av gården. Hver sabbat mens António bodde hjemme, unngikk apene gården mens han var i kirken.

Faren nektet å anerkjenne miraklet, men António var fylt av takknemlighet til Gud. Selv i dag, mange år senere, forundres han fortsatt over Guds omsorg.

«Apekattene holdt også sabbat», sa han.

Be om at evangeliet må bli forkynt i Mosambik og andre land i Den sørafrikanske-Indiske havs divisjon, som er mottaker av dette kvartalets trettende sabbatsoffer.

Plagene

Ukens tekster:

2 Mos 7,8–10,29; 4 Mos 33,4; Rom 1,24–32; Sal 104,27.28; Jes 28,2.12–17; Jes 44,9.10.12–17.

Ukens vers:

Faraos hjerte var ubøyeelig, og han lot ikke israelittene dra, slik Herren hadde sagt gjennom Moses (2 Mos 9,35).

En bonde prøvde å få eselet sitt til å flytte på seg, men dyret sto bom stille. Så tok bonden en tykk grein og slo til det. Han snakket igjen til eselet, som da begynte å bevege seg.

Da noen spurte bonden hvorfor det fungerte, svarte han: «Vel, først må du få dyrets oppmerksomhet».

Bortsett fra det man måtte mene om dyremishandling, kan det likevel si oss noe om israelittenes utgang fra Egypt. Moses har fått sine marsjordre og går til farao med Guds kjente ord, *shalach et ami*, som betyr: «La folket mitt gå!»

Men farao vil ikke gi slipp på Guds folk. Skriften sier ikke hvorfor farao var så tverr, enda egypterne fryktet at hebreerne kunne utgjøre en militær trussel (se 2 Mos 1,10). Sannsynligvis var det ren økonomi. De var billig arbeidskraft, og han ville ikke miste de økonomiske fordelene slavene ga ham. Derfor ville det kreve overtalelse, ikke bare for å få hans oppmerksomhet, men også for å få ham til å skifte mening.

GUD MOT GUDER

2 Mos 7,8–15. Hva kan vi lære av det første møtet mellom hebreernes Gud og Egypts guder?

Slagene ville stå mellom den levende Gud og egypternes «guder». Det gjorde det bare enda verre at farao regnet seg selv som en gud. Herren kjempet ikke mot egypterne eller Egypt som sådan, men mot gudene deres (de dyrket over 1500 av dem). Bibelteksten er entydig: «Jeg skal holde dom over alle gudene i Egypt. Jeg er Herren». (2 Mos 12,12). Dette understrekes igjen da Israels reise fra Egypt ble gjenfortalt: «Herren hadde også holdt dom over gudene deres» (4 Mos 33,4).

Et eksempel på dommen over gudene deres fikk man da staven ble forvandlet til en slange (2 Mos 7,9–12). I Egypt ble uræus-gudinnen Wadjet personifisert av en kobra og representerte den suverene makten over Nedre Egypt. Kobrasymbolet inngikk i faraos krone som tegn på hans makt, guddom, kongeverdighet og guddommelige autoritet, for denne gudinnen kunne spytte gift på fiendene hans. Egypterne trodde også at den hellige slangen ville lede faraoen til livet etter døden.

Da Arons stav ble til en slange og spiste de andre slangene foran kongen, viste det den levende Guds overherredømme over egyptisk magi og trolldom. Faraos makt-symbol ble ikke bare overvunnet, men Aron og Moses holdt det i hånden (2 Mos 7,12.15). Den første konfrontasjonen åpenbarte Guds makt og herredømme over Egypt. Som Guds sendebud hadde Moses større makt enn «guden» farao.

Det er betegnende at de gamle egypterne mente slangeguden Nehebkau («han som behersker åndene») var hellig og måtte dyrkes og tilbes. Ifølge mytologien hadde slangeguden stor makt fordi han hadde svelget syv kobraer. Slik gjorde Gud det klart at det var han, og ikke slangeguden, som hadde den høyeste makt og autoritet. Budskapet var ikke til å ta feil av.

Hvordan kan vi gi Gud makt over de «gudene» som vil herske over oss?

HVEM FORHERDET FARAOS HJERTE?

2 Mos 7,3.13.14.22. Hvordan skal disse versene forstås?

Ni ganger i 2. Mosebok sies det at det var Gud som forherdet faraos hjerte (2 Mos 4,21; 2 Mos 7,3; 2 Mos 9,12; 2 Mos 10,1.20.27; 2 Mos 11,10; 2 Mos 14,4.8; se også Rom 9,17.18). Ni andre ganger sies det at farao forherdet sitt eget hjerte (2 Mos 7,13.14.22; 2 Mos 8,15.19.32; 2 Mos 9,7.34.35). Så hvem forherdet kongens hjerte – Gud eller farao selv?

I fortellingen om de ti plagene i 2. Mosebok står det om de fem første plagene at det var farao selv som forherdet sitt hjerte. Så han tok selv initiativet til forherdelsen. Men fra og med den sjette plagen sier bibelteksten at det var Gud som forherdet faraos hjerte (2 Mos 9,12). Dette betyr at *Gud forsterket eller befestet faraos eget valg og egenrådighet slik han hadde fortalt Moses at han ville gjøre (2 Mos 4,21).*

Gud sendte med andre ord plager for å hjelpe farao å omvende seg og befri ham fra sitt sinns mørke og villfarelse. Gud skapte ikke ny ondskap i faraos hjerte, men han overgav ham til hans egne impulser. Uten Guds nåde var han overgitt til sin egen ondskap (se Rom 1,24–32). Farao hadde sin frie vilje – han kunne velge for eller mot Gud – og han valgte mot.

Vi har fått evnen til å velge mellom rett og galt, godt og ondt, lydighet og ulydighet. Fra Lucifer i himmelen til Adam og Eva i Edens hage, til farao i Egypt og til oss i dag – vi velger enten livet eller døden (5 Mos 30,19).

En illustrasjon: Tenk deg sollys som skinner på smør og leire. Smør smelter, men leire stivner. Solens varme er den samme, men det er to forskjellige reaksjoner på varmen, og to ulike resultater. Virkningen avhenger av materialet. I Faraos tilfelle kan man si at det avhang av hans innstilling til Gud og hans folk.

Hvilke(t) valg skal du ta de neste dagene? Og hvis du vet hva som er det riktige valget, hvordan kan du så forberede deg på å ta det?

DE TRE FØRSTE PLAGENE

De ti plagene i Egypt var ikke rettet mot egypterne, men mot gudene deres. Hver plage rammet minst én av dem.

2 Mos 7,14–8,19. Hva skjedde under plagene?

Gud fortalte Moses at dialogen med farao ville bli hard og nesten umulig (2 Mos 7,14). Men Gud ville åpenbare seg for farao og folket hans. Derfor ville han meddele seg til dem slik at de forsto det. Hebreerne ville også ha nytte av konfrontasjonen, fordi de ville lære mer om sin Gud.

Den første plagen var rettet mot Hapi, Nilens gud (2 Mos 7,17–25). Egypterne var helt avhengige av vannet fra Nilen. Der det var vann, var det liv. Vannet var livets kilde, så de oppfant Hapi og tilba ham som den som ga liv.

Men bare den levende Gud er kilden til liv, også vann og mat (1 Mos 1,1.2.20–22; Sal 104,27.28; 136,25; Joh 11,25; 14,6). Å forvandle vann til blod er å forvandle liv til død. Hapi kunne ikke gi og beskytte liv. Det er bare mulig ved Guds kraft.

Gud gir farao en ny sjanse. Denne gangen går det direkte ut over froskeguden Heqet (2 Mos 8,1–15). I stedet for liv produserer Nilen frosker, som egypterne frykter og avskyr. De vil bli kvitt dem. Tidspunktet for når plagen ble fjernet, viser at Guds kraft også sto bak denne plagen.

Den tredje plagen har den korteste beskrivelsen (2 Mos 8,16–19). Det er uklart hvilket insekt det dreier seg om (hebr. *kinnim*) (knott, mygg, flått, lus?). Den var rettet mot guden Geb, egypternes jordgud. Av jordens støv (et ekko av Bibelens skapelsesberetning) skapte Gud mygg, som spredte seg over hele landet. Da trollmennene ikke kunne kopiere dette mirakelet (bare Gud kan skape liv), sa de: «Dette er Guds finger» (2 Mos 8,19). Farao ga likevel ikke etter.

Tenk så hardt faraos hjerte var. Gjentatt avvisning av Guds tilskyndelse gjorde det verre. Hva sier dette om det å stadig avvise Guds tilskyndelser?

FLUER, HUSDYR OG BYLLER

2 Mos 8,20–9,12. Hvor stor frihet har vi til å forkaste Gud, uansett hvordan hans makt og herlighet kommer til uttrykk?

Den egyptiske gudinnen Uatchit var fluegudinnen og sumpens og myrenes frue. Khepri (guden for soloppgang, skapelse og gjenfødelse) ble avbildet med fluehode. Gud beseiret disse «gudene». I denne fortellingen (2 Mos 8,20–24) led egypterne mens hebreerne ble beskyttet. Ja, de ble ikke rammet av flere plager.

Også det var et forsøk fra Guds side på å la farao forstå at «jeg, Herren, er midt i landet» (2 Mos 8,22).

Nå begynte farao å forhandle. Han var presset. Nå ville han la Israel tilbe sin Gud og ofre til ham, men bare i Egypt (2 Mos 8,25). Betingelsene hans kunne ikke oppfylles fordi dyr var hellige i Egypt, og det å ofre dem ville ha ført til vold mot hebreerne. Dessuten var ikke dette Guds plan for Israel.

Imens faller den neste plagen (2 Mos 9,1–7) på husdyrene. Hathor, egypternes gudinne for kjærlighet og beskyttelse, ble avbildet med kuhode. Okseguden Apis var også populær og sto høyt i kurs i Egypt. Det var flere sentrale guder som ble beseiret da egypternes husdyr døde i den femte plagen.

Den sjette plagen (2 Mos 9,8–12) blir det totale nederlag for Isis, gudinnen for medisin, magi og visdom. Vi ser også at guddommer som Sekhmet (gudinne for krig og epidemier) og Imhotep (gud for medisin og helbredelse) lider nederlag. De kan ikke beskytte sine tilbedere. Ironisk nok er selv magikerne og trollmennene nå så medtatt at de ikke kan møte i hoffet og viser dermed at de er hjelpeløse mot himmelens og jordens skaper.

For første gang i fortellingen om plagene sier en tekst at «Herren gjorde faraos hjerte ubøyelig» (2 Mos 9,12). Formuleringen kan virke forvirrende, men forstått i sin sammenheng viser den at Gud lar oss høste følgene når vi blir ved med å avvise ham.

Faraos problem var ikke intellektuelt. Han hadde bevis nok til å velge riktig. Problemet var hjertet. Hvor viktig er det å vokte våre holdninger?

HAGL, GRESSHOPPER OG MØRKE

2 Mos 9,13–10,29. Fikk plagene farao på andre tanker? Hvorfor (ikke)?

Nut var Egypts himmelgudinne og ble ofte avbildet som den som styrte det som foregikk under himmelen og på jorden. Osiris var avlingenes og fruktbarhetens gud. I Bibelen forbindes hagl ofte med Guds dom (Jes 28,2.17; Esek 13,11–13). Under denne plagen vil de som gjemmer sine eiendeler på et trygt sted, være beskyttet (2 Mos 9,20.21). Alle settes på prøve: Vil de, eller vil de ikke, tro på Guds ord og handle deretter?

Gud sier at han lar farao leve for at hele jorden skal lære Gud å kjenne (2 Mos 9,16). Kongen av Egypt bekjenner nå at han har syndet, men han ombestemmer seg igjen.

Seth var egypternes gud for storm, krig og uorden. Han og Isis ble regnet som jordbruksguder. Shu var atmosfærens gud. Serapis personifiserte guddommelig majestet, fruktbarhet, helbredelse og livet etter døden. Ingen av Egypts guder kunne stanse Guds dom (2 Mos 10,4–20), for avguder er ingenting (Jes 44,9.10.12–17).

Faraos tjenere ba ham la Israel dra, men han nektet. Han tilbød et kompromiss, som Moses avviste fordi kvinner og barn er en viktig del av gudstjenesten og trosfellesskapet.

Til slutt: Ra var egypternes viktigste gud, solguden. Thot var en månegud. De kunne ikke gi lys. Farao prøver igjen å forhandle, men forgjeves. Et tre dager langt mørke rammet Egypt, men der israelittene bodde, var det lys. Skillet kunne ikke ha vært tydeligere.

Men uansett hvor hardt det gikk ut over folket hans, ville ikke farao gi seg. Vi kjenner ikke hans motiver, men til slutt var det kanskje ren stolthet. Samme hvor sterke bevisene var, samme hvor tydelig det var hva som skjedde (selv hans egne tjenere sa: «Hvor lenge skal denne mannen være en snare for oss? La mennene dra, slik at de kan tjene Herren sin Gud! Forstår du ennå ikke at Egypt går til grunne?») (2 Mos 10,7)), og selv om det riktige valget stirret ham rett i ansiktet – etter litt vingling nektet han likevel å overgi seg til Guds vilje og la folket dra.

Farao er et eksempel på ordene: «Stolthet kommer før sammenbrudd, hovmod før fall» (Ordspr 16,18).

TIL FORDYPNING:

Ellen White: «Farao trosser Gud» i *Alfa og Omega*, bind 1, side 240–253.

«Hans [Guds] folk fikk oppleve egypternes kyniske grusomhet for at de skulle bli klar over avgudsdyrkelsens demoraliserende innflytelse. I sin handlemåte med farao viste Herren sin avsky for avguderiet, og sin beslutning om å straffe grusomhet og undertrykkelse. [...] Dette skjedde ikke ved hjelp av overnaturlig makt. Gud gav farao de mest slående beviser på guddommelig makt, men i trass nektet han å akte på lyset. Hver gang han forkastet en ny åpenbaring av Guds makt, ble han bare enda mer trassig i sitt opprør. Det opprørsfrøet han sådde da han avviste det første miraklet, gav sin høst.» – Ellen White: *Alfa og Omega*, bind 1, side 249.

«Egypterne tilbad sol og måne, men i dette mystiske mørket ble både folket og deres guder slått av den makt som hadde påtatt seg å føre trellefolkets sak. Selv om denne straffedommen var forferdelig, var den likevel et bevis på Guds medlidenhet og hans ulyst til å ødelegge. Han ville gi folket tid til å gå i seg selv og angre før han sendte over dem den siste og mest forferdelige av alle plagene.» – *Samme*, side 253.

Forslag til samtale:

1. Tenk videre på hvorfor farao lot seg forherde slik at da han sto overfor det som må ha vært det innlysende valget – å la folket dra – nektet han likevel. Hvordan kunne han bli så selvbedratt? Hva kan vi lære av dette? Hvilke andre av Bibelens skikkelser har gjort slike feil? Hva med f.eks. Judas?
2. På et tidspunkt, midt i de ødeleggelsene farao hadde brakt over sitt eget land og folk, sa han: «Denne gangen har jeg syndet. Herren har retten på sin side; det er jeg og folket mitt som er skyldige» (2 Mos 9,27). Det var en fin syndsbejknelse der og da, men hvordan vet vi at den ikke var ekte?

26. juli

EN MERKELIG OG STILLE VERDEN

Av Andrew McChesney

Ingen i byen hadde noen gang konvertert til kristendommen, og innbyggerne ble rasende da Kokilas far og fire andre familier bestemte seg for å holde syvendedagssabbaten. Kokila var ni år gammel, og livet hennes ble forandret for alltid.

Kokilas mor døde da hun var spedbarn, og hun bodde sammen med faren, fire eldre søstre og en eldre bror i Sør-Asia.

Far, en fattig bonde, ble nektet å arbeide på åkeren etter at han begynte å holde sabbaten. Han og de andre sabbatsholderne fikk heller ikke lov til å kjøpe mat i butikkene.

I tillegg kunngjorde byens ledere at alle som snakket med sabbatsvaktene, måtte betale en stor bot.

Resultatet var at naboene nektet å snakke med Kokila og familien hennes. Kokila snakket heller ikke med naboene sine. Ingen ville betale boten. Kokila hadde hatt mange venner, og hun mistet dem alle. Det ble en merkelig og stille verden for jenta.

Da far nektet å oppgi sin tro, ble naboene voldelige. I sinne stormet de inn i Kokilas hjem, tok med seg møbler, klær og servise og dumpet det på gaten. De slo også faren og broren hennes.

En nabo viste seg imidlertid å være et lys i den mørke tiden. Han var heller ikke kristen, men han tilhørte ikke den samme store verdensreligionen som innbyggerne i byen. Han hjalp Kokilas familie med å kjøpe ris. Han snakket med Kokila, og han betalte villig boten for brudd på byens regler.

I syv år levde Kokila under forferdelige forhold. Tre av familiene som hadde tatt imot sabbaten samtidig med Kokilas far, ombestemte seg og forlot menigheten. Bare to av de fem familiene, inkludert Kokilas familie, forble trofaste mot Gud.

Kokila klaget aldri, men hun gråt mye. Far så tårene hennes og bestemte seg for å sende henne til en adventistinternatskole. Det var som et stykke himmel på jord for jenta.

«Lærerne var veldig snille og kjærlige», minnes Kokila, som i dag er 39 år og jobber som sekretær på internatskolen E.D. Thomas Memorial Higher Secondary School i Thanjavur i India. «Lærerne snakket til meg! Barna snakket til meg! Det var så fint å få venner igjen».

Takk for misjonsgavene dine, som støtter syvendedags adventistiskoler over hele verden. E.D. Thomas Memorial Higher Secondary School mottok en del av et trettende sabbatsoffer i 2020.

Påske

Ukens tekster:

2 Mos 11,1–10; Mik 6,8; 2 Mos 12,1–30; 1 Kor 5,7; 2 Mos 13,14–16; Hebr 11,28.

Ukens vers:

Og når barna deres spør: Hva er dette for en skikk? skal dere svare: «Det er påskeoffer for Herren fordi han gikk forbi israelittenes hus i Egypt da han slo egypterne, men sparte husene våre.» (2 Mos 12,26.27).

Den tiende og siste plagen er på vei. Den siste advarselen er gitt og den endelige avgjørelsen må tas. Det er et spørsmål om liv eller død. Ikke bare den enkeltes liv, men familiens og hele folkets ve og vel står på spill. Farao og hans folk vil være ansvarlige for mange menneskers skjebne, på liv eller død. Hans holdning til Israels Gud vil avgjøre ikke bare hans egen, men hele folkets fremtid.

Hva føler vi, og hva gjør vi når situasjonens alvor tynger og vi må velge neste skritt og retning, et valg som kan få stor betydning også for mange andre enn oss selv?

Gud er mer enn villig til å gi oss visdom, forstand og kraft til å gjøre det som er rett (1 Kor 1,30; Fil 2,13).

Problemet er at vi i våre halsstarrighet ikke alltid har lyst til å gjøre det som er rett. Vi vet hva det er, men vi vil ikke. I fortellingen om utgangen av Egypt førte én manns motstand mot Gud til tragedier for de mange, og det er jo ofte slik det går.

ENDA EN PLAGE

Profeten Amos sier at «Herren Gud gjør ikke noe uten å åpenbare sitt skjulte råd for sine tjenere profetene» (Am 3,7), og gjennom Moses åpenbarte han for farao hva som ville skje. Farao fikk en alvorlig advarsel. Dette vil bli en rettferdig dom over den stolthet, utbytting, vold og avgudsdyrking som har ført ulykke over Egypt.

2 Mos 11,1–10. Hvilken advarsel kom Gud med før dommen over Egypt?

Gud ga Egypt tid – tre dagers mørke (2 Mos 10,23) – til å tenke over den siste tids hendelser og hva de betydde. Han ga dem også en siste advarsel, en siste sjanse til å gjøre det som var rett.

Men i 2. Mosebok 11,8 står det at Moses gikk «bort fra farao i brennende sinne». Hvorfor går Moses i sinne? Trolig fordi han vet at den tiende plagen vil ramme mange uskyldige – og bare på grunn av faraos hardhjertethet.

Tallet ti er også viktig i bibelsk symbolikk. Ti står for fylde eller helhet (tenk på De ti bud som en komplett åpenbaring av Guds morallov). De ti plagene over Egypt er et bilde på Guds fulle rettferdighet og gjengjeldelse.

Gud er dommeren, og han er imot stolthet, urett, diskriminering, arroganse, utnyttelse, grusomhet og selvopptatthet. Han står på siden til de lidende, de mishandlede og de forfulgte. Gud vil utøve rettferdighet som også er et uttrykk for hans kjærlighet (se Sal 2,12; 33,5; 85,12; 89,15; 101,1; Jes 16,5; Jer 9,24).

Vi må også gjøre vårt beste for å vise kjærlighet og rettferdighet. Men vi kan lett gå til den ene eller andre ytterligheten. Av «kjærlighet» lukker vi øynene for urett, ting som bør rettes opp. Eller vi utøver hard og iskald rettferdighet. Ingen av ytterpunktene er på sin plass. Nei, dette er idealet: «Og hva krever Herren av deg? Bare at du gjør rett, viser trofast kjærlighet og vandrer ydmykt med din Gud.» (Mika 6,8).

Hvorfor bør vi velge barmhjertighet fremfor rettferdighet når vi ikke kan finne den helt rette balansen? Eller bør vi det?

PÅSKEN

2 Mos 12,1–20. Hvilke beskjeder gir Gud Moses og Aron før avreisen?

Man skulle tro at Gud ville fortelle Moses og Aron hvordan de skulle tilrettelegge avreisen fra Egypt, dvs. hvordan de skulle sørge for proviant, spesielt for de gamle, mødre med små barn, dyr etc. I stedet får de en overraskende beskjed: Han forteller dem hvordan de skal feire påskehøytiden. Med andre ord er fokuset tilbedelsen av Gud, som skulle redde dem. Alt annet ville følge etter hvert.

Hver familie skulle tilberede et lam og spise det hele. Alle skulle spise, og hvis de ikke kunne spise hele lammet, skulle de spise det sammen med en annen familie.

2 Mos 12,13.14. Hva ville Gud gjøre for dem under den siste plagen? Hva er alt dette symbol på?

Utvandringen skulle feires hvert år, ikke bare til minne om hva Gud hadde gjort for forfedrene, men også som en aktualisering av Guds frelseshandling for dagens generasjon. Dette skulle være en ny erfaring for hver gruppe.

Vers 12 og 13 forklarer påskens betydning: Guds straffedom vil «gå forbi» israelittene, og derfor skulle de feire «påske». Ordet påske på hebraisk (*pesach*) er sammensatt av to ord, «gå» og «forbi» fordi ødeleggelsen «gikk forbi» israelittenes hjem, der dørstolpene var merket med lammets blod, tegnet på liv og frelse.

Påskefeiringen skulle minne israelittene om Guds makt og nåde på vegne av sitt folk. Feiringen sikret deres identitet som folk og beseglet deres religiøse overbevisning.

Hvorfor er det viktig å huske alt det gode Gud har gjort mot oss og stole på at han vil gjøre godt mot oss også i fremtiden?

PESACH

2 Mos 12,17–23. Hva har blodet å si for feiringen av den nye høytiden?

Blodet fra offerdyret står sentralt i feiringen. De som deltok på festen, hadde smurt det slaktede lammets blod på dørkarmene i husene sine. Slik viste de sin tro på Gud i tillit til at han ville frelse dem fra det som ville møte dem som ikke var dekket av blodet.

Det er vel et sterkt uttrykk for evangeliet!

Påskelammet måtte være feilfritt, fordi det pekte på Jesus Kristus, «Guds lam, som bærer bort verdens synd!» (Joh 1,29). Dyreblod spilte en viktig rolle: Det symboliserte beskyttelse og var et tegn på liv i en tid preget av død.

«Men blodet skal være det merket som viser hvilke hus dere er i. Når jeg ser blodet, vil jeg gå forbi. Ingen ødeleggende plage skal ramme dere når jeg slår Egypt.» (2 Mos 12,13).

Hele evangeliet var knyttet til påskefeiringen, for den pekte ikke bare på friheten fra slaveriet og veien til det lovede land, men også på Jesu Kristi offer for vår synd og hans fortjeneste som gjelder alle som er dekket av hans blod.

Da Paulus så tilbake på denne feiringen, skrev han: «Rens ut den gamle surdeigen så dere kan være en ny deig! Dere er jo som usyret brød. For vårt påskelam er slaktet, Kristus.» (1 Kor 5,7).

Gjær, eller surdeig, ble brukt til ulike typer deig. Første gang det nevnes i Bibelen, er i forbindelse med tilberedelsen av det usyrede brødet før israelittenes utreise fra Egypt. Surdeig måtte også fjernes fra huset (2 Mos 12,8.15–20; 13,3–7). I denne sammenhengen var surdeig et symbol på synd (1 Kor 5,6–8), og derfor skulle det ikke brukes under påskehøytiden på en uke.

Det usyrede brødet er et symbol på den syndfrie Messias, som overvant alle fristelser og ga sitt liv for oss (Joh 1,29; 1 Kor 5,7; Hebr 4,15). En isopkvast, som blodet ble dypet i, symboliserte Guds rensende nåde (Sal 51,9). Så hele *pesach* åpenbarer Jesu frelsesverk.

Hva sier det om hvor ille synd egentlig er når Jesu blod, Guds eget blod, måtte til for å sone for synd?

GI FAKKELEN VIDERE

Salmisten forteller hvordan våre barn kan kjenne Gud og hans omsorg: «Slekt etter slekt priser dine gjerninger og forteller om dine storverk» (Sal 145,4). Familien bør snakke sammen om Gud, om hans storverk og om hans lære slik at bibelkunnskapen kan gis videre til neste generasjon.

2 Mos 12,24–28. Hva blir understreket her?

Foreldrene var Israels første lærere og skulle fortelle barna historien om utvandringen. Den skulle ikke bare være en hendelse i fortiden, men deres egen opplevelse, selv om det skjedde for lenge siden. Når de feiret festen, skulle de identifisere seg med forfedrene, og historien skulle gjenoppleves og aktualiseres. Faren kunne si «Jeg var i Egypt, jeg så nederlaget de egyptiske gudene led og plagene over Egypt, og jeg ble satt fri.» I 2. Mosebok understrekes det to ganger hvordan foreldre skal svare på barnas spørsmål om påsken (se 5 Mos 6,6–8 og 2 Mos 13,14–16).

Det er verdt å merke seg at israelittene fremdeles var i Egypt da de fikk beskjed om å feire frigjøringen fra Egypt. Hele feiringen var en troshandling. Etter å ha fått sine instruksjoner, «bøyd folket seg til jorden og tilba» (2 Mos 12,27) sin redningsmann, og så fulgte de instruksene for påskefeiringen.

I 5. Mosebok blir Israel minnet om å gjenfortelle sin historie slik at de kan gjøre den til sin egen reise. Legg merke til den kollektive tonen i beretningen, samt vektleggingen av den nåværende opplevelsen: «Min far var en omflakkende arameer. Han dro ned til Egypt med en liten flokk og bodde der som innflytter. Der ble han til et stort og sterkt og tallrikt folk. Men egypterne mishandlet og plaget oss og la hardt arbeid på oss. Da ropte vi til Herren, våre fedres Gud, og Herren hørte våre rop og så hvor mishandlet, plaget og undertrykt vi var. Og Herren førte oss ut av Egypt med sterk hånd, utstrakt arm og skremmende kraft, med tegn og under. Han førte oss til dette stedet, han ga oss dette landet, et land som flyter av melk og honning.» (5 Mos 26,5–9).

Ved å fortelle og gjenfortelle historien om påsken (eller andre hendelser i bibelhistorien) for barna, fikk også foreldrene hjelp til å huske hva Gud hadde gjort for dem og for folket. Gjenfortellingen var nyttig både for fortellerne og tilhørerne.

GUDS DOM

2 Mos 12,29.30 om da Gud utslettet de førstefødte i Egypt. Hvorfor nettopp dem? (Se også Hebr 11,28.)

Den siste plagen rammet de førstefødte. Det var en Guds dom over alle Egypts guder og over alle familiene som dyrket dem, verdiløse avguder som gjenspeilet folkets lidenskaper, begjær og frykt.

De tidligere plagene hadde vist at avgudene ikke kunne redde folket. Under den tiende plagen ble det enda tydeligere at de var verdiløse, og det var denne plagen som fikk de største følgene for egypterne.

«I hvert eneste hjem over hele Egypt var familiens stolthet blitt drept. Skrik og jamring fra sørgende mennesker fylte luften. Kongen og hans hoffmenn stod bleke og skjelvende og var vitne til den forferdelige gru.» – Ellen White: *Alfa og Omega*, bind 1, side 259.

Faraos representerte Egypts øverste makt og gud, og hans førstefødte sønn ble regnet som en gudesønn. Gudinnen Isis beskyttet barna, gudinnen Heqet bisto kvinner ved fødsler, og guden Min var forplantningens gud. Og det var flere fruktbarehetsguder. Alle sammen var maktesløse overfor den levende Gud. Moses sier: «Hvem er som du blant gudene, Herre? Hvem er som du, herlig og hellig, skremmende i storverk, underfull i gjerning?» (2 Mos 15,11). Jetro vitnet senere: «For egypterne handlet i overmot mot dem, men nå vet jeg at Herren er større enn alle guder» (2 Mos 18,11).

Ifølge 2. Mosebok 1 hadde egypterne drept Israels nyfødte sønner på Faraos befaling for å underkue og ydmyke israelittene. Nå rammer Guds straff Egypts førstefødte sønner. Det mennesker sår, det høster de.

Det vi gjør, får følger. Og vi har alle erfart den smertelige sannheten at vi ikke er alene om å lide under følgene av våre gale handlinger. Andre lider også, og iblant mange andre, også helt uskyldige. Det er syndens natur.

Hva har du lidd under på grunn av andres synder? Og hva har dine synder påført andre av lidelse? Hva er vårt håp?

TIL FORDYPNING:

Read Ellen White: «Den første påsken» i *Alfa og Omega*, bind 1, side 254–259.

«Påsken skulle være både et minne og et forbilde. Den skulle ikke bare peke tilbake på utfrielsen fra Egypt, men også peke frem til utfrielsen fra syndens trelldomsåk som Kristus skulle fullbyrde for sitt folk. Offerlammet representerer ‘Guds lam’ — vårt eneste håp om frelse. Apostelen sier: ‘For vårt påskelam er slaktet, Kristus.’ Det var ikke nok at påskelammet ble slaktet. Blodet måtte strykes på dørstolpene. Sjelen må få del i Kristi fortjeneste. Det er ikke nok at vi tror på hans død for verden. Vi må tro at han døde for hver enkelt av oss. Hver og en må tilegne seg kraften i sonofferet.» – Ellen White: *Alfa og Omega*, bind 1, side 255–256.

Den dag i dag feirer troende jødiske familier verden over påsken, eller *pesach*. De har det de kaller en «påskeseder» («seder» betyr «orden/anordning»), der de forteller om utvandringen og deretter spiser et spesielt måltid sammen. Det har de gjort siden utvandringen fra Egypt! Bare sabbaten går lenger tilbake i tid.

Forslag til samtale:

1. Hvordan kan vi forstå at Herren var «rettferdig» da han drepte de førstefødte, der mange sikkert var «uskyldige»? Hvordan rimer det med Guds kjærlighet? Tenk også på syndfloden. Hvordan skal vi forstå det?
2. Hva betyr det symbolske utsagnet om at de troende er dekket av Jesu blod, og at hans blod renser dem fra all urettferdighet?
3. Les: «Kristi etterfølgere må få del i hans erfaring. De må ta imot og tilegne seg Guds ord så det blir drivkraften til liv og handling. Ved Kristi kraft må de bli forvandlet så de ligner ham og gjenspeiler hans natur. [...] Kristi ånd og gjerning må bli hans etterfølgeres ånd og gjerning.» – Ellen White: *Alfa og Omega*, bind 1, side 256. Hvordan lar vi Kristus gjøre i oss det som er beskrevet her?

2. august

BYTTE UT FOTBALL MED GUD

Av Andrew McChesney

Silva Langa, en videregåendeelev i Mosambik, elsket fotball. Sporten var hans gud, og han spilte så ofte han kunne. Han var en dyktig spiller og drømte om en karriere i eliteserien.

Så overrasket en venn ham med å si rett ut: «Du har mange gode egenskaper, men du mangler Gud». Silva ble enda mer overrasket da vennen, Hodes, inviterte ham til gudstjeneste på lørdager. Silva hadde aldri hørt om en kirke som tilba på lørdager. I tillegg var ikke lørdager en god dag for ham å gå i kirken på. Det var den dagen han oftest spilte fotballkamper.

Hodes var imidlertid en god venn, og Silva fulgte ham til kirken neste lørdag han hadde fri. Silva ble overrasket igjen. Kirkens medlemmer overøste ham med kjærighet og hengivenhet. Salmene rørte ved hjertet hans. Han studerte Bibelen og ga sitt hjerte til Jesus i dåpen.

Mange av Silvas slektninger og venner kunne ikke forstå hvorfor han hadde sluttet å spille fotball på lørdager.

«Du har en vanvittig tro», sa den ene.

«Hvorfor skulle noen gå i kirken i stedet for på fotballkamp?» sa en annen.

Silva forklarte sin tro så godt han kunne.

Foreldrene ble bekymret da Silva skulket opptaksprøvene til universitetet på en lørdag. De satte spørsmålstegn ved hans mentale helse og spurte hvorfor han var villig til å risikere fremtiden for sabbaten. Det var en stor prøvelse for Silva, men han bestemte seg for å følge motet til Peter og de andre apostlene og erklære som dem: «Vi bør adlyde Gud mer enn mennesker» (Apostlenes gjerninger 5:29, NKJV).

Foreldrenes forferdelse vokste da skolen ringte for å spørre hvorfor han ikke gikk på fredagsundervisningen. Flere slektninger bønnfalt de lokale adventistlederne om å be Silva om å studere på fredagskveldene. Lederne tilbød ikke bibelstudier på sabbaten. I stedet forsikret de Silva om at Gud ikke ville forlate ham, og at han ville fullføre videregående.

Det tok ikke lang tid før Silva kunne begynne på en adventistdrevet videregående skole, der han ikke lenger var i konflikt med sabbaten.

I dag er Silva en gründer som ikke angrer på at han ga opp fotballguden til fordel for himmels Gud. Hans trofaste liv har ført to av søstrene hans og andre mennesker til dåpen.

«Gud har velsignet livet mitt», sier Silva. «Jeg takker Gud for at familien min i dag respekterer troen min».

Be om at evangeliet må bli forkynt i Mosambik og andre land i Den sørafrikanske-Indiske havs divisjon, som vil motta dette kvartalets trettende sabbatsoffer.

Gjennom Rødehavet

Ukens tekster:

2 Mos 12,31–36; Jak 2,17–20; 2 Mos 13,1–14,31; Hebr 11,22; 2 Mos 15,1–21; Åp 15,2–4.

Ukens vers:

Da sa Moses til folket: «Vær ikke redde! Stå fast, så skal dere få se at Herren frelser dere i dag! For slik som dere ser egypterne i dag, skal dere aldri se dem mer. Herren skal stride for dere, og dere skal være stille.» (2 Mos 14,13.14).

Utvandringen er den mest dramatiske opplevelsen Guds folk hadde i GT. Den er Guds modell for hvordan han beseiret deres fiender og førte dem inn i det lovede land. Og den er et symbol på frelsen i Kristus.

Israelittene befant seg i en fortvilet, ja, umulig situasjon – en de ikke kunne redde seg ut av. Bare Gud kunne det. Slik er det også med oss og synden: I oss selv er vi i en håpløs situasjon. Vi trenger noe enda mer dramatisk enn utgangen fra Egypt. Og det har vi fått: Kristi kors og det han gjorde der.

Hendelsene fra Israels utvandring fra landet Gosen (2. Mosebok 12) og frem til Moses' sang i kap. 15, er overveldende. Guds tegn, under og frelsesgjerninger er på sitt høyeste nivå.

Men det er ingenting mot det Jesus gjorde på korset, som dramaet i 2. Mosebok var et forvarsel om.

GÅ AV STED OG TJEN HERREN

Påskenen falt Guds dom over dem som blodet ikke dekket (2 Mos 12,1–12). Stilling, utdannelse, sosial status eller kjønn kunne ikke redde noen. Straffen rammet alle familier, fra farao til slaver, ja selv de førstefødte av dyrene. Egypts stolthet lå i støvet.

2 Mos 12,31–36. Hvilket merkelig ønske kommer farao med når han lar dem dra, og hvorfor?

Idet farao ber hebreerne dra og tilbe, tilføyer han denne oppfordringen: «Be så om velsignelse for meg også!»

Meg også?

Hvorfor ba han, en «gud» på jorden blant sitt eget folk, om det? Det virker som om han endelig fatter denne gudens makt og vil dra nytte av den. Men, hvordan kan Gud velsigne ham med alt hans opprør, trass, synd og stolthet? Jo, han lot dem få dra til slutt, men det var fordi han hadde tapt, ikke fordi han underkastet seg Jahves vilje. Han angret ikke, som det skal vise seg av hans senere handlinger. Han ville bare stoppe ødeleggelsene som holdt på å rasere riket hans. Farao var ydmyket. Og med de tragiske omstendighetene etter den verste plagen av dem alle, lar han Israel forlate Egypt. Det han hele tiden hadde nektet dem, uansett de lidelsene han hadde påført folket sitt, lar han nå skje. Og egypterne er forståelig nok ivrige etter at hebreerne skal dra. Som de sa: Dra, «ellers dør vi alle sammen».

Gud sørget for at israelittene ikke forlot Egypt tomhendte, men med det de ville få bruk for i det som skulle vise seg å bli et mye lengre opphold enn forventet. Egypterne ga dem kostbarhetene for å få dem ut av landet i en fei, men tingene var lønn som israelittene lenge var blitt nektet for århundrers slavearbeid. For egypterne var prisen for å få hebreerne ut av landet sikkert rimelig nok.

Hvor ofte har vi ikke «angret» pga. følgene, og ikke fordi vi gjorde noe galt? Er det ekte anger? Hvordan kan vi lære å angre synder som vi på et vis «slipper unna med»?

DE FØRSTEFØDTE HELLIGES GUD

Utfrielsen som var lovet, var nær forestående. Folket måtte forberede seg. De måtte ikke bare tro, men også handle ut fra troen. Gud hadde sagt hva de skulle gjøre, og nå måtte de gjøre det i tro. Dette er riktignok en annen sammenheng enn det Jakob skrev om, men prinsippet passer likevel godt: «Slik er det også med troen: I seg selv, uten gjerninger, er den død» (Jak 2,17–20).

2 Mos 13,1–16. Ved Guds nåde ble israelittenes førstefødte skånet under den siste plagen. Hvorfor denne evige befalingen, og hva betyr den for oss i dag?

Gud var nådig og vernet de familiene som var under blodet, fordi de hadde merket dørkarmene sine i tro. Herren ga dem en ny anvisning gjennom Moses: «Alle førstefødte skal du hellige til meg» (2 Mos 13,2). Påbudet gjaldt både mennesker og dyr.

Prinsippet er at alt tilhører Gud fordi han er vår skaper og eier alt: «Jorden og det som fyller den, hører Herren til, verden og de som bor der, er hans» (Sal 24,1). «Mitt er sølvet, mitt er gullet, sier Herren over hærskaene» (Hag 2,8). Israelittenes førstefødte sønner var førstegrøden av de velsignelsene han hadde skjenket dem. De var også et tegn på deres fulle innvielse til ham og på at de forsto at alt de eide, kom fra ham alene.

Her ser vi også tanken om utfrielse, om frelse. De førstefødte sønnene ble spart for døden fordi de var dekket av blodet. De ble frikjøpt fra døden, slik alle som er under Jesu blod er det. Som Paulus skriver om Jesus: «I ham er vi kjøpt fri og har fått tilgivelse for syndene» (Kol 1,14).

Det ble gitt forskrifter for hvordan denne innvielsen skulle foregå, en feiring av deres utfrielse fra slaveriet i Egypt. De skulle ofre dyrene, men sønnene deres skulle frikjøpes (2 Mos 13,12.13.15).

2 Mos 13,16 taler om hånden og pannen. Hva sier dette om tro og handling?

RØDEHAVET

2 Mos 13,17–14,12. Hvordan ledet Gud Israel ut av Egypt, og hva skjedde så?

Etter Guds veiledning forlot israelittene Egypt som en velorganisert hær. De hebraiske uttrykkene *tsaba'* og *makhaneh* vitner om denne beskrivelsen, nemlig «hær», «avdeling», «leir» og «hærskarer» (2 Mos 6,26; 7,4; 12,17.41.51; 14,19.20; jf. 13,18). De ble delt inn i enheter og marsjerte som en hær. Senere kunne Bileam se fra Moabs åser «Israel ligge i leir, stamme for stamme» (4 Mos 24,2).

Samtidig leser vi at: «Moses tok med seg knoklene etter Josef» (2 Mos 13,19). Dette er en viktig detalj i teksten og viser hvordan Josefs tro på Guds løfter gikk i oppfyllelse. Han hadde aldri mistet det lovede landet av syne, selv om han levde i Egypts prakt og privilegier. Han ba om at hans ben skulle føres til Kanaan (1 Mos 50,24.25). Han trodde at Herren helt sikkert ville gjeste Israel i Egypt og føre dem til landet, slik han hadde lovet (Hebr 11,22). Da Israel kom til Kanaan, ble Josefs knokler gravlagt «ved Sikem» (Jos 24,32).

Skystøtten og ildstøtten var synlige tegn på at Gud var til stede hos sitt folk. Herren bodde der og talte også fra skyen (2 Mos 14,24; 4 Mos 12,5.6).

Imens avslører farao sine sanne motiver. Han har ikke omvendt seg, og han har aldri virkelig angret. Hans bønn om at Gud skulle velsigne ham, var en farse, kanskje et selvbedrag. Han samlet hæren og satte etter de rømte slavene. Han var fullstendig forblindet av synd.

Da folket fikk se faraos hær, kom de med ord og følelser som de skulle komme med mer enn én gang: «Fantes det ikke graver nok i Egypt siden du har ført oss ut i ørkenen for å dø? Hvorfor har du gjort dette mot oss? Hvorfor førte du oss ut av Egypt?» (2 Mos 14,11).

Etter å ha sett så dramatiske tegn på Guds makt, som bl.a. det at deres egne førstefødte gutter ble skånet, viste folket likevel en slående mangel på tro.

Tenk på sist gang du sto i en fryktelig situasjon. Hva var den første reaksjonen din: tro eller mangel på tro? Hva burde du ha lært av det, som kunne hjelpe deg neste gang noe slikt skjer (og det gjør det jo)?

FREMAD I TRO

2 Mos 14,13–31. Hva gjorde Gud for Israel selv om de ikke trodde?

Moses stolte helhjertet på Gud og hans ord, og derfor oppmuntret han folket. Han la frem fire punkter for hvordan man skal handle i vanskelige situasjoner:

1. «Vær ikke redde!» (2 Mos 14,13). Det første er å stole på Gud, for bare slik kan frykten overvinnes. Jesaja minner om dette ved å si at de troende er i Guds hender og at han vil gripe inn for dem når de tar imot ham som Gud og Herre: «Frykt ikke, for jeg er med deg, vær ikke redd, for jeg er din Gud! ... For jeg er Herren din Gud som har grepet din høyre hånd og sier til deg: Vær ikke redd! Jeg hjelper deg.» (Jes 41,10.13).
2. «Stå fast» (2 Mos 14,13). Å «stå fast» betyr å stole på Gud og vente tålmodig på at han vil gripe inn, for det vil han gjøre.
3. «Så skal dere få se at Herren frelser dere i dag!» (2 Mos 14,13). For at troen skal vokse, må vi anerkjenne Guds lederskap og hjelp og være glade for den hjelpen han har lovet oss. Å «se» betyr å åpne øynene (for vantro gjør blind). Bare Gud kan gi seier, trygghet og frelse. Gud er alltid for oss, han har omsorg for oss og gir oss det vi trenger til rett tid.
4. «Herren skal stride for dere» (2 Mos 14,14). Dette viser hva Gud vil gjøre: Han vil kjempe for sitt folk. Golgata er det beste beviset, for på korset overvant Jesus Satan for å gi oss evig liv (Joh 5,24; Hebr 2,14; Åp 12,10.11). Senere innså også egypterne at Gud kjempet for israelittene (2 Mos 14,25).

Guds befaling til Moses var klokkeklar: «Dra videre». Gud utfoldet handlingsplanen trinn for trinn: (1) Guds engel og skystøtten flyttet seg fra foran Israels leir og stilte seg bak dem og beskyttet dem mot egypterhæren; (2) i tro måtte Moses rekke hånden ut over havet; (3) Herren kløyvde vannet og tørket det opp med en sterk vind, og (4) dermed kunne israelittene gå tørrskodd over og opp på den andre siden. Egypterne forfulgte dem blindt, for de så ikke at Gud gjorde noe usedvanlig for sitt folk. Ja, de så det ikke før det var for sent, slik de bekjenner i 2 Mos 14,25.

MOSES OG MIRJAMS SANGER

Hele egypterhæren gikk med, ingen overlevde, heller ikke farao (se Sal 136,15). Det var et stort nederlag for egypterne og en overveldende seier for Guds folk. Ikke rart at jødene alltid har gjenfortalt denne historien.

2 Mos 15,1–21. Hva er innholdet i Moses' sang?

Sangen priser Herren fordi han er en mektig kriger og har seiret over dem som sto hans folk imot. Moses utdyper temaet ved å understreke at hans Gud også er hans styrke, sang og frelse. Ingen er som han, «herlig og hellig, skremmende i storverk, underfull i gjerning» (2 Mos 15,11).

Moses' sang handler om Gud, om hvem han er og hva han gjør. Herren blir opphøyet, lovprist og beundret for sin store innsats for sitt folk. Takknemlighet og tilbedelse følger naturlig av Guds godhet mot oss. Et levende åndsliv forutsetter at vi setter pris på hans kjærlighet. Guds trofaste kjærlighet blir fremhevet og lovprist fordi han vil lede det folket han har frelst til et hellig oppholdssted. Moses forutsier at Gud vil reise helligdommen på fjellet som er hans eiendom (2 Mos 15,17), og alt dette peker frem mot Sion og tempelet i Jerusalem.

I Åpenbaringen 15,2–4 synger de frikjøpte Moses' sang og Lammets sang. Kan du forestille deg hvordan den vil lyde i himmelen, denne lovprisningen av Gud for hans store og underfulle gjerninger, for hans rettferdige og sanne dommer, og for hans rettferdige gjerninger og hellighet?

Merk deg den siste linjen i sangen. «Alle folkeslag skal komme og tilbe for ditt ansikt, fordi dine rettferdige dommer er blitt åpenbart». Det vil si at når alle Guds dommer – spesielt hans dommer over ondskap og undertrykkelse som har gått ustraffet i tusener av år – har funnet sted, vil de frikjøpte folkeslagene lovprise ham for disse dommene.

Immanuel Kant hadde sagt at det må være et liv etter døden hvis Gud er rettferdig. Hvorfor stemmer det, og hvordan kan vi lære å stole på at den rettferdigheten vi har ventet på en dag vil komme? Hva slags trøst kan dette håpet gi?

TIL FORDYPNING:

Ellen White: «Exodus» i *Alfa og Omega*, bind 1, side 260–269.

Gud var for Israel enda deres tro var svak. Han ønsket å undervise og vise dem hvordan de skulle tenke og leve som hans utvalgte folk. Gud ledet dem tålmodig og førte dem til et sted hvor de ville møte færre utfordringer. Ellen White skrev: «Israelittene [...] hadde bare liten kunnskap om Gud og var svake i troen, og de ville ha blitt redde og motløse. De var uten våpen og uvant med å føre krig, og livsmotet var svekket etter langvarig trelldom. Dessuten hadde de ansvar for kvinnene og barna, småfeet og storfeet. Når Gud førte dem mot Rødehavet, åpenbarte han seg som en Gud som hadde medfølelse og sunn dømmekraft.» – *Alfa og Omega*, bind 1, side 261.

Andrews Bible Commentary sier om Moses' lovsang: «Vissheten om at Gud har utført denne frelseshandlingen i historien, viser oss at vi ikke har noe å frykte for fremtiden. Den siste strofen retter fokus mot fremtidige fiender de ville stå overfor under erobringen av Kanaan. Takket være Guds 'veldige arm blir de som forsteinet' (v. 16). Når vi står overfor det umulige og føler oss trengt opp i et hjørne og ikke vet hvor vi skal vende oss, kan vi finne trøst i 'Moses' sang', for den er et minne om en stor begivenhet i Guds folks historie.» – *Andrews Bible Commentary*, «Exodus», (Andrews University Press, 2020), side 214.

Forslag til samtale:

1. Hvorfor er vi så ofte i samme situasjon som hebreerne etter den utrolige utfrielsen fra Egypt, men før utfordringen ved Rødehavet? Altså, hvorfor har vi så lett for både å vise og uttrykke mangel på tro enda vi har klare bevis for Guds godhet mot oss og for hans makt?
2. Hvorfor forfulgte farao Israel etter alt det som hadde skjedd, også tapet av de førstefødte sønnene? Hva sier dette om faren ved å la seg forherde av synden (eller til å synde)?
3. Alle opplever forferdelige prøvelser iblant, men mange har hatt (og har fremdeles) gode tider da det ikke skjer noe vondt med verken oss eller våre nærmeste. Hvorfor bør vi se på dette som bevis for Guds nåde og beskyttelse siden vi jo vet at vi lever i «fiendeland»? Hvorfor bør vi alltid huske å lovprise Gud når det går bra, siden vi ikke vet hvilke ulykker vi har blitt spart for?

9. august

SPECIALOPPDRAK: SYKEHUS

Av Andrew McChesney

Dmitry Bagal, en russisk misjonær bosatt i Tyskland, opplevde sykehuset som en uventet misjonsmark da han fikk kreftbehandling for det som viste seg å være tre godartede svulster. Han så mennesker fra alle samfunnslag – spesielt sekulære og post-kristne mennesker, og mennesker fra ikke-kristne verdensreligioner – som slet med vanskelige spørsmål om Gud.

En pasient fikk seks runder med cellegift og ble operert på sykehuset i München. Men da krefte ten kom tilbake etter seks uker, så legen ingen grunn til å fortsette behandlingen. Mannen kunne ikke tenke klart og kjente knapt igjen kona si. Hennes eneste ønske var å være hos mannen sin de siste dagene han lå på palliativ avdeling. I et passende øyeblikk ga Dmitry kona et hefte om Gud og lidelse, og han ba sammen med paret. Bønnen rørte kona til tårer.

Senere samme dag ga Dmitry kvinnen eksemplarer av *Mot historiens klimaks* og Slektenes håp og sa at bøkene hadde vært til stor trøst for ham og mange andre. Kvinnen ville ha bøkene – men ikke gratis. Hun ga ham 14 euro (165 kroner), alt hun hadde i vesken. Dmitry tror at de to vil møtes igjen, om ikke på denne jorden, så på den nye jorden.

Dmitry møtte også en ung mann som var innlagt på sykehus med en ukjent sykdom. Den unge mannen, som var fra Iran, hadde avbrutt studiene i Storbritannia og fløyet til Tyskland for å få behandling. Legene kunne imidlertid ikke diagnostisere sykdommen hans. Den unge mannen kunne ikke gå, så Dmitry dyttet ham rundt på sykehusområdet i rullestol nesten hver dag. Selv om han ikke var oppdratt som kristen, lot han Dmitry be til Jesus på hans vegne. Etter hvert som Dmitry ba dag etter dag, begynte den unge mannen å bli bedre. Snart kunne han stå og gå med hjelp. De to snakket sammen på tysk, men siden den unge mannen hadde studert i Storbritannia, ga Dmitry ham et engelsk eksemplar av *Mot historiens klimaks*. Flere måneder senere ba Dmitry fortsatt for ham og satte pris på ordene: «Men husk at du ikke vet og ikke kan måle resultatet av trofast innsats» (Ellen G. White, *Colporteur Ministry*, side 114).

I løpet av to uker på sykehuset delte Dmitry ut 20 eksemplarer av *Mot historiens klimaks* og andre bøker, han delte ut mange visittkort med QR-koder for nedlasting av boken, og han fylte rundt 10 av sykehusets offentlige bokhyller med bøker.

«Mange frø har blitt sådd, og jeg ber om at de vil bære frukt», sier han. «Vi arbeider under Guds ledelse og overlater resultatene til ham».

Denne fortellingen illustrerer misjonsmål nr. 2 i Syvendedags Adventistkirkens strategiske plan «I Will Go»: «Å styrke og diversifisere adventistenes utadrettede virksomhet ... blant unådde og undernådde folkegrupper og til ikke-kristne religioner.» Les mer på IWillGo.org.

Livets brød og vann

Ukens tekster:

2 Mos 15,22–16,36; 1 Mos 3,1–6; 2 Mos 17,1–7; 1 Kor 10,4; 2 Mos 18,1–27; 1 Kor 10,11.

Ukens vers:

Da sa Herren til Moses: «Hvor lenge vil dere nekte å holde mine bud og lover? Legg merke til at Herren har gitt dere sabbaten! Derfor gir han dere på den sjette dagen mat for to dager. Bli hvor dere er! Ingen må forlate området sitt den sjuende dagen.» Så holdt folket seg i ro den sjuende dagen. (2 Mos 16,28–30).

Etter utgangen fra Egypt var Israel på en uviss reise mot det lovede land. Reisen var lang og krevende, og de måtte lære mye nytt. Gud ville lede dem og ta seg av dem, og ja, han ville hjelpe dem å vokse, men de måtte lære disiplin, selvkontroll, oppofrelse, uselviskhet, tillit til Herren og ikke minst lydighet.

Moses var en synlig leder, og folket måtte støtte opp om ham og hans lederskap om de skulle klare seg. Samhold og samarbeid var viktig. Det lå mange hindringer og utfordringer i veien. Mye av deres åndelige vekst ville avhenge av hvordan de taklet utfordringene og hvordan de forholdt seg til Moses, spesielt når utfordringene tårnet seg opp.

Det kjente kinesiske ordtaket om at «en reise på tusen mil begynner med ett skritt» var sant i deres tilfelle, og de måtte stole på Guds ledelse for hvert skritt de tok. Dessverre skal vi få se at det ikke var lett å lære den leksen.

Men hvem kan vel lære dette i en fei?

BITTERT VANN

I Bibelens fortellinger er det både gode og onde mennesker, og vi må merke oss både handling, sted, timing og skurker. Men det viktigste i en fortelling er som regel løsningen og lærdommen. Slik er det også i her.

Episodene viser at Gud er problemløser og fredsstifter, men at folks manglende tro gjør arbeidet hans vanskelig. Med stadig knurring og ulydighet opplevde israelittene store forviklinger, ja sågar tragedier. Vantro og ubotferdighet påførte dem problemer.

2 Mos 15,22–27. Hva var bakgrunnen for det første mirakelet etter at de hadde krysset Rødehavet?

Israels første trospørve gjelder behovet for vann. Ikke rart i det tøffe, varme og tørre ørkenklimaet. Etter tre dager fant de omsider vann, men det var udrikkelig. Mara betyr «bittert», og siden vannet var bittert, vaklet Israels tro på Herrens omsorg. Men Gud viste medlidenhet, og det første mirakelet ble utført med et trestykke. Det var jo ikke treet, men Herren som gjorde vannet søtt og drikkbart. Folket måtte lære: (1) tålmodighet i å vente på Guds timing, og (2) at Gud gjør ting i samspill med mennesker.

Men Israel tok mye for gitt og glemte snart miraklene Gud hadde gjort – mirakler de nettopp hadde lovprist ham så inderlig for og erklært: «Hvem er som du blant gudene, Herre? Hvem er som du, herlig og hellig, skremmende i storverk, underfull i gjerning?» (2 Mos 15,11).

Men likevel, selv etter at de hadde knurret, lovet Gud at han ikke ville påføre dem «alle de sykdommene» (2 Mos 15,26) som hadde plaget egypterne. Han ville beskytte dem. Men dette løftet gjaldt bare under forutsetning av at de var tro mot ham.

Hvilke prøvelser og kamper har du påført deg selv? Hvilken trøst finner du i vissheten om at Gud vil fortsette å arbeide for deg om du samarbeider med ham?

VAKTLER OG MANNA

Opprør er en gjenganger i disse pilegrimshistoriene. Folket glemte at Gud hadde hjulpet dem før og at han hadde løst problemene deres. De lot seg blende av sine problemer og glemte endemålet og fremtiden de var lovet. Dette er også et vanlig problem for Guds folk i dag.

2 Mos 16,1–36. Hvorfor knurret israelittene, og hva skjedde så?

Vi ser at Bibelens fristelser ofte har med mat å gjøre. I Edens hage var syndefallet forbundet med at de spiste av det forbudte treet til kunnskap om godt og ondt (1 Mos 2,16,17; 1 Mos 3,1–6). Jesu første fristelse i ødemarken var Satans forsøk på å lokke ham med mat (Matt 4,3). Esau mistet førstefødselsretten fordi han ikke kunne styre sin appetitt (1 Mos 25,29–34). Og Israels ulydighet var ofte knyttet til mat og drikke! Ikke rart at Moses minnet senere generasjoner om at «... mennesket ikke lever bare av brød; mennesket lever av hvert ord som kommer fra Herrens munn» (5 Mos 8,3).

Manna var mat som Gud ga Israel i de 40 årene i ørkenen. Med denne gaven lærte han dem at han er skaperen som gir dem alt. Gud brukte også mannaen til å vise dem hvordan de skulle holde sabbaten.

Hver uke skjedde det fire mirakler: (1) I fem dager ga Gud dem manna; (2) på fredag fikk de dobbelt opp med manna; (3) mannaen ble ikke dårlig fra fredagen til sabbaten, og (4) det falt ingen manna på sabbaten. Disse miraklene skulle lære folket å huske sabbatsdagen og feire Guds godhet den dagen. Gud sa: «Legg merke til at Herren har gitt dere sabbaten!» (2 Mos 16,29).

Folk liker mat. Vi ble skapt til å like det. Jordens overflod av mat viser at Gud vil vi skal spise og at vi skal like det vi spiser. Men hvordan kan gaven misbrukes?

VANN FRA KLIPPEN

I ørkenen trenger man rikelig med vann. Gud ga folket vann enda de var gjenstridige, ikke stolte på ham og satte hans evne og vilje til å gi dem det på prøve. I sin vantro lengtet de tilbake til Egypt.

2 Mos 17,1–7. Hva burde folket ha lært av dette?

Moses kalte stedet *Massa*, som betyr «prøvelse», og *Meriba*, som betydde «krangel». Gud gav israelittene vann trass i deres vantro. De to navnene burde minnet israelittene om at de ikke skulle sette Gud på prøve og ikke krangle med ham (Hebr 3,7.8.15). De satte spørsmålstegn ved Guds nærvær enda de hadde fått mange håndfaste bevis både på hans nærvær og hans makt og autoritet.

«Moses slo på klippen, men skjult i skystøtten var det Guds Sønn som stod ved siden av ham og fikk det livgivende vannet til å velle frem. Det var ikke bare Moses og folkets eldste som var vitne til Guds herlighet, men hele folkemengden som stod litt lenger borte. Hvis skyen var blitt fjernet, ville de ha blitt tilintetgjort av den fryktelige stråleglansen fra ham som var i den.» – Ellen White: *Alfa og Omega*, bind 1, side 276.

Vann er et symbol på liv, for uten vann er det ikke liv. Hver celle i kroppen trenger vann. Vi er 60 % vann. Selv knoklene våre består delvis av vann. Når Gud skaffet vann i ørkenen, var det et tegn på at Gud tok seg av dem og at de kunne stole på ham. Men de måtte adlyde.

I 1. Korinterne 10,4 minner Paulus de kristne om at israelittenes opplevelse i ørkenen var unik. Kristus ledet dem. Han ga vann (Sal 78,15.16) og dekket andre fysiske og åndelige behov. Paulus sa: «... denne klippen var Kristus». For dem var Kristus kilden til liv og den som gir evig liv. En klippe er fast, og Gud leder med fasthet. Vi kan stole på ham fordi han holder ord og svikter ikke sine løfter.

Hva må du ha tillit til Gud med her og nå? Hvordan kan du underkaste deg hans vilje og vente at han handler når tiden er inne? Hvorfor er ikke dette så lett?

JETRO

Moses fikk besøk av svigerfaren Jetro, som også kalles Re'uel (2 Mos 2,18). Jetro hadde med seg Moses' kone Sippora og sønnene Gersjom og Elieser. Da Moses hørte at de kom, gikk han ut for å ta imot dem.

2. Mosebok 18,1–27. Hvilke skritt i nasjonens historie fant sted her?

Jetro kom fordi han hadde hørt om Guds utfrielse av Israel. Moses fortalte ham om «alt det Herren hadde gjort med farao og egypterne for Israels skyld, om alt slitet og strevet de hadde hatt på veien, og hvordan Herren hadde reddet dem» (2 Mos 18,8).

Jetro lovpriste Gud for hans inngripen til beste for sitt folk og sa:

«Velsignet er Herren som har reddet dere fra egypterne og fra farao, og som har reddet folket fra undertrykkelsen i Egypt. For egypterne handlet i overmot mot dem, men nå vet jeg at Herren er større enn alle guder.» (2 Mos 18,10.11).

Her ser vi at Guds verk blant sitt folk kan være et vitnesbyrd for verden om hvem den sanne Gud er og hva han kan utrette for sine.

Mens Jetro lærte om den sanne Gud, hadde han selv noe å gi Guds folk: kloke og gode råd. Moses trengte et rettferdig rettssystem og trofaste dommere, menn med integritet. Jetro listet opp følgende egenskaper: (1) menn som frykter Gud; (2) er pålitelige og (3) hater uredelig profitt. Dyktige folk med god karakter skulle lede enheter på tusen, hundre, femti og ti. Det ville lette Moses' administrative byrde så han kunne ta seg av de største problemene. Det ville folket tjene på.

Moses tok imot Jetros råd (2 Mos 18,24) og utnevnte ledere til ulike roller (se også 5 Mos 1,9–18).

Moses kunne ha avvist den gamle og bedt ham passe sine egne saker. Hva kan vi lære av at han hørte på denne mannen som ikke engang var israelitt?

LIVETS BRØD OG VANN

1 Kor 10,11. Hvorfor ble dette nedtegnet, sier Paulus?

Paulus sier at det som skjedde med israelittene, er eksempler og advarsler for de kristne, slik at de kan unngå de samme problemene, dvs. at de kan lære av det. Det er relevant for oss som lever i «de siste tider». Gud gir sitt folk Den hellige ånd for å styrke dem med «kraft, kjærlighet og visdom» (2 Tim 1,6.7) slik at de kan velge rett og gå på hans vei. Jesus Kristus er kilden til nytt liv (Joh 14,6), og bare han kan gjøre oss til «et levende og hellig offer til glede for Gud. ... Innrett dere ikke etter den nåværende verden, men la dere forvandle ved at sinnet fornyes, så dere kan dømme om hva som er Guds vilje: det gode, det som er til glede for Gud, det fullkomne.» (Rom 12,1.2).

Senere brukte Jesus disse historiene, særlig om mannaen og vannet, til å lære bort sannheter om seg selv, han som hadde ført dem gjennom ørkenen.

Joh 4,7–15 og 6,31–51. Hvilke sannheter åpenbares her for oss kristne?

Den samaritanske kvinnen skjønnte at Kristus tilbyr noe hun ikke kunne få andre steder. Den indre tørsten etter fred, glede og lykke kommer fra Gud, og bare Gud kan tilfredsstille den (Sal 42,2.3).

Senere forklarte Jesus at det var Gud, ikke Moses, som sørget for mannaen. Så sa Jesus: «Jeg er livets brød. Den som kommer til meg, skal ikke hunge.» (Joh 6,35). Tre ganger sa Jesus at han er livets brød (Joh 6,35.41.48).

Slik mannaen i ørkenen var «brød fra himmelen» (Joh 6,31.32), var vannet fra klippen Kristi gave for å slukke tørsten deres. Foruten de fysiske sidene hadde brødet og vannet også en åndelig betydning, for Jesus Kristus er «livets brød» (Joh 6,35.48) og «det levende vannet» (Joh 4,10.11.14; 7,37.38). Bare han kan stille vår åndelige tørst og sult.

Til fordypning:

Ellen White: «Fra Rødehavet til Sinai» i *Alfa og Omega*, bind 1, side 270–281.

Ikke lenge etter hendelsen med vannet ble folket utsatt for en ny fare (se 2 Mos 17,8–16) – en grusom krigerstamme, amalekittene, angrep dem. «Amalekittene var slett ikke uvitende om Guds natur og om hans herredømme. Men i stedet for å frykte ham hadde de satt seg fore å trosse hans makt. Amalekittene spottet de mirakler som Moses hadde utført overfor egypterne, og de gjorde narr av de fryktsomme nabofolkene. De hadde svoret til sine guder at de ville tilintetgjøre hebreerne, og at ingen skulle slippe unna. De skrøt av at Israels Gud ikke hadde makt til å stanse dem. Israelittene hadde aldri skadet eller truet amalekittene, og slett ikke provosert dem til å angripe. Det var for å vise sitt hat og sin tross mot Gud at de prøvde å tilintetgjøre hans folk. Amalekittene hadde lenge vært forherdede syndere, og deres ondskap var himmelropende. Likevel hadde Gud i sin barmhjertighet hele tiden kalt dem til omvendelse. Men da de overfalt de utmattede og forsvarsløse israelittene, beseglet de sin skjebne.» – Ellen White: *Alfa og Omega*, bind 1, side 278–279.

Forslag til samtale:

1. Tenk på hvordan Jetro lærte om den sanne Gud gjennom det Gud gjorde for sitt folk. (Se 5 Mos 4,4–8.) Hvorfor gjelder prinsippet også i dag? Hva slags vitnesbyrd er vår kirke for verden? Hva oppfatter verden om vår Guds natur og karakter?
2. Les 1 Kor 10,4 igjen. Hva burde dette lære oss om villfarelsen som sier at GTs Gud var hevngjerrig, hatsk og utilgivende, i motsetning til det vi ser i Jesus? Hvordan viser dette verset hvorfor denne troen er feil?
3. Les det Ellen G. White skrev ovenfor om at amalekittene hadde mulighet til å lære om den sanne Gud. Sammenlign deres holdning med Jetros. Hva sier det om hvorfor Gud førte dom over ikke bare dem, men over mange av oldtidens stammer som Israel kom i kontakt med?

16. august

SPESIALOPPDAG: REHABILITERING

Av Andrew McChesney

Etter en operasjon for å fjerne tre godartede svulster ble Dmitry Bagal, en russisk misjonær bosatt i Tyskland, sendt på rehabilitering til et feriested i Niederbayern. Der fant han et nytt misjonsfelt der Gud arbeidet med hjertene til sekulære og post-kristne mennesker.

En ettermiddag gikk Dmitry bort til en gruppe mennesker på en gresk restaurant. De ropte at restauranten var stengt, og Dmitry svarte med et spørsmål. «Liker dere å lese bøker?» spurte han.

Bare én mann svarte. Han snakket med utpreget italiensk aksent og sa at han foretrakk å se på film, og at han bare hadde lest én bok, Bibelen, i hele sitt liv. Dmitry ga ham *Mot historiens klimaks* og forklarte at den ga et unikt perspektiv på historien, spesielt på kampen mellom det gode og det onde. Mannen leste baksideteksten. «Denne boken vil jeg virkelig lese!» utbrøt han. Men han ville ikke ha boken gratis. Han ga Dmitry en donasjon.

En annen dag tok Dmitry en pause under en spasertur og satte seg ved siden av en fremmed mann på en benk. De to mennene innledet en samtale. Mannen fortalte at han var en bonde som ikke hadde noen fritid, men at treskeverket hans hadde gått i stykker, og at han ventet på at det skulle bli reparert. «Liker du å lese bøker?» spurte Dmitry.

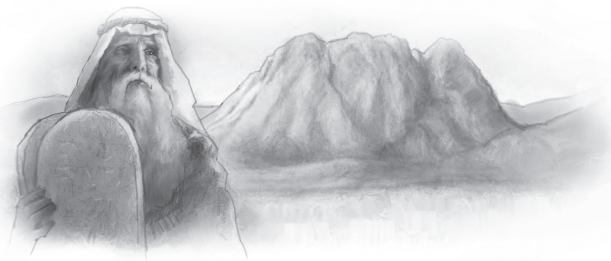
Mannen innrømmet at han ikke likte å lese, men sa at kona gjorde det. Dmitry ga ham en *Mot historiens klimaks* til kona. Mannen leste baksiden og erklærte at han hadde ombestemt seg. Han ville lese boken.

Da Dmitry fortsatte å gå, passerte han en bil med et klistremerke på støtfangeren der det sto «Gud gjør mirakler i Tyskland». Han ville møte bilens eier og ringte på døren til huset foran bilen. På døren så han et skilt med teksten «Honning fra våre egne bikuber». Da en kvinne åpnet døren, spurte han om honningen. De to snakket om honning i noen minutter og deretter om tro. Kvinnen fortalte at Jesus på mirakuløst vis hadde helbredet henne for en sykdom. Dmitry kjøpte et glass honning og ga henne en bok i gave, enten Slektenes håp eller *Mot historiens klimaks*. Hun valgte Slektenes håp. Hun takket Dmitrij og ga ham en ny krukke honning i gave. Dmitrij takket henne ved å gi henne den andre boken, *Mot historiens klimaks*. Begge var utrolig fornøyde med møtet.

I løpet av den måneden han var til behandling, delte Dmitry ut nesten 50 eksemplarer av *Mot historiens klimaks* og endret fokus for misjonsarbeidet sitt i Tyskland. «Fordi jeg liker så godt å dele ut bøker, forbereder jeg meg på å bli litteraturevangelist», sier han.

Denne «Inside Story» illustrerer misjonsmål nr. 2 i Syvendedags Adventistkirkens strategiske plan «I Will Go»: «Å styrke og diversifisere adventistenes utadrettede virksomhet ... blant unådde og undernådde folkegrupper og til ikke-kristne religioner.» Les mer på IWillGo.org.

Pakt ved Sinai

Ukens tekster:

2 Mos 19,1–20,17; Åp 21,3; 5 Mos 6,6–21; Jak 1,23–25; Rom 3,20–24; 10,4.

Ukens vers:

Dere har sett hva jeg gjorde med egypterne, og hvordan jeg løftet dere på ørnevinger og bar dere hit til meg. Hvis dere adlyder min røst og holder min pakt, skal dere være min dyrebare eiendom framfor alle andre folk; for hele jorden er min. Dere skal være et kongerike av prestes og et hellig folk for meg. (2 Mos 19,4–6).

Hvor førte Gud Israel etter at han hadde utfridd dem fra Egypt? Til det lovede land? Svaret er geografisk korrekt, men teologisk feil. Gud selv svarer på det: «Dere har sett hva jeg gjorde med egypterne, og hvordan jeg løftet dere på ørnevinger og bar dere hit til meg» (2 Mos 19,4). Det bibelteologiske svaret på spørsmålet avslører Guds prioritering og mål: Herren førte dem til seg selv.

Når mennesker fjerner seg fra Gud, leter han etter dem og kaller dem tilbake til seg selv. Det beste eksempelet finner vi i Edens hage, da Adam og Eva syndet mot Gud, var ulydige og gjemte seg for ham. Han tok initiativet og ropte: «Hvor er du?» (1 Mos 3,9). Han tar alltid det første skrittet. Jesus sier: «Kom til meg, alle dere som strever og bærer tunge byrder, og jeg vil gi dere hvile. Ta mitt åk på dere og lær av meg, for jeg er mild og ydmyk av hjertet, så skal dere finne hvile for deres sjel.» (Matt 11,28.29).

Gud kaller på oss. Vår evige skjebne avhenger av vårt svar.

SINAIFJELLET

2 Mos 19,1–8. Hva lovte Gud dem ved foten av Sinaifjellet?

Gud førte Israel til Sinaifjellet, der han skulle gi dem De ti bud (dekalogen). Jebel Musa (høyde: 2 285 meter) er trolig stedet der Moses møtte Gud flere ganger (f.eks. 2 Mos 3,1; 19,2; 24,18), og senere møtte Elia Gud her (1 Kong 19,8). Dette er fjellet der Gud kalte Moses til å lede Israel ut av Egypt (2 Mos 3,1.10). Da hadde Gud fortalt Moses at han skulle tilbe Gud sammen med det frigjorte Israel på dette stedet, og at det skulle være et tegn for Moses på at Abrahams, Isaks og Jakobs Gud ledet dem (2 Mos 3,12).

Etter to måneders reise kom israelittene til Sinai (2 Mos 19,1). Der ble de i ca. ett år (sammenlign 2 Mos 19,1 med 4 Mos 10,11.12). I dette året fikk de mange lover, som beskrevet i 2. Mosebok 19–40, 3. Mosebok 1–27 og 4. Mosebok 1,1–10,10. Israels opphold ved Sinai er den sentrale delen av fortellingen i de fem første bøkene av Moses. Her legges grunnlaget for at de blir Guds utvalgte folk.

Gud tar initiativet og oppretter en pakt mellom seg og Israel. Dersom de er lydige og holder fast ved forholdet til ham, vil Gud gjøre dem til en spesiell skatt, et kongerike av prester, et hellig folk.

Det å være et hellig folk betyr å være innviet til Gud og åpenbare hans karakter for andre, spesielt for folkene rundt dem. De var også kalt til å være et kongerike av prester som skulle sette andre i forbindelse med Gud, føre dem til ham og lære dem hans veier og lover. De skulle være Guds spesielle skatt, for han ønsket at Israel skulle være hans kanal for å lyse opp verden med kunnskap om ham og hans karakter.

Denne pakten var en juridisk inngåelse av et forhold mellom Gud og hans folk. Paktsformelen, som varierer litt fra tekst til tekst, er «Jeg vil være deres Gud, og de skal være mitt folk» (se 2 Mos 6,7; 3 Mos 26,12; Jer 24,7; 31,33; Hebr 8,10; Åp 21,3).

Tenk deg å være Guds «spesielle skatt»! Hvilke privilegier ville det innebære? Hva ville ditt ansvar være?

FORBEREDELSE TIL GAVEN

2 Mos 19,9–25. Hvordan forberedte Gud Israel på å ta imot De ti bud?

Gud forklarte hva israelittene skulle foreta seg som forberedelse til å motta loven på Sinai. Ytre renhet skulle avspeile en full hengivenhet til Gud. De måtte være klare for den åpenbaringen Gud ville gi av sin herlighet. Og da den kom, «tok det til å tordne og lyne. En tung sky la seg over fjellet, og det gjallet høyt fra bukkehorn. Alt folket i leiren skalv av redsel.» (2 Mos 19,16).

Dekalogen (de ti bud) er kjernen i Guds åpenbaring og Bibelens etikk. Den er grunnlaget for Guds normer for alle mennesker, og dens prinsipper er evige og universelle.

Ifølge Bibelen ble dekalogen kunngjort av Gud (2 Mos 19,19; 20,1; 5 Mos 5,4.5.24) og skrevet av ham (2 Mos 24,12; 31,18; 5 Mos 5,22). Den ble to ganger gitt til Moses som en spesiell gave (2 Mos 32,19; 34,1; 5 Mos 10,1.2).

I 2. Mosebok kalles dekalogen «vitnesbyrdet» (*'edut*; 2 Mos 31,18); eller «paktens ord» (*dibre habberit*; 2 Mos 34,28). I 5. Mosebok er de skrevet på «pakttavlene» (5 Mos 9,9.11.15). Ingen av de to bøkene bruker betegnelsen «de ti bud» (*mitzwot*, «bud»). I stedet kalles det tre ganger «de ti ord». Det hebraiske er *'aseret haddebarim*, av *dabar*, som betyr «ord, setning, sak, ting, tale, historie, løfte, ytring» (Se 2 Mos 34,28; 5 Mos 4,13; 10,4).

Det finnes to versjoner av dekalogen. Den første er nedtegnet i 2. Mosebok 20,1–17 og den andre i 5. Mosebok 21,3–21. Den andre versjonen, som Moses la frem muntlig for Israel, ble overlevert nesten førti år etter Sinai, like før folket gikk inn i det lovede landet (5 Mos 1,3.4; 4,44–47). Omstendighetene forklarer forskjellene mellom de to.

Da Paulus oppsummerte loven som kjærlighet, siterte han fra dekalogen (Rom 13,8–10). Kjærlighet er summen av Guds lov fordi han er kjærlighetens Gud (1 Joh 4,16).

Hvordan er de ti bud et uttrykk for Guds kjærlighet? Hva menes med det? Hvordan ser vi Guds kjærlighet i dem?

DEKALOGEN, EN GAVE

2 Mos 20,1–17. Hva er prinsippene i dekalogen, og hvordan er den bygd opp?

Legg merke til at dekalogen ikke begynner med befalinger, men med Guds velgjerninger:

«Jeg er Herren din Gud, som førte deg ut av Egypt, ut av slavehuset» (2 Mos 20,2). Herren viser først sin nåde og gir Israel frihet og frelse, og først da åpenbarer han sin vilje. De skulle holde budene av kjærlighet og takknemlighet for det Gud hadde gjort.

Nøkkelordet for dekalogen er «kjærlighet» (Rom 13,10). Det største budet er kjærlighetsbudet og gjelder kjærlighet til Gud (5 Mos 6,5) og vår neste (3 Mos 19,18).

I de fire første budene ser vi hva det er å elske Gud, og i de seks neste ser vi hva det vil si å elske sin neste. Dekalogen begynner med å sette Gud over alt (vertikal kjærlighet) og fortsetter med respekt for andre (horisontal kjærlighet):

1. Ær Gud ved å gi ham førsteplassen i alle livets forhold (det første budet).
2. Ær og vern om Guds posisjon og ikke erstatt ham med noen fysisk, symbolsk eller åndelig avgud. Våre reneste følelser tilhører Herren (det andre budet).
3. Ær Guds navn – hans omdømme og karakter (det tredje budet);
4. Ær hans dag for hvile og tilbedelse – sabbaten (det fjerde budet).
5. Respekter foreldre (det femte budet).
6. Respekter livet (det sjette budet).
7. Respekter ekteskapet (det syvende bud).
8. Respekter andres eiendom (det åttende budet).
9. Respekter andres omdømme (det niende budet), og
10. Respekter deg selv slik at egoistiske lyster ikke skjemmer ditt liv (det tiende budet).

Som Jesus sa: «Dersom dere elsker meg, holder dere mine bud» (Joh 14,15; se også 1 Joh 4,20.21). Sann lydighet er et uttrykk for kjærlighet og takknemlighet overfor Jesus, en kjærlighet som viser seg best i vår behandling andre.

GUDS LOVS OPPGAVER

Guds lov viser oss hvem Gud er, hans karakter. Slik Gud er hellig, rettferdig og god, slik er også hans lov. Paulus sier: «Loven er altså hellig, og budet er hellig, rett og godt» (Rom 7,12).

Bibelen ser Guds lov i et positivt lys (Matt 5,17.18; Joh 14,15; 1 Kor 7,19). Man kan lage dikt om loven (Salme 119), synge om loven (Salme 19) og meditere over den dag og natt (Sal 1,2; Jos 1,8). Loven hjelper oss å styre unna det onde og gir visdom, forstand, helse, velstand og fred (5 Mos 4,1–6; Ordsp 2–3).

Guds lov er som et gjerde. Den skaper et stort frirom for liv og advarer om at utenfor venter fare, problemer, komplikasjoner og døden (1 Mos 2,16.17; Jak 2,12).

Loven er også en veiviser til Jesus, som tilgir synd og forandrer vårt liv (2 Kor 5,17; 1 Joh 1,7–9). Slik leder den oss til Kristus som en *paidagogos*, en vokter/veileder (Gal 3,24).

Jak 1,23–25. Hvordan kan dette hjelpe oss å forstå lovens funksjon og betydning, selv om den ikke kan frelse oss?

Ja, et speil avslører skavanker. Men det kan ikke kurere dem. Speilet viser deg problemene, men har ingen løsning. Slik er det også med Guds lov. Prøver vi å bli rettferdige ved å holde loven, er det som å stirre på speilet i håp om at det skal få skavankene til å forsvinne.

Siden frelsen kommer av tro og ikke av gjerninger – heller ikke lovgjerninger – mener noen kristne at loven er avskaffet og at vi ikke lenger trenger å holde den. Dette er en feiltolkning av lovens hensikt, for det er loven som forklarer hva synd er – «uten loven ville jeg ikke visst av synden» (Rom 7,7). Loven viser at vi trenger evangeliet.

Hvor godt har du holdt Guds lov? Godt nok til å bli frelst? Hvorfor trenger du evangeliet?

LOVEN SOM GUDS LØFTE TIL OSS

Rom 3,20–24. Paulus lærer at vi ikke kan bli frelst ved å holde de ti bud, men hvilken plass skal budene da ha i vårt liv?

Den hebraiske betydningen av begrepet *dabarim* som Moses bruker om de ti bud (2 Mos 34,28; 5 Mos 4,13; 10,4), betyr ikke bokstavelig talt «bud», men «ord». Dette «ordet», *dabar* (entall), kan bety et «løfte». Det er derfor *dabar* flere steder (1 Kong 8,56; 2 Krøn 1,9; Neh 5,12.13; 5 Mos 1,11; 6,3; 9,28; Jos 9,21; 22,4; 23,5) oversettes enten med en substantiv- eller verbform som uttrykker tanken om et løfte.

Ellen G. White gir et innblikk i dekalogens funksjon: «De ti bud [...] er ti løfter.» – *SDA Bible Commentary*, bind 1, side. 1105. Dekalogen er løfter fra Gud som skal lede oss på rett vei slik at han kan gjøre gode ting for oss. Men vi må følge dem.

Rom 10,4. Hvordan skal vi forstå ordene om at Kristus er lovens «ende»?

Paulus sier at Jesus Kristus er lovens *telos*, men ikke i den forstand at han opphever loven eller gjør slutt på den. Nei, det betyr at Kristus er lovens mål og hensikt. Hans sonoffer opphever ikke lovens gyldighet og varighet.

Tvert imot taler Paulus om lovens betydning, om dens legitimitet og dens varige autoritet (Rom 3,31; 1 Kor 7,19; Gal 5,6). Ordet *telos* handler om formål og mål, ikke tid. Kristus er nøkkelen til Guds lovs sanne mening og formål. Derfor er det feil å si at Kristus gjorde loven ugyldig, erstattet eller opphevet den. Han er målet med loven, den som den peker mot.

Hvordan peker loven oss hen til Jesus? Hva er det ved oss som loven avslører og som kan føre oss til Jesus?

Til fordypning:

Ellen White: «Guds evige lov», s. 282–293, og «Kamp mellom åndsmakter», s. 308–318 i *Alfa og Omega* bind 1.

«Guds hensikt var å gjøre lovgivningen til en høytidelig og ærefryktinngytende begivenhet som svarte til lovens opphøyede natur. Folket skulle lære å ha den aller største ærbødighet for alt som hadde forbindelse med gudstjenesten.» – Ellen G. White: *Alfa og Omega*, bind 1, s. 282.

Prinsippet om ærbødighet gjelder også i dag. Det springer ut av en forståelse av Guds storhet, transcendens og majestet. Å se Guds herlighet skaper takknemlighet i hjertet og ydmyker vår stolthet. Jo nærmere vi ser Guds hellighet, desto flere mangler oppdager vi hos oss selv, og det får oss til å tørste mer etter hans nærvær og ønske å bli mer lik ham.

Og når vi vet hva vi er i motsetning til ham og hans lov, blir vi også avhengig av Kristi stedfortredende død.

Jesus lærte også at dersom vi tar imot Gud som vår Herre og konge, er det ikke vanskelig å adlyde hans befalinger (Matt 11,28–30). Guds lov har evig gyldighet (Matt 5,17–20). Når vi holder Guds lover av kjærlighet og takknemlighet til ham for frelsen, kan vi oppleve et frelsende forhold til ham fullt ut. Mens vi nyter fordelene ved å holde loven (se bare på all smerten som følger av å bryte den), kan vi også nyte vissheten om at vi er frelst i Jesus, og ikke av at vi holder loven.

Forslag til samtale:

1. Forberedelsene til å motta loven hjalp folket til å forstå behovet for ærbødighet. Hvor finnes en slik følelse av ærbødighet og ærefrykt for Gud hos oss? Eller har vi mistet den?
2. Se på denne paktsformelen: «Jeg vil være deres Gud, og de skal være mitt folk». Hva betyr dette for oss i dag, og hvordan bør det gi seg uttrykk både individuelt og som et folk?
3. Det Gud befaler oss å gjøre, setter han oss i stand til å gjøre. Ellen G. White sier at «å motta et påbud fra ham er ensbetydende med å motta evnen til å utføre det» – *Ord som lever*, s. 236. Hvordan omsetter man dette løftet, denne *dabar*, i praksis?
4. Hva skal vi si til påstanden om at loven ble avskaffet på korset? Hva er det egentlig de vil ha avskaffet?

23. august

EN DRØM GÅR I OPPFYLLELSE

Av Andrew McChesney

Eniah Ngulube vokste opp i et ikke-adventistisk hjem i Zambia, der man overholdt syvendedagssabbaten. I tillegg til sabbaten lærte foreldrenes kirke at syke mennesker skulle nekte å ta imot medisiner og i stedet søke bønn hos kirkens ledere. Hvis en syk person døde, aksepterte kirkemedlemmene det som Guds vilje. Mange av kirkens medlemmer døde av malaria og andre sykdommer som kunne behandles.

Eniah elsket foreldrene sine og deres tro. Men da hun ble tenårings, begynte hun og en søster å gå i kirken på søndager. Fem av de andre søsknene hennes sluttet seg til Syvendedags Adventistkirken og fortsatte å gå til gudstjeneste på lørdager. Foreldrene deres brydde seg ikke om hvilken kirke barna gikk til.

Som tenåring ville Eniah også bli sykepleier. Selv om hun var oppdratt til å avvise medisin, ønsket hun å ta seg av de syke. Hun drømte om å studere ved Mwami Adventist School of Nursing i byen Chipata, som lå rundt tre mil hjemmefra. Da hun var ferdig på videregående, fortalte hun broren, Kenson, som var menighetstjener i adventistkirken, om sitt ønske. Kenson likte tanken på at søsteren skulle studere på en adventistskole, og han kontaktet presidenten for Øst-Zambia-feltet for å spørre når skolen åpnet for opptak til neste skoleår. Da han fikk vite at opptaket var avsluttet, tryglet han om en plass til søsteren. Presidenten for Øst-Zambia-feltet, Moses Banda, ringte skolen og fikk vite at det var lite sannsynlig at hun ville komme inn. Klassene var stappfulle. Men en dag eller to senere fant skolen en plass til henne. Eniah kunne ikke tro det, særlig fordi hun ikke var syvendedagsadventist. Drømmen hennes hadde gått i oppfyllelse!

En uke etter at hun ankom, holdt skolen en uke med åndelig fokus. Hjertet hennes ble rørt da hun hørte foredragsholderen, den zambiske politipresten Godfrey Sianga, snakke om dåp. Hun hadde aldri blitt døpt ved nedsenkning. Hun tenkte: «La meg bli døpt som Jesus. Han kommer snart». I slutten av uken ble Eniah døpt og sluttet seg til Adventistkirken.

Eniah er en av mange studenter som har fått økt kunnskap om Jesus ved Mwami Adventist School of Nursing, forteller Emmanuel Mwale, Adventistmisjonens koordinator for Øst-Zambia-feltet. «I likhet med Eniah er det mange studenter som ikke er adventister som kommer til Mwami Adventist School of Nursing og tar imot Jesus», sier han. «Mwami Adventist School of Nursing deler aktivt Jesu kjærlighet med nye studenter hvert år».

Be om at evangeliet må bli forkynt i Zambia og andre land i Den sørafrikanske-Indiske havs divisjon, som er mottaker av dette kvartalets trettende sabbatsoffer.

Å leve loven

Ukens tekster:

2 Mos 21,1–32; 22,16–23,33; 2 Kong 19,35; Matt 5,38–48; 16,27; Rom 12,19.

Ukens vers:

Herren sa til Moses: Dette skal du si til israelittene: Dere har selv sett at jeg har talt med dere fra himmelen. Dere skal ikke lage dere noen gud ved siden av meg. Guder av sølv eller gull skal dere ikke lage dere. (2 Mos 20,22.23).

Gud ville ikke at Israel skulle være som de andre folkene. Han ville de skulle bli et trossamfunn som levde under hans ledelse og myndighet. Alle skulle være underlagt hans lov. Det skulle innsettes dommere til å forvalte loven, og prestene skulle under-vise i den. Foreldre spilte også en viktig rolle.

I enhver kultur røper lovene lovgiverens idealer, mål, hensikter og karakter. Når f.eks. farao ga ordre om at alle hebraiske guttebarn skulle drepes, viste loven hvordan han var: ond. Hvis en konge derimot hadde vedtatt en lov om at alle 18–åringer i riket skulle få gratis høyere utdanning, ville mange se det som bevis for kongens generøsitet og ønske om at landet skulle blomstre.

Guds lov viser hans godhet, kjærlighet, verdier, rettferdighet og motstand mot det onde. Loven er hellig og rettferdig, og det er også Gud. Loven skaper rom for et rikt liv og bidrar til å beskytte mot farer og ulykker. Respekt for Gud, for hverandre og for livets verdier var grunnlaget for hans lovverk.

PAKTENS FORSKRIFTER

Da Gud ga sin lov på Sinai, viste han folket hvordan de kunne leve et hellig liv i kontakt med ham. Men lovens prinsipper måtte omsettes i hverdagen, og derfor ga Gud dem flere lover, den såkalte «paktens kodeks». Dommernes ansvar var å vokte over lovene og sørge for at de ble riktig anvendt.

«Folket var forblindet og nedverdiget av slaveri og hedenskap og kunne ikke fullt ut fatte de vidtrekkende prinsipper i Guds ti bud. For at de skulle forstå de bindende krav i tibudsloven, fikk de ytterligere forskrifter som hadde til hensikt å klargjøre prinsippene i de ti bud og hvordan de skulle praktiseres i livets hverdag. Disse tilleggsglovene var forskrifter som Gud hadde utformet i sin uendelige visdom og rettferdighet, og som dommerne skulle dømme etter. De ble ikke forkynt offentlig, slik tilfellet var med de ti bud, men ble overlevert Moses personlig, og han skulle kunngjøre dem for folket.» – Ellen White: *Alfa og Omega*, bind 1, s. 288.

2 Mos 21,1–32. Hvilke særlige regler ble gitt om hebraiske slaver, drap og skader på kroppen?

Paktens kodeks er samlet i flere kapitler (2 Mos 21,1–23,19) og ble gitt for å bremse ondskapens fremmarsj og skape et velordnet samfunn.

Lovene om slaveri var spesielle og må ikke forveksles med nåtidens eller middelalderens slaveri. Hebraiske slaver ble beskyttet og verdsatt. I moderne og middelalderens samfunn var tjenere og slaver eierens eiendom som eieren kunne gjøre hva han eller hun ville med. De bibelske lovene var annerledes. Tjenestetiden var begrenset til seks år (2 Mos 21,1.2; Jer 34,8–22), og i det sjuende året måtte alle slaver frigis, med mindre de ville bli hos sin herre. Herrene måtte også gi dem sabatsfri (2 Mos 20,9.10) og sørge for deres daglige behov.

I det meste av verden er slaveriet langt på vei avskaffet, men hvordan lever noen av slaveriets prinsipper videre, og hvordan kan vi bekjempe dem?

FLERE LOVER

I sin barmhjertighet lærte Gud dommerne å forholde seg til menneskers eiendomsrett. Flere situasjoner er beskrevet, og det står hva som skal gjøres hvis en okse angriper naboens okse, hvis folk stjeler et dyr og selger det, hvis dyr beiter på en annens åker, hvis en lånt gjenstand blir stjålet eller hvis et leiet dyr blir skadet eller dør (2 Mos 21,33–22,15).

2 Mos 22,16–23,9. Hva ble tatt opp i disse lovene, og hvordan?

Gud ga mange slags lover. Det var regler mot å nedverdige eller ydmyke andre. Han ønsket ikke utbytting. I sin nåde korrigerer Gud folks syndige tendenser og legger bånd på deres naturlige tilbøyeligheter. Samfunnet skulle være trygt, det onde skulle utryddes og gode relasjoner fremmes. Rettferdighet og kjærlighet må styre alt.

2 Mos 23,10–19. Hvilke spørsmål ble tatt opp her?

Sabbaten og høytidene handlet om tilbedelse og viktige hendelser i frelseshistorien. Gudstjenesten var nøye regulert fordi den var det teologiske grunnlaget for alt annet. Sabbaten ble innstiftet ved skapelsen (1 Mos 2,2.3; 2 Mos 20,8–11), var knyttet til Israels utfrielse og frelse (5 Mos 5,12–15) og peker på tilbedelsen av Gud som skaper, løskjøper og Herre (Mark 2,27.28).

Israel var pålagt å feire tre viktige årlige høytider: (1) påsken eller de usyrede brøds høytid om våren (vanligvis fra midt i mars til midt i april); (2) pinsen eller høstfesten (syv uker etter forrige høytid) og (3) løvhyttefesten om høsten (vanligvis fra midt i september til midt i oktober; se også 2 Mos 34,18–26; 3 Mos 23,4–44; 4 Mos 28,16–29,40; 5 Mos 16,1–16).

GUDS OPPRINNELIGE PLAN

2 Mos 23,20–33. Hvordan ønsket Gud å erobre det lovede landet?

Gud ville ikke at israelittene skulle kjempe for sitt nye territorium: de skulle få det i gave. Det var blitt lovet Abraham, Isak og Jakob, og det skulle ha vært Guds spesielle gave til Israel.

Modellen for inntakelse av det lovede landet ser vi under kryssingen av Rødehavet. Gud kjempet for sitt folk og ga dem total seier over dem som ville drepe dem (2 Mos 14,13.14). Egypterne ble slått fordi Gud grep inn. På samme måte beseiret Gud den store, tungt væpnede og veltrente assyriske hæren på assyrerkongen Sannheribs tid, men uten at israelittene trengte å kjempe. Gud ga dem seieren fordi kong Hiskia trodde Guds ord gjennom profeten Jesaja (2 Kong 19,35; Jes 37,36).

Gud fortalte Abraham at hans etterkommere ikke ville få det lovede landet med en gang, men først etter 400 år (1 Mos 15,13–16). Hvorfor ikke? Årsaken var ondskapen blant innbyggerne i Kanaan. Gud var barmhjertig med dette folket og ga dem tid til å omvende seg. Men de fortsatte sitt opprør mot Gud og hans verdier, og til slutt var Gud klar til å gi hebreerne landet deres som et nytt hjemland.

Dessuten lovet Gud at han ville drive folkene ut foran Israel ved hjelp av to uvanlige, men svært effektive metoder: (1) ved å sende frykt og redsel over de ugudelige folkene, og (2) med vepser som skulle drive folkene bort. Før israelittene ankom det nye territoriet, ville fienden forlate stedet og flykte (2 Mos 23,27.28).

Guds engel spiller den sentrale rollen i erobringen av det lovede landet. Dette sendebudet var Kristus, som ledet Israel, erobret territorier og beskyttet dem. Han var skystøtten som ledet dem om dagen og ildstøtten om natten. Israel måtte følge nøye med og høre på ham, for han hadde guddommelig autoritet (2 Mos 23,21). Hvis de trosset Guds vilje og ikke trodde på hans lederskap, ville det bli vanskelig for dem å komme videre.

Hva sier det om Guds nåde at Gud ga hedningene mange år på seg til å endre levemåte, men også om grensene for denne nåden hvis man ikke vil ta imot den?

ØYE FOR ØYE

Matt 5,38–48. Hvordan tolker Jesus hevnloven? Hvordan bør den anvendes i dag?

I Bergprekenen siterte Jesus Kristus tekster fra GT som folk kjente godt. Han talte mot rabbinernes tolkninger, som hadde beveget seg bort fra formålet med lovene. Menneskers tradisjoner skjulte hensikten med Guds ord, og i noen tilfeller (tenk på sabbatsreglene og hva de hadde gjort med sabbatsbudet) hadde de forvrengt deres hensikt og betydning. Jesus pekte på den opprinnelige betydningen av disse lovene.

I Bergprekenen korrigerte Jesus noen av disse feiltolkningene ved å vise tilhø-
rerne tilbake til tekstenes opprinnelige intensjon og betydning.

Teksten i 2 Mos 21,24 om «øye for øye, tann for tann» ble sitert i Matt 5,38 («Dere har hørt ... Men jeg sier dere») og gjaldt *lex talionis*, den såkalte gjengjeldelsesloven. Dette verset brukes også andre steder i Bibelen (3 Mos 24,20; 5 Mos 19,21).

Lovens opprinnelige formål var å hindre personlig hevn. Man skulle ikke ha blodfeider eller gjengjeldelse uten en undersøkelse først. Skaden skulle vurderes av dommere, og så skulle det fastsettes og utbetales et passende vederlag. Dette ble gjort for å hindre folk i å «ta loven i egne hender». Rettferdigheten skulle skje fyllest, men i tråd med Guds lov.

Jesus Kristus, som ga Moses disse samfunnslovene, kjente lovens formål. Derfor kunne han anvende den i tråd med hensikten. Motivet hadde vært å skape rettferdighet, forsoning og fred.

På sett og vis innebærer rettferdighet en form for hevn. Den korrekte bruken av disse lovene var et forsøk på å finne den riktige balansen mellom rettferdighet og hevn.

Hvordan burde erkjennelsen av at rettferdigheten en dag vil skje fyllest, gjøre det lettere å håndtere den uretten vi ser i verden nå?

HEVN

«Ta ikke hevn, mine kjære, men overlat vreden til Gud. For det står skrevet: Hevnen hører meg til, jeg skal gjengjelde, sier Herren.» (Rom 12,19; se også 5 Mos 32,35). Hvilket løfte og hvilken befaling finner vi her, og hvordan henger de sammen?

Inntil Herren gir den rettferdigheten som mangler i dag, var det dommernes oppgave i det gamle Israel å håndheve loven og fastsette en rettferdig straff når noen ble skadet eller krenket. Men først måtte de ha fakta på bordet. Lovlærerne på Kristi tid anvendte derimot loven slik at det åpnet døren for personlig hevn. Dermed tok de prinsippet ut av sin sammenheng og gikk glipp av formålet. De forsvarte det loven forbød.

Matt 6,4,6; Matt 16,27; Luk 6,23 og 2 Tim 4,8. Hva sier tekstene oss om Jesu syn på prinsippene om belønning og straff?

Jesus var ikke imot belønning og straff. Rettferdighet er et prinsipielt spørsmål og en viktig del av livet. Men ingen må tilrane seg rollen som dommer, jury og «bøddel». Tenk så lett det er å forvrengte retten! Det er vi som skal gjengjelde skaden. Hvis et onde skal rettes opp, er det dommernes oppgave.

I denne sammenhengen ber Jesus oss være fullkomne slik «vår Far i himmelen er fullkommen». Hvordan er det mulig? Uselvisk kjærlighet er Guds fremste kjenne-tegn. Han lærer at vi skal elske våre fiender og be for dem som forfølger oss. Sann fullkommenhet er å elske, tilgi og være barmhjertig (Luk 6,36), også mot dem som ikke fortjener det. Slik kan vi gjenspeile Guds karakter.

Hvordan kan vi dag for dag elske slik vi er befalt? Hvorfor forutsetter det at vi dør fra selvet?

Til fordypning:

Ellen G. White: «Guds evige lov» i *Alfa og Omega*, bind 1, s. 282–293.

Vi lever i fiendeland, og derfor er det ikke rart at fiendens utpekulerte planer kan ramme oss i det virkelige liv. Hvem har ikke opplevd smerte og lidelse som skyldes synden og den syndige, falne verden vi lever i? Det er bare en del av livet her og nå. Men Gud gir kraft til å takle det.

«Kristus vil sende hjelp nettopp når vi mest trenger den. Veien til himmelen er helliget av hans fotspor. Hver torn som smerter foten vår, har smertet hans. Hvert kors vi må bære, har han båret før oss. Herren tillater strid for å berede oss for fred. Trengselstiden er fryktelig for Guds folk, men det er en tid da hver sann troende må se opp. Med troens øye vil han se at løftets regnbue omgir ham.» – Ellen G. White: *Alfa og Omega*, bind 8, s. 132.

Forslag til samtale:

1. Mennesker har slitt med det faktum at Gud fikk de hedenske folkene drevet ut av landet sitt, og noen ganger utslettet. Det er urovekkende. Men hvordan kan erkjennelsen av at Guds kjærlighet også uttrykker rettferdighet, gjøre det lettere å stole på at hans kjærlighet, og ikke bare hans rettferdighet, også ble åpenbart i disse hendelsene?
2. Tenk på det at rett etter alle Jesu ord om å elske andre, også våre fiender og dem som hater deg, sier han: «Vær da fullkomne, slik deres himmelske Far er fullkommen» (Matt 5,48). Hvorfor lar Jesus dette budet komme akkurat der? Hva sier det om hva det betyr, ikke bare å være «fullkomne», men å være fullkomne som «deres himmelske Far»?
3. Paulus har en positiv holdning til Guds lov og dens oppgaver, men han var mot misbruk av loven. Hva betyr «Dere står ikke under loven, men under nåden» (Rom 6,14)? Hvordan kan loven misbrukes?
4. Hva er forskjellen på rettferd og hevn? Er de to begrepene helt forskjellige, eller er de bare ulike uttrykk for samme idé? Hvordan kan vi vite om vårt ønske om rettferdighet ikke egentlig er et ønske om hevn?

30. august

ALLE TING VIRKER SAMMEN

Av Andrew McChesney

Carl Casey, helikopterpilot og naturfagslærer i Alaska, fikk hjerneslag i en alder av 51. Han kunne ikke forstå hvorfor. Lenge før han ble syvendedagsadventist, hadde han sluttet å spise urent kjøtt etter å ha sett at Bibelen talte imot det og lest vitenskapelige bevis som støttet det.

Hjerneslaget ødela Carls liv i Fairbanks. Han kunne verken gå eller jobbe.

Så leste han Romerne 8,28: «Og vi vet at alt virker sammen til det gode for dem som elsker Gud, for dem som er kalt etter hans vilje» (NKJV). Han hadde lest verset mange ganger, men nå fikk det en ny betydning. Han så at det ikke sto «alt er godt for dem som elsker Gud», men «alt virker sammen til det gode for dem som elsker Gud».

Carl sluttet å spørre hvorfor. I stedet ba han Gud om å bruke slaget til å vinne sjeler i Alaska. Han ønsket å kunne gjøre som Josef og si: «Men du, du ville meg ondt, men Gud ville meg godt, for at det skulle bli som det er blitt i dag, for at mange mennesker skulle bli frelst» (1. Mosebok 50,20).

Carl begynte å lete etter muligheter til å vitne i Alaska, som er et utfordrende misjonsfelt med en vanskelig historie, lange, kalde vintre og begrenset med veier og annen infrastruktur i et enormt område. Det bor bare rundt 3 000 adventister blant de 733 000 innbyggerne. Carl innså raskt at rullestolen hans satte ham i en unik posisjon. Det var vanskelig for folk å ikke legge merke til ham. Med deres oppmerksomhet snakket han glødende om sin kjærlighet til Gud.

Folk reagerte med overraskelse. «Du sitter i rullestol, og du bryr deg om Gud?» spurte de.

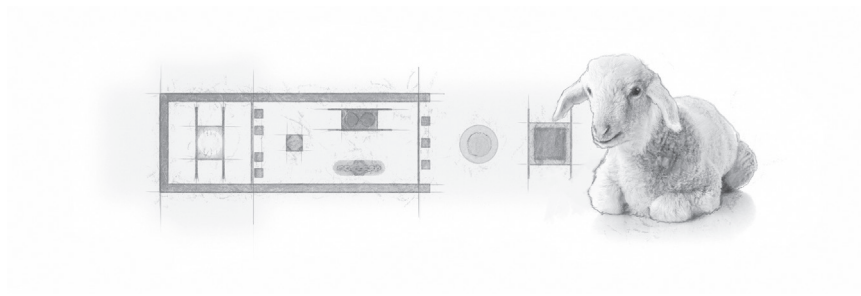
«Det kan du være sikker på!» svarte Carl. Deretter lovpriste han Guds store kjærlighet. Han fortalte om Romerne 3,23, som sier at alle har syndet og mangler Guds herlighet, og Johannes 3,16, som sier at alle som tror på Jesus, har evig liv. Han oppmuntret folk til å lese i Bibelen hver dag og komme nærmere Gud, og mente at når en slik relasjon først var etablert, ville alt annet falle på plass, inkludert læresetninger som sabbaten og levittisk kosthold.

Carl innrømmer gjerne at et sunt kosthold ikke forhindret hjerneslaget. «Slaget skyldes ikke at jeg spiste usunt, men at jeg lever i en syndig verden», sier han. «Jeg er heldig som er i live. De fleste dør etter et slag som dette». Han anbefaler og følger fortsatt den levittiske dietten som veien til et lengre og sunnere liv.

Nesten ti år etter hjerneslaget kan han fortelle at slaget har forandret livet hans.

«Jeg kommer til å se folk i himmelen fordi jeg fikk dette slaget», sier Carl. «Det vil være mennesker der som ellers ikke ville ha vært der. Så alle ting virker sammen til det gode for dem som elsker Gud».

Pakten og plantegningen

Ukens tekster:

2 Mos 24,1–18; 1 Kor 11,23–29; 3 Mos 10,1,2; Esek 36,26–28; 2 Mos 25,1–9; 3 Mos 31,1–18.

Ukens vers:

Moses kom og kunngjorde alle Herrens ord og forskrifter for folket. Da svarte de samstemmig: «Alt Herren har sagt, vil vi gjøre.» (2 Mos 24,3).

Gud, skaperen og frelseren ønsket å bo midt iblant sitt folk. Han skapte oss til å ha et nært fellesskap med ham. Men det tar tid og krefter å bygge et forhold, også forholdet til Gud. Opplevelsen kan være både oppløftende og gi vekst, men da må vi ta oss tid til å være sammen med ham. I praksis betyr dette å studere hans ord (Gud taler til oss), be (åpne hjertet for Gud) og vitne om Kristi død, oppstandelse og gjenkomst (engasjere oss i Guds sak). Når Gud velsigner oss, vil vi være en kanal for velsignelser til andre.

Fokuset må være Gud, ikke oss selv (Hebr 12,1,2). Når vi har kontakt med Gud, kan han gi oss kraft til å gjøre hans vilje og være lydige mot hans ord. Det er ikke rart at Kristi etterfølgere kalles mennesker som «holder seg til Guds bud og troen på Jesus» (Åp 14,12).

Det er såre enkelt: Vi elsker Gud, og ut i fra denne kjærligheten adlyder vi ham.

BOKEN OG BLODET

2 Mos 24,1–8. Hvilken rolle spiller lesingen av Guds ord og stenkningen av blod når pakten mellom Gud og hans folk skal stadfestes?

Bibelens levende Gud er relasjonenes Gud. Det viktige for ham er ikke en ting eller en agenda, men mennesket. Derfor er Gud opptatt av mennesker, og tanken bak det han gjør, er å bygge et personlig forhold til mennesker. En Gud som «er kjærlighet», må jo være opptatt av relasjoner, for hvordan kan vi elske uten relasjoner?

Jesus sa det slik: «Og når jeg blir løftet opp fra jorden, skal jeg dra alle til meg» (Joh 12,32). Gud er ikke bare interessert i etisk oppførsel, rett lære eller korrekte handlinger. Han vil først og fremst ha et nært forhold til oss. Både sabbaten og ekteskapet ble innstiftet ved skapelsen (1 Mos 1–2) og handler om relasjoner: sabbaten om relasjonen til Gud og ekteskapet om relasjonen mennesker imellom.

Ratifiseringen av pakten på Sinai skulle forsterke Guds forhold til sitt folk. I seremonien ropte folket to ganger at de ville gjøre alt Gud forlangte. «Alt Herren har sagt, vil vi gjøre», sa de. De mente det også, men kjente ikke sin egen svakhet, sårbarhet og kraftløshet. Blodet ble stenet på paktsboken og viste at det bare var ved Kristi fortjeneste Israel var i stand til å følge Guds anvisninger.

Vi liker ikke tanken på at vi er svake, sårbare og syndige. Vi har en iboende tendens til det onde. Vi må ha hjelp utenfra for å kunne gjøre det gode. Denne hjelpen kommer fra Guds nåde, fra hans ord og fra Den hellige ånd. Og selv med alt dette ligger det onde likevel snublende nær.

Derfor var et nært forhold til Gud like viktig for folket på Sinai den gang som det er for oss i dag.

«Alt Herren har sagt, vil vi gjøre» (2 Mos 24,3). Hvor ofte har du ikke sagt det samme og mislykkes likevel? Hva er løsningen?

Å SE GUD

2 Mos 24,9–18. Hvilken erfaring fikk israelittene?

Da pakten med Gud var gjenopprettet, gikk Moses opp på Sinai igjen. I første del av oppstigningen hadde Moses følge av 73 av Israels ledere.

Lederne fikk en stor opplevelse: De fikk se Gud (teofani), og det understrekes to ganger. Det var også en anledning til å besegle pakten med Gud ved å spise sammen. Det var en bankett, og Israels Gud var vert. Lederne ble høyt æret.

I Midtøsten i bibelsk tid (og til en viss grad også i dag) var det å spise sammen en stor opplevelse, en ære og et privilegium. Det ga tilgivelse og knyttet vennskapsbånd. Det viste at man stilte opp for hverandre og holdt sammen i kriser og vanskeligheter. Ved å spise sammen lovet de hverandre uten ord at hvis noe skulle skje med den ene, ville den andre komme og hjelpe. Det å bli invitert til et måltid var en spesiell gave som ikke ble alle til del.

Samtidig var det å takke nei til en invitasjon en stor fornærmelse. Dette gjør det lettere å forstå fortellingene i NT der Jesus blir kritisert for å spise sammen med syndere (Luk 5,30). Når de kristne feirer nattverden, knytter de også et nært bånd til andre som er syndere som dem selv. Under måltidet feirer vi den tilgivelsen og frelsen vi har i Jesus (se Matt 26,26–30, Mark 14,22–25, 1 Kor 11,23–29).

Noen av mennene som gikk opp sammen med Moses, falt senere i synd og mistet livet (se 3 Mos 10,1.2.9). De hadde hatt en sterk opplevelse med Gud, men opplevelsen førte ikke til at de ble forvandlet eller omvendt. Det å ha fått del i sannhet og åndelige privilegier betyr ikke nødvendigvis omvendelse. Etter denne opplevelsen burde de ha vært de siste til å gjøre det de senere ble med på.

Tenk litt mer på disse privilegerte menneskene. Er dette relevant for oss?

KRAFT TIL Å ADLYDE

Esek 36,26–28. Hvordan finner lydighet sted i våre liv?

Tre ganger erklærte israelittene med stor iver at de ville adlyde Gud (2 Mos 19,8; 24,3.7). Lydighet er viktig, selv om vi er svake, skrøpelige og syndige. Dette sørgelige faktum ser vi både i bibelhistorien og i hele Guds folks historie.

Hvordan skal vi kunne følge Gud trofast?

Heldigvis gir Gud oss kraft til å gjøre det han befaler. Den hjelpen vi ikke har inne i oss, kommer utenfra og gjør at vi kan gjøre det Gud krever. Det er hans verk. Esekiel gjør dette klart i sin teologiske oppsummering i Esekiel 36,26.27. Bare Gud kan transplantere hjerter. Det gjør han ved å ta ut steinhjertet og erstatte det med et hjerte som kan føle. Som Josva minnet folket om: «Dere makter ikke å tjene Herren» (Jos 24,19).

Vi kan velge å følge Gud; det er vår jobb. Vi må ta valget hvert øyeblikk og overgi oss til ham, for vi har ikke kraft i oss til å fullføre valget om å tjene ham. Men gir vi Gud vår svakhet, gjør han oss sterke. Paulus sier: «For når jeg er svak, da er jeg sterk» (2 Kor 12,10).

Merk deg Guds «jeg» i Esekiel 36,24–30: Gud samler, vasker, renser, gir og gjør at du følger Guds vilje. Det han gjør, skal du også gjøre. Han identifiserer seg med deg, og hvis du knytter deg til ham, vil hans gjerning bli din. Enheten mellom Gud og deg blir dynamisk, sterk og livskraftig.

I dette avsnittet legges det igjen vekt på Guds gjerning. I oversettelsen av 2024 står det «Jeg gir min Ånd i dere og gjør at dere følger forskriftene mine, holder lovene mine og lever etter dem» (Esek 36,27). Gud befaler oss å være lydige, og så gir han oss kraft til det. Det Gud forlanger, hjelper han oss å gjøre. Lydighet er Guds gave (ikke bare noe vi presterer eller oppnår) slik rettferdiggjørelsen og frelsen også er hans gaver (Fil 2,13).

Hvorfor faller vi så lett i synd selv om vi er lovet kraft til å adlyde?

MIDT BLANT SITT FOLK

Gud underviste folket på forskjellig vis, og et av dem var gjennom helligdommen. Alle gudstjenestene pekte frem mot Jesus. De pekte mot frelsesplanen som Jesus fullbyrdet mange århundrer senere.

2 Mos 25,1–9. Hvilke praktiske og teologiske sannheter møter vi her?

Gud ledet Israel og var hos dem, men likevel påla han Moses å bygge en helligdom: «La dem reise en helligdom for meg, så vil jeg bo midt iblant dem» (2 Mos 25,8). Gud ville vise dem helt konkret at han var hos dem. De hadde gjort urett mange ganger, men han hadde ikke forlatt dem, og etter at Gud igjen hadde tatt dem til nåde, ga han dem denne befalingen, og de satte i gang med å bygge helligdommen.

Bibelen lærer at Gud ikke bor i menneskeskapte templer og bygninger (Apg 7,47–50), for han er større enn himmelrommet, og himmelen kan ikke romme ham. På Areopagos i Aten sa Paulus at «Gud, han som skapte verden og alt som er i den, han som er herre over himmel og jord, han bor ikke i templer reist av menneskehender» (Apg 17,24). Kong Salomo sier også: «Men bor Gud virkelig på jorden? Se, himmelen og himlers himmel kan ikke romme deg, langt mindre dette huset som jeg har bygd» (1 Kong 8,27). Helligdommen var stedet der Gud viste dem at han var til stede.

Israelittene skulle bringe et frivillig offer til byggingen av helligdommen. De skulle gi kostbare gaver, bl.a. gull, sølv, bronse, akasietre, ulike slags fint tøy, olivenolje og krydder.

I 2. Mosebok 25,10–27,21 står det mye om tabernaklet og dets tjenester. Gud forklarte Moses hvordan tabernaklet skulle bygges og innredes med paktens ark, skuebrødsbordet, lysestaken, alteret, forhengene, fargene og målene.

Moses skulle bygge tabernaklet etter mønsteret Gud viste ham (2 Mos 25,9,40; 26,30), en gjenspeiling av helligdommen i himmelen (Hebr 8,1,2; 9,11). Den jordiske helligdommen hadde sin betydning frem til Jesu død og hans tjeneste i den himmelske helligdommen, som gjorde den overflødig. Da Jesus døde og forhenget foran Det aller helligste revnet (Matt 27,51; Mark 15,38), var dens tid forbi.

FYLT AV GUDS ÅND

Gud ga Moses alle detaljene til forberedelsen av tabernakeltjenesten. Prestene skulle ha presteclær, og øverstepresten fikk en egen efod med navnene på Israels sønner. Han bar også en brystplate med urim og tummim, som skulle sitte på hans hjerte (2 Mos 28). Alle prestene skulle innvies (2 Mos 29). Røkelsesalteret, vaskefatet, salvingsoljen og røkelsen skulle også gjøres i stand (2 Mos 30).

2 Mos 31,1–18. Hvordan sørget Gud for at alle detaljene i tabernaklet og tjenestene skulle bli tilrettelagt og bygget på en vakker og ordentlig måte?

For første gang i Bibelen leser vi at Gud ville fylle noen med sin Ånd. Hva betyr det? Besalel fikk evnen til å utføre kunstnerisk arbeid på tabernaklet. Han ble fylt, dvs. utrustet med nye ferdigheter, forståelse og kunnskap om det nødvendige håndverket. Dessuten ga Gud Oholiab og mange andre håndverkere den samme Ånden til å delta i arbeidet.

Midt i all denne kreativiteten står Guds sabbat som et tegn mellom Gud og hans folk på at Herren gjør dem hellige. Det betyr at overholdelsen av det fjerde budet har med helliggjørelse å gjøre. Esekiel skrev: «Også mine sabbater ga jeg dem. De skulle være tegn mellom meg og dem. Slik skulle de vite at jeg er Herren, som hel- liger dem.» (Esek 20,12).

Sabbaten minner oss om at Gud ikke bare er vår skaper (1 Mos 2,2.3), frelser og Gud (5 Mos 5,15; Mark 2,27.28), men også Den hellige. Han forvandler ved sitt nærvær; gjennom hans Ånd og ord vokser de til å gjenspeile en kjærlig, god, selv- oppofrende og tilgivende Gud.

Den største gaven Gud ga Moses, var de ti bud (2 Mos 31,18). Gud selv skrev og ga de to steintavlene (2 Mos 31,18; 5 Mos 9,9–11). Tavlene skulle legges under soningslokket på paktskisten i Det aller helligste (2 Mos 25,21).

«Soningslokk» kommer fra et hebraisk ord med rotbetydningen «å sone». Hvorfor skulle «soningslokket» ligge rett over Guds lov? Hvorfor gir dette håp?

TIL FORDYPNING:

Ellen White: «Gudshuset i ørkenen» i *Alfa og Omega*, bind 1, s. 319–333.

Tabernaklet var et spesielt sted der det ble gjort soning for de syndene Guds folk hadde bekjent. Det var stedet der hele frelsesplanen ble åpenbart for israelittene i ørkenen, og det i detalj. Der ble det undervist om rettferdiggjørelse, helliggjørelse og dom. Alle dyrefringene pekte frem mot Jesu død og syndenes tilgivelse og utslettelse. Og sammen med ofringene var også Guds lov, rettferdighetens målestokk.

«Guds lov som ble oppbevart i kisten, var den store rettesnor for rettferdighet og dom. Denne loven dømte synderen til døden. Men over loven var soningsstedet som åpenbarte Guds nærvær, der den angerfulle synderen kunne få tilgivelse i kraft av forsoningen. Det er i Kristi verk for vår frelse, som ble symbolsk fremstilt gjennom helligdomstjenesten, at 'godhet og sannhet skal møte hverandre, rettferd og fred kysse hverandre' (Sal 85,11).» – Samme, side 323–324.

Forslag til samtale:

1. Hvor ofte har du sagt: «Alt det Herren ber meg gjøre, det vil jeg gjøre»? Har du klart det?
2. Ved slutten av Moses' 40 dager med Gud på Sinaifjellet understreket Gud at israelittene måtte holde sabbaten fordi den skulle være et tegn mellom Gud og dem på at det var Herren som ville gjøre dem hellige. Hvilken rolle spiller hellighet og helliggjørelse i sabbatsfeiringen?
3. Gud ville de skulle bygge en helligdom slik at «jeg kan bo blant dem». Tenk at dette stedet var sentrum for Israels frelse! Det var her – i dette teltet der Gud bodde blant sitt folk – at frelsesplanen ble utlagt i typer og skygger. Hva sier dette om vår avhengighet av Gud for å bli frelst?
4. Hva betyr det at alle syndene deres ble brakt til Guds hus gjennom blodet? Hvordan gjenspeiler denne utrolige sannheten, om enn så svakt, det Jesus gjorde for oss på korset og det han nå gjør i den himmelske helligdommen?

6. september

Å KJENNE EN ALLVITENDE GUD

Av Andrew McChesney

Iqbal visste ingenting om Jesus da han reiste mer enn 100 mil hjemmefra for å lære engelsk på en av syvendedagsadventistenes internatskoler i Sør-Asia.

Han hadde vokst opp i en ikke-kristen familie, og da han var 20 år gammel, sendte foreldrene ham til søsteren på skolen. Hun studerte der og utmerket seg i engelsktimene.

Iqbal deltok på alle skolens morgen- og kveldsgudstjenester. Han gikk på alle sabbatsguds-tjenestene. En interesse for å bli kjent med Jesus begynte å banke i hjertet hans. Han leste i Bibelen, på jakt etter informasjon om Jesus. Øynene hans ble trukket mot Jeremia 1,5: «Før jeg formet deg i mors liv, kjente jeg deg; før du ble født helliget jeg deg» (NKJV).

Han tenkte: «Jeg vil kjenne Jesus personlig, fordi han kjente meg personlig før han formet meg i mors liv».

Ukene ble til måneder, og Iqbal lærte mer om Jesus. Han tenkte: «Kan det være slik at Jesus tok meg med over 100 mil hjemmefra, ikke bare for at jeg skulle lære engelsk, men også for å lære om hans kjærlighet?»

Han begynte å oppleve Jesu kjærlighet i sitt eget liv, og to og et halvt år etter at han kom til skolen, bestemte han seg for å gi sitt hjerte til Jesus og la seg døpe.

Etter at Iqbal gikk ut av skolen, tok han en bachelorgrad i datateknologi ved Lowry Adventist College i Bengaluru i India og ble en del av staben der, hvor han jobber med aktiviteter på campus. Jesus er livet hans.

«Nå er jeg glad for å leve sammen med Jesus», sier han. «Dag for dag leder Jesus meg og tar vare på meg. Hver gang jeg står overfor et problem, er Jesus Kristus min tilflukt og fører meg ut av problemet».

Iqbal uttrykte forundring over Jesu allvitenskap, tanken om at Jesus ikke bare kjente ham før han ble formet i mors liv, men også kjenner hans behov før han selv er klar over dem.

«Jeg takker Jesus for at han tar seg av behovene mine lenge før jeg selv vet om dem», sier han. «Før jeg ber om det, vet han hva han skal gi og hvem han skal gi det til. Dette er grunnen til at jeg stoler på ham og elsker ham mer og mer for hver dag som går.»

Lowry Adventist College mottok en del av et trettende sabbatsoffer i 2024 for å åpne en engelsk kirke. Takk for misjonsgavene som støtter viktige prosjekter rundt om i verden.

Frafall og forbønn

Ukens tekster:

2 Mos 32,1–6; Sal 115,4–8; Jes 44,9.10; Rom 1,22–27; 2 Mos 32,7–32; Jes 53,4.

Ukens vers:

Så vendte Moses tilbake til Herren og sa: «Dette folket har gjort en stor synd! De har laget seg en gud av gull. Tilgi nå syndene deres! Kan du ikke det, så stryk meg ut av boken du skriver i!» (2 Mos 32,31.32).

Moses hadde bare vært borte fra Israels leir i 40 dager, og hva hadde skjedd? Folket hadde vendt seg bort fra Gud og tilbedt gullkalven, en menneskeskapt avgud.

Hvordan kunne de gjøre det etter så mange mektige tegn, opplevelser og mirakler?

Forsto ikke folket hvem Gud var? Eller ble de store opplevelsene med ham over-skygget av kjødelig og syndig begjær? Satte de ikke pris på det Gud hadde gjort for dem, men tok det for gitt? Var deres forstand formørket, skjemmet av hverdagens bekymringer og gammel syndig tankegang? Var de rett og slett ikke takknemlige for Guds barmhjertige handlinger for dem? Glemte de så fort Guds mektige gjerninger (Sal 106,13.21–23)? Eller kunne de legge skylden på Arons manglende lederskap? «Selv mot Aron var han [Herren] så harm at han ville utslette ham» (5 Mos 9,20).

Uansett hva frafallet skyldtes, hva kan vi lære av det, ikke bare om vår syndighet, men også om Guds nåde og kjærlighet til oss mennesker, trass i vår syndighet?

DÅRLIG LEDERSKAP

Gud kalte Moses til å være sammen med ham. Førti dager og førti netter var kanskje en kort periode for Moses, men for israelittene var den altfor lang. Deres synlige leder var borte. De ble forvirret, utålmodige, redde og usikre. De ville ha en synlig gud som kunne lede dem, som de «gudene» de hadde sett hele livet i Egypt.

2 Mos 32,1–6. Hvordan kunne Aaron mislykkes så totalt som leder?

Aron var ikke situasjonen voksen. Han grep ikke anledningen til å gjøre det som var rett. Han stolte ikke på Gud, men vaklet overfor flertallet. Folket forlangte det utenkelige: «Kom og lag en gud til oss som kan gå foran oss!» (2 Mos 32,1), og han ga etter.

Folk ga gjerne gull til å lage avguden, og ikke nok med at Aron ikke stoppet dem, han ba dem om å gi. Deretter deltok han i støpingen av den falske guden. Etterpå sa folket «Dette er guden din, Israel, som førte deg opp fra Egypt!» (2 Mos 32,4). Så syndig, ondt og kortsynt. De hadde diktet opp denne avguden, og så erklærte de at den hadde frelst dem. Er det ikke utrolig hvordan syndig begjær kan fordreie våre tanker og handlinger? Folk feirer sine egne påfunn mens deres menneskelighet og moral brytes ned.

«En slik krisesituasjon krevde en mann med fasthet, beslutsomhet og urokkelig mot, som satte Guds ære høyere enn folkets gunst og sin egen sikkerhet, ja høyere enn selve livet. Men Israels midlertidige leder var ikke av denne støpning. Aron gjorde riktignok svake innsigelser mot folkets ønske. Men den usikkerhet og frykt han la for dagen i det kritiske øyeblikk, gjorde dem bare mer oppsatt på å sette sin vilje igjennom.

Urolighetene økte mens folkemengden ble besatt av blindt raseri. Riktignok var det noen som forble tro mot paktens med Gud, men storparten av folket tok del i fra-fallet. ... Aron var engstelig for sin egen sikkerhet, og i stedet for å forsvare Guds sak gav han etter for mengdens krav.» – Ellen White: *Alfa og Omega*, bind 1, side 295.

Hvordan kunne en leder som Aron være så svak? Hvordan kan Aron ha prøvd å forsvare det han gjorde for seg selv?

AVGUDSDYRKELSE OG ONDSKAP

2 Mos 32,6. Hvor førte avgudsdyrkelsen dem? (Se også Sal 115,4–8; 135,15–18; Jes 44,9.10.)

Gullkalven lignet den egyptiske okseguden Apis eller kuguden Hathor. Dette var en grov overtredelse av det første og andre bud (2 Mos 20,3–6). Lovbruddet kunne ikke gå ustraffet, for det var et åpent brudd på forholdet til den levende Gud. I stedet for å tilbe skaperen tilba de sitt eget skaperverk, som verken kunne se, høre, lukte, snakke, føle, elske eller lede.

Skapelsen var snudd på hodet: I stedet for å forstå at de var skapt i Guds bilde, skapte de nå en gud, ikke engang i sitt eget bilde – det ville ha vært ille nok – men *i et dyrs bilde*. Var det denne guden de ville tjene? De hadde syndet grovt mot Gud (Jes 31,7; 42,17).

Hvordan er frafallet med gullkalven i tråd med det som står i Rom 1,22–27?

Avgudsdyrkelse underslår det teologiske faktum at Gud er Gud og mennesket er menneske. Avgudsdyrkelse visker ut kløften mellom Gud og mennesket (Fork 5,2) og bryter forbindelsen med ham. Både åpenlys og skjult avgudsdyrkelse ødelegger forholdet til Gud og får oss inn i en nedadgående spiral. Ikke rart at teksten forteller om hva de gjorde dagen etter: Etter å ha ofret til avguden, begynte de å feste, i det Ellen G. White kalte «en etterligning av avgudsfestene i Egypt.» – *Alfa og Omega*, bind 1, side 299.

Mennesker er rene genier til å finne på avguder. De skaper sine egne guder, og så gir de seg til å tjene dem. Skaperen erstattes med ting som fører til moralsk forfall.

Hvordan tilber folk i dag skaperverket heller enn skaperen?

ØDELEGGER SEG SELV

2 Mos 32,7.8. Hvorfor sendte Gud Moses tilbake til leiren?

Da israelittene tok seg en avgud, var de i ferd med å skille seg fra den Gud som hadde reddet dem ut av Egypt. Gud ga dem skylden og sa at de hadde «gjort noe forferdelig» (2 Mos 32,7) – de hadde sågar gitt statuen æren for å ha utfridd dem fra Egypt. For en underkjennelse av det Gud hadde sagt (2 Mos 20,2)! Denne fornektelsen av Guds nærvær og veldige gjerninger var en alvorlig sak. Deres tanker og følelser var helt ødelagt.

For profeten Esekiel var avgudsdyrkelse roten til all elendigheten blant Guds folk, spiren til alle andre synder (se f.eks. Esek 8,1–18; 20,1–44; 22,1–12). Vi undrer oss ofte over hvorfor de troende i gammel tid var så naive og forstokkede at de dyrket menneskeskapte avguder. Vi ville jo aldri gjøre noe slikt. Er vi fri for avguder? Avgudene antar andre former i dag, men de er like tiltrekkende.

En avgud er noe som tar Guds plass, og vi tilber det, ofte om og om igjen, enda vi vet det er galt. Det opptar fantasien, kjærligheten, tiden og tankene våre mer enn Gud gjør. Den kan til og med slavebinde oss. Vi blir det vi betrakter, og vi kommer ikke høyere enn den «guden» vi tjener.

Hvis Gud ikke er sentrum i livet, tar andre guder over. Hvis vi ikke gleder oss over og pleier Guds nærhet, vil vi glede oss over og vie livet til noe annet. Det kan være så mangt: stolthet, selvoptatthet, penger, makt, sex, mat, TV, narkotika, alkohol, urene tanker, pornografi, fornøyelser, arbeid, sport, familie, videospill, film, shopping, ideer, politikk, musikk, posisjon, titler, karakterer osv. Listen bare fortsetter.

Her er vi oppfinnsomme. Alt som er godt, vakkert og meningsfylt kan bli en avgud. Avgudsdyrkelse er farlig fordi det endrer personligheten, tenkemåten, kjærligheten og vårt sosiale liv. Den forandrer vår identitet og erstatter ekte personlige relasjoner med hule og meningsløse samspill som ikke kan redde oss.

GUDS RETTFERDIGE VREDE

2 Mos 32,9–29. Hva sa Moses til Guds trussel om å ødelegge Israel?

Moses var fremdeles på Sinai-fjellet da Gud sa han ville utrette opprørerne og gjøre Moses' slekt til et stort folk. Men det var ikke det Moses ville. Han bønnfalt Gud og påpekte at israelittene ikke var *hans* folk – de var *Guds* folk. Det var ikke Moses som hadde ført dem ut av Egypt, Gud hadde gjort det ved sine mektige gjerninger. Moses bønnfalt Gud og pekte på hans løfter til fedrene. Moses var en sann mellommann mellom Gud og menneskene.

Etter at Gud hadde angret «det onde han hadde sagt han ville gjøre mot folket» (2 Mos 32,14), gikk Moses tilbake til dem. Det står ikke noe om at ansiktet hans strålte av Guds nærvær – i motsetning til i 2 Mos 34,29.30. Ansiktet uttrykte nok heller sinne.

«Da Moses nærmet seg leiren og fikk se gullkalven og dansen, flammet sinnet slik opp i ham at han kastet tavlene fra seg og slo dem i stykker mot fjellet» (2 Mos 32,19). Det å knuse tavlene med dekalogen var et ytre tegn på at man brøt med dens innhold. Gud irettesatte Moses for det, men senere befalte han ham å meisle to tavler som erstatning for «de første tavlene, de du knuste» (5 Mos 10,2). Gud ville selv skrive budene på nytt.

Moses gikk skarpt i rette med Aron fordi han hadde gitt etter for folkets krav. «Hva har dette folket gjort deg, siden du har brakt så stor synd over det?» (2 Mos 32,21). Aron prøvde å bortforklare sin overtredelse ved (1) å skyldte på andre, og (2) med magi: «jeg kastet det på ilden. Slik ble denne kalven til» (2 Mos 32,24). Det som gjorde saken enda verre, var at Aron hadde blitt høyt æret av Gud og hadde fått mange privilegier, bl.a. hadde han vært med Moses og de 70 eldste opp på fjellet (2 Mos 24,1).

For en ironi! Aron prøvde å lure broren ved å påstå at det hadde skjedd et mirakel (se som den ene synden fører til neste: avgudsdyrkelse fører til løgn). Men Moses lot seg ikke lure da han så hvordan folket oppførte seg. De negative følgene var åpenbare, og Moses måtte sette en stopper for opprøret.

Hva bør denne historien si oss om forbønnens kraft? Hvem bør du be for nå?

FORBØNN

2 Mos 32,30–32. Hvor langt gikk Moses i sin forbønn for syndere?

Opprøret førte til forferdelige ting i Israels leir, bl.a. at mange døde (2 Mos 32,28). Dagen etter sa Moses: «Dere har gjort en stor synd. Men nå vil jeg gå opp til Herren; kanskje kan jeg skaffe soning for synden deres.» (2 Mos 32,30).

«Så vendte Moses tilbake til Herren og sa: 'Dette folket har gjort en stor synd! De har laget seg en gud av gull. Tilgi nå syndene deres! Kan du ikke det, så stryk meg ut av boken du skriver i!'" (2 Mos 32,31.32).

Ikke rart at Moses blir sett som en type på Kristus! Da han gikk i forbønn for syndere og var villig til ofre livet for dem, gjenspeilte han det Kristus ville gjøre for oss. Han viste at han var helt overgitt til Gud og at han elsket mennesker. 2. Mosebok sier ikke hvor lenge Moses var hos Gud på fjellet denne gangen, men ifølge 5. Mosebok var han **på Sinaifjellet i 40 dager (9,18)**.

Ordet som er oversatt med «tilgi» i 2 Mos 32,32 kommer av et verb med grunnbetydningen «bære», som i Jesaja 53,4, der det står (om Jesus) at «våre smerter bar han». Det samme verbet er oversatt med «tilgi» i 2 Mos 32,32 og «båret» i Jes 53,4. Her får vi innblikk i frelsens og tilgivelsens prosess og hva det kostet Gud å frelse oss.

Moses ba faktisk Gud om å «bære» folkets synd, noe Gud jo gjorde på korset. 2. Mosebok 32,32 beskriver ikke bare tanken om stedfortredende soning, men også hvem stedfortrederen er: Gud selv.

Teksten viser hvordan vi får tilgivelse. I Kristus bar Gud vår synd, den eneste måten vi kunne få den tilgitt på. Dette er et sterkt uttrykk for frelsesplanen og viser hva det har kostet Gud å frelse oss.

Moses ber Gud selv om å bære folkets synder, og i Jesus gjør han det. Hvordan kan vi forstå det? Hva sier det om Guds kjærlighet til syndere?

TIL FORDYPNING:

Ellen White: «Dansen rundt gullkalven» i *Alfa og Omega*, bind 1, side 294–307.

Denne uken retter vi blikket mot det Gud gjør i de troende. «Han ... virker i oss med sin kraft og kan gjøre uendelig mye mer enn det vi ber om og forstår» (Ef 3,20). Vi bør ikke se på oss selv og oppfylle våre egne ønsker, for det fører til avgudsdyrkelse. Nei, vi bør rette blikket mot Gud og hans kraft, som fører til et nytt og seierrikt liv (Fil 4,13; Jud 1,24.25).

«Det var like mye av kjærlighet som av rettferdighet at straffen ble iverksatt. Gud er sitt folks vokter og herre. Han fjerner dem som setter seg opp mot ham, for at de ikke skal lede andre i ulykke.

Da Gud sparte Kains liv, viste han overfor universet hva resultatet ville blitt om synden fikk gå sin gang ustraffet. Den innflytelsen som Kains liv og lære hadde på hans etterkommere, førte til en tilstand som krevde at hele verden måtte gå under i syndfloden. ... Jo lenger menneskene levde, desto mer fordervet ble de.

Slik også med frafallet ved Sinai. Hvis ikke straffedommen straks hadde rammet overtrederne, ville resultatet blitt det samme.» – Samme, side 302.

Forslag til samtale:

1. Se på spørsmålet i slutten av mandagsavsnittet. Hvordan kan vi tilbe selve skaperverket i stedet for skaperen? Hvordan kan vi f.eks. prøve å forvalte jorden på en god måte og beskytte miljøet uten at det blir en avgud?
2. Man kan måle situasjonens alvor ut fra følgene og resultatene av en handling, eller ut fra reaksjonens alvor. Hvorfor sa Moses at de som nektet å omvende seg og fortsatte opprøret mot Gud og hans lære, skulle henrettes?
3. Hvorfor er stedfortredende forsoning den eneste riktige veien til forsoning? Hvorfor er teorier om forsoning som fornektet eller bagatelliserer evangeliets stedfortredende fundament teologisk feil? Les 1 Pet 2,24. Hvordan gir det uttrykk for tanken om Jesus som vår stedfortreder?

13. september

INNPAKKET I GUDS KJÆRLIGHET

Av Andrew McChesney

Seksten år gamle Domenico ville ikke miste Fulvia etter at han møtte henne på en dans i Firenze i Italia. Derfor løy han da hun spurte om foreldrene hans.

«Hva jobber foreldrene dine med?» spurte hun.

«Foreldrene mine er rike», svarte han. «De eier en flott bil».

Så spurte Fulvia hvor han bodde. Uten å tenke seg om ga han henne adressen til barnehjemmet der han bodde.

Men da hun oppsøkte adressen og fant barnehjemmet, kunne Domenico ikke lyve lenger. «Jeg er foreldreløs», sa han. «Jeg bor der».

Fulvia fortalte faren alt, og Domenico trodde forholdet deres var over. Men farens reaksjon overrasket Domenico.

«Vi har tre barn», sa han. «Inviter ham hit. Da får vi fire».

Fulvias familie tok Domenico til seg som en sønn, og han besøkte dem jevnlig. Omsluttet av deres kjærlighet opplevde Domenico Guds kjærlighet for første gang. Han hadde hørt om Gud, men nå fikk han se hans kjærlighet i virkeligheten. I hjertet hans vokste det frem et ønske om å kjenne Gud, og han begynte å be.

Årene gikk. Domenico forlot barnehjemmet og giftet seg med Fulvia da han var 22 år gammel. Han ønsket fortsatt å lære Gud å kjenne. På barnehjemmet hadde han sett den amerikanske filmen *De ti bud* fra 1956, og han lurte på om det fantes en kirke som overholdt alle de ti bud. Han lurte på om det fantes noen som levde et kristent liv slik Bibelen beskriver det.

En dag i 30-årsalderen slo Domenico på radioen og hørte en stemme si: «Nå skal vi snakke om apostelen Paulus». Domenico lyttet og la merke til at programlederne snakket på en annen måte enn alle andre kristne han hadde hørt. Han begynte å lytte jevnlig til radiostasjonen. Da en foredragsholder nevnte Ellen G. Whites Veien til Kristus, ringte han og ba om et eksemplar. Han spurte også om han kunne få boken levert hjem til seg av noen som kunne svare på spørsmål om det han hadde hørt på radioen.

Emmanuel og hans kone dukket opp hjemme hos Domenico med boken. Emmanuel åpnet Bibelen for å svare på Domenicos spørsmål, og på hans oppfordring fortalte han om Syvendedags Adventistkirkens historie. Domenico ville gjerne vite mer om kristendommens historie og leste *Mot historiens klimaks*.

Etter syv måneder med bibelstudier følte Domenico seg innhyllt i Guds kjærlighet, og han lot seg døpe. «Jeg er takknemlig for adventistradioen fordi den forandret livet mitt», sier Domenico Civardi, som nå er 68 år.

Takk for misjonsgavene som bidrar til å forkynne evangeliet gjennom radiosendinger over hele verden.

«La meg da få se din herlighet!»

Ukens tekster:

2 Mos 33,7–34,35; 5 Mos 18,15.18; Joh 17,3; Rom 2,4; Joh 3,16; 2 Kor 3,18.

Ukens vers:

Herren gikk forbi ham og ropte: «Herren er Herren, en barmhjertig og nådig Gud, sen til vrede og rik på miskunn og sannhet! Han holder fast på sin miskunn i tusen slektsledd og tilgir synd, skyld og lovbrudd. Men han lar ikke den skyldige slippe straff. For fedrenes synd straffer han barn og barnebarn, og tredje og fjerde slektsledd.» (2 Mos 34,6.7).

Vi må vokse i vandringen med Gud. Uten vekst dør vi. Peter sier det slik: «Dere skal vokse i nåden og i kjennskap til vår Herre og frelser Jesus Kristus. Ham være ære, nå og til evighetens dag!» (2 Pet 3,18). Vi må være villige til å vokse. Vi går daglig i lære hos Gud, der det ikke finnes eksamen, men en stadig læringsprosess. På hvert trinn av veksten kan du være fullkommen hvis du lar Gud forme deg til den han kaller deg til å være i Kristus.

Tenk på en skole. Hvis førsteklasinger lærer å lese og telle til 100, er kunnskapen deres perfekt på det stadiet de befinner seg på. Men hvis bare det samme kunnskapsnivået finnes hos en elev på videregående, er det et tegn på at han eller hun har mislykket med skolegangen. Det er det samme med veksten i nåde og kunnskap om Gud. På hvert trinn i vår utvikling kan vi være like fullkomne på vårt område som Jesus var på sitt.

Denne uken skal vi se hvordan Moses vokste i sin vandring med Gud ved å kjenne og følge Guds veiledning.

MØTETELTET

2 Mos 33,7–11. Hvorfor ba Gud Moses om å bygge møteteltet?

Vi må ikke forveksle «møteteltet» som ble bygget utenfor Israels leir med telthelligdommen som senere ble bygget og plassert i midten av leiren. Vi vet ikke hvor ofte Moses rådførte seg med Gud i dette møteteltet. Men én ting vet vi med sikkerhet: Moses' møter med Gud resulterte i et nært vennskap mellom dem. «Så talte Herren med Moses ansikt til ansikt, slik som mennesker snakker med hverandre [eng.: en venn]» (2 Mos 33,11). En venn er en vi kan rådføre oss med og snakke åpent med om det meste, og stole på at han eller hun ikke vil røpe det til andre. En venn er noe av det beste man kan ha, og noe av det beste man kan være.

Slik den er nedtegnet i 2 Mos 19–34, gir historien om Moses et godt bilde av hvordan Gud forvandler vårt liv. Hvordan bygget Gud opp et forhold til denne lederen? Moses' liv viser at han vokste i kunnskap, ikke bare om Guds kraft, men også om hans kjærlighet og karakter. Dette er en viktig del av et forhold til Gud.

Før Moses kom til Sinaifjellet, brukte Gud ham allerede mens han ble forberedt til oppgaven som leder. Mens han passet sauer i Midjan, inspirerte Gud ham til å skrive to bøker: Job og 1. Mosebok. Under den dramatiske hendelsen ved den brennende busken ble han så kalt til å lede Israel ut av Egypt. Han fikk se Egypts guder og den store egyptiske hæren lide nederlag i Rødehavet. I mange uker så han hvordan Gud ledet Israel fra Egypt til Sinai. Etter at denne opplevelsen hadde gitt ham et skinnende ansikt, ledet han Israel i nye 39 år, helt til randen av det lovede landet. Bibelen sier Moses var en trofast Guds tjener (5 Mos 34,5; Jos 1,1), et klart lys i mørket, en forbilledlig profet som andre skulle måles etter (5 Mos 18,15.18). Han var en drivkraft for forandring, selv om folket ikke alltid fulgte det han sa. Men når de gjorde det, gikk det dem godt.

Vi kan lære av Moses, for hans unike livshistorie forteller hva Gud kan gjøre når vi lar ham forandre oss. Hva har vært noen vendepunkter i din vandring med Gud der du har sett at han har grepet inn i ditt liv?

SÅ JEG KAN LÆRE DEG Å KJENNE

2 Mos 33,12–17. Hva ba Moses Gud om å lære ham? Hvorfor ba han om at Gud skulle veilede dem?

Moses vokste jevnt og trutt i Gud. Han kom Gud stadig nærmere og søkte å bli formet etter Guds bilde. En dag han snakket med Gud i møteteltet, gikk det opp for ham at han ikke kjente Gud, og han ba en bønn: «Vis meg nå din vei, så jeg kan lære deg å kjenne» (2 Mos 33,13). Moses innså at han trengte å forstå Gud på et nytt nivå. Han fant at jo bedre han kjente Gud, desto mer kjente han ham ikke. Han så sitt behov og ønsket å lære ham bedre å kjenne. Gud oppfylte ønsket.

Ved å se på hva Moses har opplevd så langt, kan vi se hvordan han fikk et dypere og mer intimt forhold til Gud og vokste åndelig.

Først gikk Moses opp på fjellet, «opp til Gud» (2 Mos 19,3). Deretter gikk han «opp til toppen av fjellet» (vers 20) og nærmet seg deretter «den tette skodden hvor Gud var» (2 Mos 20,21).

Ved en annen anledning «gikk Moses inn i skyen» der Gud var, og han ble hos ham i 40 dager og 40 netter (2 Mos 24,18). I løpet av de 40 dagene ga Gud ham to dyrebare gaver: (1) Dekalogen (de ti bud) skrevet av Gud selv på de to tavlene, som også var meislet av ham (2 Mos 24,12), og (2) veiledning i hvordan telthelligdommen skulle bygges og innredes (se 2 Mos 25–31).

Deretter var han nye 40 dager og netter sammen med Herren i forbønn for syndere (2 Mos 32,30–32; 5 Mos 9,18).

Men selv etter alt dette ønsket Moses å kjenne Guds karakter bedre, og Gud ga ham en spesiell innsikt for å forstå hvem han er. Den kunnskapen Moses ønsket seg, var ikke en intellektuell forståelse av Gud, men en kunnskap om hans person som bygget på erfaring.

Ikke rart at Jesus flere hundre år senere sa «Og dette er det evige liv, at de kjenner deg, den eneste sanne Gud, og ham du har sendt, Jesus Kristus» (Joh 17,3). Finnes det noen bedre måte Gud kan gjøre seg kjent for menneskene på enn ved selv å bli menneske?

Kjenner du Gud, eller vet du bare ting om ham? Hva er forskjellen?

«LA MEG DA FÅ SE DIN HERLIGHET!»

Etter frafallet med gullkalven gikk Moses i forbønn for Guds folk, og han ville være sikker på at Gud ville fortsette å lede dem til det lovede landet. Innerst inne ønsket han også å lære Gud bedre å kjenne.

2 Mos 33,18–23. Hva sa Gud til Moses' ønske om å få se hans herlighet?

«La meg da få se din herlighet!» ba Moses. I sin nåde åpenbarte Gud sin herlighet for ham. Men da han besvarte Moses' ønske, lovte Gud å vise ham sin «godhet». Man kan trygt si at Guds herlighet er hans godhet, det vil si hans karakter (jf. Ellen White: The Acts of the Apostles, s. 576; Christ's Object Lessons, s. 414, 415; Prophets and Kings, s. 313).

«Det er til Guds ære at han gir sine barn kraft. Han ønsker å se menn og kvinner nå så høyt de kan komme.» – Ellen G. White: Alfa og Omega, bind 6, side 364. Hans herlighet er å ta imot angrende syndere (se Prophets and Kings, s. 668) og gi dem alt som trengs for å forandre dem. Samtidig er det vår «ære» å åpenbare hans godhet i vårt liv og å gjøre den kjent for andre.

Guds karakter, hans godhet, vennlighet og ømme kjærighet, må vise seg i handling. Da kan vi både være til velsignelse for verden og et lys for universet som betrakter oss. Som Paulus sier: «Men for meg ser det ut som om Gud har satt oss apostler aller nederst. Vi er som dødsdømte, stilt fram som et skuespill for verden, både for engler og for mennesker.» (1 Kor 4,9).

Den kosmiske dimensjonen gir vårt liv og vår tjeneste en mening og et formål som vi knapt kan forestille oss.

I Romerbrevet 2,4 sier Paulus at «Guds godhet driver deg til omvendelse». Det vil si at det er Guds godhet som overbeviser mennesker om deres synd og behovet for frelse. Når vi ser på korset og vet hvem som var der (Gud selv) og hvorfor han var der – fordi han elsket oss og det var den eneste måten å frelse oss på – får vi den største åpenbaringen av hans godhet og karakter.

Hvor mye tid bruker du på å se på korset og hva det sier deg om Gud?

GUDS ÅPENBARING AV SEG SELV

2 Mos 34,1–28. Hvordan åpenbarte Gud sin herlighet for Moses?

Moses måtte ta med seg to steintavler som de første, som han hadde knust (2 Mos 32,19). Han skulle møte Gud på Sinaifjellet for syvende gang. De andre gangene er nevnt i disse tekstene: (1) 2 Mos 19,3.7; (2) 2 Mos 19,8.14; (3) 2 Mos 19,20.25; (4) 2 Mos 20,21; 24,3; (5) 2 Mos 24,9.12–18; 32,15; (6) 2 Mos 32,30.31. Moses dro av sted tidlig om morgenen.

Nå var Moses forberedt på å få innblikk i Guds karakter. Skjønnheten i Guds karakter forklares best i Guds selvåpenbaring. Det er den viktigste beskrivelsen av hvem Gud er; det er den gylne tråden som veves gjennom hele Bibelen (4 Mos 14,18; Neh 9,17; Sal 103,8; Joel 2,13; Jona 4,2). Guds budskap her er GTs Joh 3,16. På viktige steder anvender, gjentar eller utdypes Bibelens forfattere denne erklæringen om den levende Gud, for Guds karakter må forstås riktig.

Da Moses fikk forklart Guds navn, bøyde han seg og tilba Gud. Når vi får glimt av Guds kjærlighet, nåde, barmhjertighet, omsorg, godhet, trofasthet, tilgivelse, hellighet og rettferdighet, blir også vi tiltrukket av ham. Det er når vi ser og beundrer hans egenskaper at vi begynner å elske ham, en kjærlighet som fører til et ønske om å tjene og adlyde ham. Vi elsker fordi han elsket oss først (1 Joh 4,19).

I denne selvåpenbaringen forsikrer Gud Moses om at han vil gjøre underfulle ting for sitt folk og føre dem inn i det lovede landet. Han fornyer paktene med dem og lover at andre folk skal få se hans majestet og fantastiske gjerninger. «Nå vil jeg slutte en pakt. I nærvær av hele folket ditt vil jeg gjøre underfulle gjerninger som aldri før har vært gjort noe sted på jorden eller blant noe folkeslag. Hele det folket du lever iblant, skal se hvor skremmende det er, det verk som jeg, Herren, vil gjøre med deg.» (2 Mos 34,10).

Israelittene måtte imidlertid adlyde Gud og følge ti klare bestemmelser for å sikre sin fremgang. Så ba Gud Moses om å skrive ned innholdet i paktene som allerede var brutt (2 Mos 34,27.28).

MOSES' STRÅLENDE ANSIKT

2 Mos 34,29–35. Hvorfor strålte det av ansiktet til Moses?

Etter at Gud hadde avslørt for Moses at han var full av kjærlighet, steg Moses ned til Israels leir med et ansikt som strålte. Var Moses klar over at ansiktet hans skinte? Slett ikke. Jo nærmere man kommer til Gud, desto klarere ser man sin egen ufullkommenhet mot Guds hellighet.

Hva hadde ført til at Moses' ansikt strålte? Det skyldtes ikke bare det at han var hos Gud, for det hadde han vært flere ganger før, og da hadde ikke ansiktet hans strålt. Men hvis han aldri hadde vært i Guds nærhet, ville ansiktet hans aldri ha strålt. Det var først da han forsto Guds godhet og kjærlighet, og han åpnet seg helt for Gud på grunn av hans vakre karakter, at Moses ble forvandlet og ansiktet hans strålte. Vi kan oppleve en forandring når vi overgir oss til Gud og lar ham være Herre og konge i vårt liv.

2 Kor 3,18. Hvordan kan Jesus etter hvert forvandle deg til sitt bilde?

Paulus sammenligner Moses' strålende ansikt med Jesus Kristus, og at Jesu herlighet overgår lovens herlighet hos Moses. Kristus og hans lov kan bare bli nedfelt i oss når vi har blikket festet på Jesus (Hebr 3,1; 12,2), og bare ved Guds Ånds kraft (2 Kor 3,12–18).

Moses er et forbilde for oss og viser hva Gud kan gjøre for oss når vi lar ham forandre vårt vesen og forme oss etter sitt guddommelige bilde. Det er dette Paulus mener når han snakker om å «vandre i et nytt liv» (Rom 6,4).

På hvilke områder trenger du å gjenspeile Guds karakter bedre? Antakelig på alle områder, eller? Hvordan kan det å betrakte korset gi oppmuntring og frelsesvisshet?

Til fordypning:

Ellen White: «Dansen rundt gullkalven» i *Alfa og Omega*, bind 1, side 294–307.

En gråværsdag besøkte en far og hans sønn en katedral. Mens de så på glassmaleriene med vakre avbildninger av ulike bibelske scenarier, begynte solen plutselig å skinne gjennom glassmaleriet av mennesker og belyste dem med et flott lys. Den lille gutten spurte faren sin: «Pappa, hvem er disse menneskene?» Faren visste ikke mye om kristendom, Kristus eller disiplene hans, men svarte fort: «De er kristne». Det blendende bildet festet seg i guttens bevissthet. En dag spurte guttens lærer i klassen: «Barn, vet dere hvem de kristne er?» Den lille gutten husket det lysende bildet i katedralen og svarte: «Jeg vet det, kristne er skinnende mennesker». På samme måte sa Jesus til sine etterfølgere: «Slik skal deres lys skinne for menneskene, så de kan se de gode gjerningene dere gjør, og prise deres Far i himmelen!» (Matt 5,16). Bare mennesker som skinner, kan skape forandring.

Forslag til samtale:

1. «Hvis vi ville ydmyke oss for Gud og være vennlige og høflige og ømhjertede og medlidende, ville det bli hundre omvendelser til sannheten der det nå bare er én.» –White: *Testimonies for the Church*, bind 9, side 189. Hva sier dette om hvordan vårt vitnesbyrd påvirkes av vår karakter, våre handlinger og våre holdninger?
2. 2 Mos 34,6.7 kalles med rette GTs Joh 3,16. Hvorfor?
3. Hvordan kan du forklare skjønnheten i Guds karakter ut fra Guds selvåpenbaring i 2 Mos 34,6.7 når noen spør hvem din Gud er?
4. La gruppen snakke om hvordan de påvirkes av bekjennende kristnes vesen og handlinger, dvs. hvilken innflytelse har de som var snille, elskverdige, ydmyke og tilgivende hatt på deres erfaring? Og hvordan har uvennlige, utilgivende og arrogante «kristne» påvirket vandringen med Gud?

20. september

BAATKAS BESTE VENN FOR ALLTID

Av Andrew McChesney

Baatka følte seg så ensom i Mongolia. Han sto ofte ved vinduet i hjemmet sitt og lette etter en ekte venn som kunne være hos ham for alltid.

Den sjenerte og sky 14-åringen var familiens eneste sønn. Faren var alltid på jobb. Moren hadde psykiske problemer og tilbrakte en måned på sykehus hvert år. Baatka følte seg så alene. Han tenkte på døden.

Så inviterte en kusine, Doogii, ham med til en Syvendedags Adventistkirke i Mongolias hovedstad Ulaanbaatar. «Bli med i kirken», sa hun. «Det kommer til å skje noe interessant der».

Baatka dro dit fordi han var ensom. Han hørte ikke et ord av prekenen. Mikrofonen fungerte ikke på grunn av strømproblemer, og han hadde en hørselsskade som gjorde det vanskelig å høre predikanten. Men han likte kirkemedlemmene. De smilte og tok imot ham. De behandlet ham som en venn. Han likte også sangen. Kirken ga ham gåsehud, og han kom tilbake neste sabbat for å kjenne på gåsehuden igjen.

Kirkens medlemmer snakket om Gud som sin beste venn.

«Gud kan være din evige venn», sa en av dem til gutten.

«Du vil aldri være alene», sa en annen.

Baatka lurte på om Gud fantes. «Jeg kan ikke se ham. Kan han være min venn?» tenkte han.

Etter det gikk han til kirken hver sabbat. Kirken ble det eneste positive stedet i livet hans, og kirkemedlemmene ble familien hans. Livet fikk mening, og Baatka fikk lyst til å leve.

Litt etter litt begynte Baatka å tro at Gud fantes. Ørene hans hørte ikke Gud snakke, men hjertet hans hørte Guds stemme. Gud ble hans beste venn for alltid, forvandlet sinnet hans og forandret livet hans.

I dag er Baatka Orgil 31 år og et nytt menneske i Gud. Den en gang så stille og sjenerte gutten er nå en av Global Missions pionerer som planter menigheter i områder i Mongolia som ikke er i bruk. «Jeg elsker å fortelle om hvordan livet mitt har forandret seg», sier han. «Jeg ønsker å hjelpe mennesker som meg. Det er derfor jeg jobber som misjonær».

Baatka, som er gift og har to barn, sier at han en gang trodde at Gud bare valgte talentfulle mennesker som misjonærer, «Men nå forstår jeg at han bare velger de rette menneskene».

«Selv om jeg ikke trodde på meg selv, trodde Gud på meg», sier han. «Hvis Gud kunne tro på meg, vil jeg også tro på ham».

Takk for dine bønner for Global Missions pionerer som, i likhet med Baatka, står overfor store utfordringer med å plante menigheter blant unådde folkegrupper rundt om i verden. Les mer om Global Missions pionerer på Adventistmisjonens nettside: bit.ly/GMPioneers.

Telthelligdommen

Ukens tekster:

2 Mos 35,1–36,7; 1 Mos 1,1; 2 Mos 36,8–39,31; Hebr 7,25; 2 Mos 40,1–38; Joh 1,14.

Ukens vers:

«Så dekket skyen telthelligdommen, og Herrens herlighet fylte boligen. ... For Herrens sky lå over boligen om dagen, og om natten lyste den som ild for øynene på hele Israels hus, så lenge vandringen varte.» (2 Mos 40,34.38).

Guds folks viktigste oppgave i GT (og vår i dag) var å leve i et nært forhold til Herren, å tilbe og tjene ham og gi andre et riktig bilde av Gud (5 Mos 4,5–8).

Adam og Eva gjemte seg for Gud i Edens hage fordi synden gjorde dem redde for ham. Synden gjør oss redde for Gud, og frykten forvrenger synet på ham. Den gode nyheten er at Gud tar det første skrittet for å bygge bro over kløften, og på eget initiativ reparerer han det ødelagte forholdet. Han kaller synderen tilbake: «Hvor er du?» (1 Mos 3,9).

Vår viktigste oppgave er derfor å gi dem som er rundt oss et riktig bilde av Gud og hans kjærlige og rettferdige gjerninger. Når noen tiltrekkes av Gud og opplever hans kjærlighet, vil de overgi seg til ham og gjøre det han ber dem om i visshet om at det er det beste for dem selv.

Helligdommen viste Guds nærhet til menneskene og åpenbarte de største sannheter for dem om hvordan han frelser dem som kommer til ham i tro.

HERRENS SABBAT

Uansett hvor mye motstanderne av sabbaten sier at den bare var for jødene (feil, den syvende dag ble satt til side og helliget i Eden, se 1 Mos 2,1–3), eller at jødene ikke hørte om den før på Sinai (feil, de holdt dagen før Sinai, se 2 Mos 16,22–29), så er det ingen tvil om at sabbaten var en del av hebreernes liv fra første stund.

2 Mos 35,1–3. Hvilken sannhet ble gjentatt i forbindelse med byggingen av helligdommen?

Sabbaten og dens budskap handlet, handler og vil alltid handle om Gud – hvem han er og hva hans storverk er. Sabbaten minner oss om hans skapende og frelsende verk og retter vårt blikk mot Gud, som vil bo hos sitt folk. Slik peker sabbaten og helligdommen i samme retning: Guds nærvær i vårt liv.

I GT formidler sabbaten et budskap som kan oppsummeres i fem punkter:

- (1) *Gud er skaperen*, og Bibelen starter med dette budskapet (1 Mos 1,1). Sabbaten er et levende minnesmerke over Guds skapelse (1 Mos 2,2.3; 2 Mos 20,8–11). Alle andre bibelske sannheter springer ut av sannheten om Gud som vår skaper.
- (2) *Messias vil komme*, og dette håpet kretser om Guds løfte om en ætt som skulle overvinne slangen (Satan) og gi seier over det onde.
- (3) *Gud vil opprette sitt rike*, og sabbaten er en forsmak på det.
- (4) *Frelsen kommer fra Herren*, og Guds folk vitner om at Gud er deres frelser og løsningsmann, og at frelsen er et resultat av hans nåde og hans nåde alene.
- (5) *Gud er alles øverste dommer*. *De som vedblir å trosse og fornekte ham, har ikke noen fremtid, men han gir gjerne evig liv til dem som følger ham.*

Jødene har et ordtak: Sabbaten holdt Israel mer enn Israel holdt sabbaten. Som adventister ville vi nok ikke sagt det slik, men hvilken rolle spiller sabbaten i menighetsfamiliens liv?

OFFERGAVER OG ÅNDEN

2 Mos 35,4–36,7. Hva kan vi lære av dette i dag?

Det skulle et vell av kostbare materialer til for å bygge telthelligdommen, og den ble fullført ved hjelp av rause gaver fra Guds folk, som gav av hele sitt hjerte, villig og med glede. De ga gull, sølv, bronse, fint lin, edelstener, unike stoffer, akasietre, olivenolje, krydder og mye annet det var bruk for. Folk ga også arbeidskraft, for mange gjenstander måtte tilvirkes med kunstnerisk og flittig arbeid på teltet eller møblene. Dessuten måtte skredderne veve klær til prestene som skulle gjøre tjeneste i telthelligdommen, og til ypperstepresten, som blant annet hadde en brystplate og en turban, som var svært forseggjorte plagg.

Gud hadde velsignet israelittene rikelig med gavene egypterne hadde gitt dem da de forlot Egypt. Nå fikk de anledning til å gi offergaver i takknemlighet for Guds lederskap, og de gjorde arbeidet til hans ære.

Folket ga med en slik glede og overflod at Moses fikk vite det: «Folket kommer med mer enn det som er nødvendig» (2 Mos 36,5). Moses måtte stoppe dem, for «det de hadde gitt, var nok til å få arbeidet gjort, ja, mer enn nok» (2 Mos 36,7).

Ved Den hellige ånds veiledning utrustet Gud folket til å bygge telthelligdommen helt riktig. Besalel, Oholiab og de andre var «fylt [...] med Guds Ånd» (2 Mos 35,31): de hadde fått ferdigheter, visdom og kunstnerisk innsikt til å utføre alt arbeidet til punkt og prikke. Det var et stort prosjekt og måtte utføres nøyaktig etter den modellen Gud hadde vist Moses.

Den hellige ånds gave var altså knyttet til menneskers evner og ferdigheter som måtte tas i bruk i arbeidet med å bygge tabernaklet. Det å bli fylt av Ånden er ikke en magisk prosess, og det betyr ikke at det finnes spesielle åndelige krefter i mennesker. Gud gir sin kraft til å nå hans mål og gjøre det godt slik at hans sak kan ha fremgang og hans oppdrag kan fullføres.

Hvilke åndelige gaver har du fått etter at du ble fylt av Den hellige ånd? Husk at åndelige gaver bare kan utfolde seg når du dyrker Åndens frukter i ditt liv (Gal 5,22.23).

TELTHELLIGDOMMEN BYGGET

Se gjennom 2 Mos 36,8–39,31. Hvorfor er veiledningen så tydelig, tror du? Hva sier dette om at Gud bryr seg om hver minste detalj?

Moses bygde tabernaklet med stor omhu, og det han hadde fått beskjed om på Sinai-fjellet, ble gjennomført. Bibelteksten ramser opp følgende: (1) telthelligdommen med de ulike stoffene, forhengene og delene (2 Mos 36,8–38); (2) paktskisten (2 Mos 37,1–9); (3) bordet til skuebrødene (2 Mos 37,10–16); (4) lysestaken (2 Mos 37,17–24); (5) røkelsesalteret (2 Mos 37,25–29); (6) brennofferalteret (2 Mos 38,1–7); (7) bronsefatet (2 Mos 38,8); (8) forgården (2 Mos 38,9–20); og (9) materialet som ble brukt til tabernaklet (2 Mos 38,21–31). 2. Mosebok 39 fortsetter med beskrivelser av efoden, bryststykket og andre deler av prestenes klær.

Telthelligdommens gudstjenester var billedlig undervisning i evangeliet og viste hele Guds frelsesplan. De ulike seremoniene viste (1) hvordan Gud avskyr og behandler synd, (2) hvordan han frelser dem som angrer, (3) hva de ugudeliges skjebne er, og (4) hvordan han vil sikre en strålende fremtid uten ondskap.

I løpet av året ble det utført to ulike, men nært beslektede tjenester i helligdommen: den daglige og den årlige. De to fasene viste hvordan Gud behandler synd og frelser syndere. Gjennom de *daglige* gudstjenestene forsikret Gud dem som angret om at han tilga dem syndene deres og i nåde tilbød dem frelse. For å motta denne frelsens gave måtte et offer bringes, og disse ofringene pekte frem mot Messias' død, hvis blod «rensar oss for all synd» (1 Joh 1,7). Syndsbekjennelse og det å ta imot Kristi rettferdighets kappe sto sentralt i denne gaven (Sal 32,1.2). På denne måten var den angrende synderen sikret tilgivelse og kunne glede seg over frelsen.

Den *årlige* tjenesten, som ble utført på den store soningsdagen, viste hvordan Gud utrydder synd, løser syndens problem og sikrer en syndfri fremtid (3 Mos 16; Joh 1,29). I dag er Kristi dobbelte tjeneste i den himmelske helligdom et uttrykk for Guds gjerning for oss (Hebr 7,25), og den vil bringe den endelige løsningen på det ondes problem (Dan 7,13.14.22.27; Dan 8,14; Åp 21,4).

Helligdommen var et sted for å tilbe Gud, lovprise ham og takke ham. Tilbedelse handler om å pleie forholdet til Gud, som ber de troende inn i dette fellesskapet.

GUD I HELLIGDOMMEN

2 Mos 40,1–38. Hvordan merket israelittene Guds nærvær?

Det siste kapitlet i 2. Mosebok (kap. 40) skildrer innvielsen av helligdommen og overrekkelsen av dekalogen (de ti bud). Innvielsen var høydepunktet for Israel på Sinai.

Guds herlighet er hans hellighet, hans karakter og hans nærvær, som er godheten selv (2 Mos 3,5; 33,18.19). Hans nærvær fylte helligdommen og var synlig som skyen, Guds herlighet. 2. Mosebok avsluttes med å understreke Guds veiledende nærvær, i skyen om dagen, og i skyen av ild om natten. Folket skulle ikke bare erfare Guds virkelighet, men også hans nærhet og varige nærvær mens han ledet dem.

Moses reiste helligdommen den første dagen i den første måneden i det andre året (2 Mos 40,2.17). Han innviet også alt – også Aron og sønnene hans til prestetjeneste (2 Mos 40,9.13–15) – med salvingsolje. Han gikk gjennom Det aller helligste, Det hellige og forgården og innviet alt sammen til Herren. Med denne prosessen innviet han gudstjenestene for hele helligdommen (se også 4 Mos 7,1). Det var bare under innvielsen av tabernaklet at Moses kunne gå inn i Det aller helligste. Siden var det bare øverstepresten som kunne gjøre tjeneste der hvert år på soningsdagen (3 Mos 16,2.17).

Tre ganger sier Bibelen at verket var ferdig: (1) ved slutten av skapelsesuken understreker Gud at skaperverket er fullført (1 Mos 2,1–3); (2) ved ferdigstillingen av telthelligdommen sier Bibelen at «slik fullførte Moses arbeidet» (2 Mos 40,33); og (3) da Salomo fullførte arbeidet med tempelet (1 Kong 7,51).

Denne sammenhengen mellom skapelsen og Israels helligdom peker på den kosmiske dimensjonen, tiden da Gud skal bo sammen med de frelst på den nye jord i det nye Jerusalem, som er «Guds bolig» (Åp 21,2.3; jf. Åp 22,1–4).

Da Gud fylte helligdommen med sitt nærvær (2 Mos 40,34), var det det store klimaket på hendelser som begynte med Moses' fødsel og fortsatte med de egyptiske gudenes nederlag under de ti plagene, med flukten fra Egypt, med egypterhærens nederlag og til slutt med Guds åpenbaring på Sinai-fjellet.

Hvordan kan du oppleve Guds nærvær her og nå? Hvorfor er det viktig?

JESUS TOK BOLIG HOS MENNESKENE

Joh 1,14. Hvordan sammenlignes Kristi inkarnasjon med telthelligdommen?

Jesu inkarnasjon er både et mysterium og en unik vitenskap som de frelste skal studere i all evighet. Johannes sier at da Kristus tok vår kropp, åpenbarte han at han bor hos oss på en håndgripelig måte. Jesus her i kjøtt og blod minner om Gud i GT, som bodde hos israelittene i telthelligdommen på Sinai og i ørkenen på vandringen mot det lovede land.

Med sin inkarnasjon tok Jesus bolig hos menneskene. Helt ufattelig! Den evige Gud kommer ned til oss, som en av oss, for å forsikre oss om at han virkelig er «Immanuel, Gud med oss».

I Matt 18,20 sier Jesus at om to eller tre er samlet i hans navn, så vil han være midt iblant dem. Kristus er med sitt folk i Den hellige ånds nærvær. Kristus inviterer sine følgesvenner til å ha et nært forhold til ham: «Se, jeg står for døren og banker. Om noen hører min røst og åpner døren, vil jeg gå inn til ham og holde måltid, jeg med ham og han med meg.» (Åp 3,20).

Åp 21,1–3. Hva møter vi her?

Det nye Jerusalem skal komme ned fra himmelen, og Johannes forkynner: «Se, Guds bolig er hos menneskene. Han skal bo hos dem, og de skal være hans folk, og Gud selv skal være hos dem. Han skal være deres Gud.» (Åp 21,3).

Det finnes ikke noe tempel i det nye Jerusalem (Åp 21,22), for hele byen er tempelet, Guds helligdom. Byens lengde, bredde og høyde er like store (Åp 21,16), slik det var med Det aller helligste i helligdommen. Det var en kube, med alle sidene like store. I all evighet, og i en verden uten synd, død og lidelse, skal vi bo i Guds umiddelbare nærhet.

Når vi ser det vi er lovet i Jesus, hvordan kan vi da lære å holde ut til det siste?

TIL FORDYPNING:

Ellen G. White: «Gudshuset i ørkenen» i *Alfa og Omega*, bind 1, s. 319–333.

«Forut for byggingen av helligdommen gikk en guddommelig frelseshandling, nemlig Israels utfrielse fra slaveriet i Egypt. Dette ble etterfulgt av at Gud ville inngå et varig paktsforhold med sitt folk. Han skulle være deres Gud, og de skulle bli hans folk (2 Mos 6,7). Måten de skulle forholde seg til ham og til hverandre på, ble definert av paktsloven. Telthelligdommen var et møtested der Gud og mennesker kom sammen. Det var først etter utfrielsen og opprettelsen av en varig forening med Gud i pakten at folket fikk adgang til Gud i hans bolig.» – *Andrews Bible Commentary: Old Testament, «Exodus», (Andrews University Press, 2020), side 226.*

White beskriver hensikten med gudstjenestene i helligdommen: «I helligdomstjenesten i møteteltet, og i tempeltjenesten som senere fulgte, fikk folket daglig undervisning om de store sannheter som er knyttet til Kristi død og midlergjering. Én gang om året ble deres tanker rettet mot de avsluttende begivenheter i den store strid mellom Kristus og Satan, når universet til sist skal bli rensset for synd og syndere.» – *Alfa og Omega*, bind 1, side 333.

Forslag til samtale:

1. Utgytelse av blod var en viktig del av gudstjenesten i helligdommen. Alle slags dyr ble ofret, og blodet ble brukt i nesten alle tempelritualene. Hva symboliserte blodet, og hva pekte alle disse ofringene i siste instans mot?
2. Det er utrolig at Gud som universets skaper ville bo blant sitt folk i helligdommen, men hvor mye mer forbløffende er det ikke at han kom og bodde blant oss som en av oss, som menneske? Det i seg selv ville ha vært et utrolig uttrykk for kjærlighet. Men så å ofre seg selv for synd – det vil si å dø for oss? Hva sier det om Gud? Og hva sier det oss om hvor mye Gud ønsker å se oss frelst inn i sitt evige rike?
3. Les Hebr 8,1–6. Hva sier det oss om hvordan den jordiske helligdommen gjenspeiler det Jesus gjør for oss nå i den himmelske helligdommen?

27. september

SABBATENS STORE BELØNNING

Av Andrew McChesney

Fernando Joaquim Ge ble ansatt i et stort byggefirma i Mosambik med beskjed om at han ikke skulle jobbe på sabbaten. Men etter tre år ba sjefen ham om å dra på forretningsreise på lørdager. Fernando minnet sjefen, Alexander, på at han ikke jobbet på lørdager.

Klokken 05.00 lørdag morgen kjørte Alexander likevel hjem til Fernando for å kjøre ham til Zimbabwe. Da Fernando nektet å dra, nektet Alexander ham å dra tilbake til jobben før de hadde hatt et møte på tomannshånd.

På møtet noen dager senere suspenderte Alexander Fernando i sju dager uten lønn. Han ga ham også tre alternativer: si opp, jobbe på lørdager eller miste to dagers lønn for hver lørdag han ikke var på jobb. Han ba Fernando om å sende inn sin avgjørelse skriftlig etter sju dager.

Fernando leverte inn et ti sider langt dokument med sin beslutning. Han skrev at han ikke kunne si opp fordi han trengte jobben. Han skrev at han ikke kunne jobbe på lørdager fordi han adlød Gud, og han inkluderte en rekke bibelvers om sabbaten. Han konkluderte med at han var villig til å gå ned i lønn for hver lørdag han ikke var på jobb, og han var også villig til å ta igjen lørdagsarbeidet på søndager. Alexander tok imot dokumentet og ba Fernando om å fortsette å jobbe mens han diskuterte det med ledelsen.

Det gikk en uke, og Alexander ringte Fernando en søndag for å be ham komme hjem til seg. Huset lå i en annen by, og Fernando kom med offentlig buss. Alexander instruerte Fernando om å kjøre en firmabil til en by 20 mil unna for å inspisere et av selskapets prosjekter. Fernando kom tilbake sent samme kveld, etter at bussene hadde sluttet å gå, og sov hjemme hos Alexander. Neste søndag ba Alexander Fernando om å komme hjem igjen. Denne gangen ville han at han skulle kjøre moren i firmabilen.

Dagen etter, på mandag, innkalte Alexander til et møte i selskapet og ba Fernando reise seg. «Fernando gikk ned i lønn på grunn av sin tro på Gud», sier han. «Men nå ser vi at han er oppriktig, så han trenger ikke å jobbe på lørdager». Så ga han Fernando nøklene til en firmabil. «Denne bilen skal du bruke til alt som har med firmaet å gjøre», sa han. «Og hvis du har forretninger for kirken din, kan du også bruke den fritt, og vi betaler bensinen. Vi har bare én forespørsel. Be pastoren din om å be for at det skal gå bra med selskapet vårt».

Fra den dagen i 2003 og frem til i dag har Fernando aldri hatt noen sabbatsproblemer på jobben. Firmabilen har vist seg å være en velsignelse for menigheten, og Fernando har brukt den til å besøke syke og eldre og til å delta i evangeliseringsprogrammer og andre aktiviteter i menigheten. Hver gang folk ser bilen, husker de at Fernando holder sabbaten. «Det lønner seg å være trofast mot Gud», sier Fernando. «Det er en stor belønning».

Be om at evangeliet må bli forkynt i Mosambik og andre land i Den sørafrikanske-Indiske havs divisjon, som mottar det trettende sabbatsofferet denne uken.

K-STUD

Kristelig studieforbund

Kristelig studieforbund er et ideelt, demokratisk og offentlig godkjent studieforbund. Våre medlemmer er kristne trossamfunn, ideelle organisasjoner og institusjoner. Enkeltstående, lokale organisasjoner kan være tilsluttet oss gjennom en samarbeidsavtale.

Vår visjon er å skape gode læringsarenaer for troen og livet.

Formålet er A) å fremme og styrke livslang læring i medlemsorganisasjonenes menigheter, organisasjoner og institusjoner og B) å bidra til å gi alle mennesker lik adgang til kunnskap og kompetanse ved å fremme den enkeltes menneskelige og åndelige utvikling og møte behovene i samfunns- og arbeidsliv i henhold til voksenopplæringslovens overordnede mål for studieforbundenes virksomhet.

Virksomheten drives i tråd med voksenopplæringsloven, og finansieres med medlemskontingent og bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet. Vi bygger virksomheten på disse verdiene:

- Frivillighet
- Menneskeverd
- Utvikling
- Økumenikk
- Samfunnsansvar

Å fordele tilskudd til opplæring, arrangere årets kurs for lokale ressurspersoner, gi pedagogisk veiledning, være en pådriver for utvikling av studiemateriell og pedagogiske arbeidsformer og drive interessepolitisk arbeid overfor myndighetene er blant våre kjerneområder.

<http://k-stud.no/>

Adventistkirken er medlem og bibelgrupper kan derfor søke om tilskudd her:

<http://minekurs.studieplaner.no/k-stud/>

SOLNEDGANG FREDAG KVELD I 2025

	DATO	OSLO	KRISTIANSAND	BERGEN	TRONDHEIM	BODØ	HARSTAD	TROMSØ	HAMMERFEST
Januar	3	15.26	15.51	15.43	14.49	13.10	—	—	—
	10	15.39	16.03	15.56	15.05	13.43	12.30	—	—
	17	15.54	16.17	16.12	15.25	14.15	13.31	12.50	—
	24	16.11	16.33	16.30	15.46	14.47	14.13	13.46	12.57
	31	16.29	16.49	16.48	16.08	15.18	14.50	14.28	13.51
Februar	7	16.47	17.06	17.07	16.31	15.47	15.24	15.05	14.33
	14	17.06	17.23	17.26	16.53	16.15	15.56	15.39	15.11
	21	17.24	17.40	17.44	17.14	16.42	16.25	16.11	15.45
	28	17.42	17.56	18.03	17.35	17.08	16.54	16.41	16.17
Mars	7	17.59	18.12	18.21	17.56	17.33	17.22	17.10	16.48
	14	18.17	18.28	18.38	18.17	17.58	17.48	17.38	17.18
	21	18.34	18.44	18.56	18.37	18.23	18.15	18.06	17.48
	28	18.51	19.00	19.13	18.57	18.47	18.42	18.34	18.18
April	4	20.08*	20.16*	20.31*	20.17*	20.12*	20.09*	20.02*	19.48*
	11	20.25	20.31	20.48	20.37	20.37	20.36	20.32	20.19
	18	20.42	20.47	21.06	20.58	21.03	21.05	21.02	20.53
	25	21.00	21.03	21.23	21.19	21.30	21.36	21.36	21.29
Mai	2	21.17	21.19	21.41	21.40	21.59	22.09	22.12	22.12
	9	21.34	21.34	21.59	22.02	22.30	22.47	22.56	23.08
	16	21.51	21.49	22.16	22.23	23.03	23.34	—	—
	23	22.06	22.03	22.32	22.44	23.43	—	—	—
	30	22.20	22.15	22.46	23.04	00.34	—	—	—
Juni	6	22.31	22.25	22.58	23.20	—	—	—	—
	13	22.39	22.32	23.06	23.32	—	—	—	—
	20	22.43	22.36	23.10	23.37	—	—	—	—
	27	22.43	22.36	23.10	23.35	—	—	—	—
Juli	4	22.38	22.32	23.05	23.27	—	—	—	—
	11	22.29	22.24	22.55	23.13	—	—	—	—
	18	22.17	22.14	22.43	22.55	23.55	—	—	—
	25	22.02	22.01	22.28	22.36	23.17	23.49	—	—
August	1	21.46	21.46	22.11	22.14	22.43	23.01	23.11	23.25
	8	21.28	21.30	21.52	21.52	22.11	22.22	22.26	22.26
	15	21.09	21.12	21.33	21.29	21.41	21.47	21.47	21.41
	22	20.49	20.54	21.12	21.05	21.11	21.14	21.11	21.02
	29	20.28	20.34	20.51	20.41	22.42	20.41	20.37	20.25
September	5	20.07	20.15	20.30	20.17	20.13	20.10	20.04	19.50
	12	19.46	19.55	20.08	19.53	19.44	19.39	19.32	19.16
	19	19.25	19.35	19.47	19.28	19.16	19.08	19.00	18.42
	26	19.04	19.15	19.25	19.04	18.47	18.38	18.28	18.09
Oktober	3	18.43	18.55	19.04	18.40	18.19	18.08	17.56	17.35
	10	18.22	18.36	18.43	18.16	17.51	17.37	17.25	17.02
	17	18.02	18.17	18.22	17.53	17.22	17.07	16.53	16.28
	24	17.42	17.59	18.02	17.30	16.54	16.36	16.20	15.53
	31	16.23*	16.41*	16.43*	16.08*	15.26*	15.05*	14.47*	14.17*
November	7	16.05	16.25	16.25	15.46	14.59	14.33	14.12	13.38
	14	15.49	16.10	16.08	15.26	14.31	14.00	13.35	12.53
	21	15.35	15.58	15.53	15.08	14.03	13.24	12.51	11.41
	28	15.24	15.48	15.42	14.52	13.36	12.41	—	—
Desember	5	15.15	15.41	15.33	14.40	13.09	—	—	—
	12	15.11	15.37	15.28	14.32	12.43	—	—	—
	19	15.11	15.37	15.28	14.30	12.25	—	—	—
	26	15.15	15.42	15.32	14.35	12.35	—	—	—

Solnedgangstabellen er basert på følgende nettside:

<https://www.timeanddate.no/astronomi/sol/norge/>

*Tabellen tar hensyn til sommertid mellom 30. mars og 26. oktober

BIBELSTUDIEMATERIELL FOR BARN OG TENÅRINGER

Vi minner om at det er mye fint bibelstudiemateriell tilgjengelig for barn og tenåringer.

GraceLink-materialet finnes i følgende aldersgrupper på norsk, både som elevhefte og lærerhefte:

Minsten, 0–2 år

I 2025 brukes årgang B

Smårollingene, 3–5 år

I 2025 brukes årgang B

Miniorene, 6–9 år

I 2025 brukes årgang B

Power Points, 10–13 år

I 2025 brukes årgang B

Real Time Faith, 14–16 år

I 2025 brukes årgang C
Lærerheftet er på engelsk.

Ta kontakt med
Norsk Bokforlag
for bestilling på
ordre@norskbokforlag.no
eller til ordrekontoret
på tlf. 32161560.

BIBELSTUDIER FREMOVER

4. KVARTAL 2025

Tema: Troslærdommer fra Josvas bok

1. studium: Oppskriften på suksess

Nøkkeltekt: Josva 1,7

Andre bibeltektster: 5.Mos 18,15–22; Josva 1; Heb 6,17, 18; Ef 6,10–18; Sal 1,1–3; Rom 3,31.

2. studium: Overrasket av nåde

Nøkkeltekt: Heb 11,31

Andre bibeltektster: Jos 2,1–21; 4 Mos 14,1–12; Heb 11,31; 2 Mos 12,13; Jos 9; Neh 7,25.

3. studium: Nådens minnesteder

Nøkkeltekt: Jos 4,23.24

Andre bibeltektster: Jos 3; 4 Mos 14,44; Luk 18,18–27; Jos 4; Joh 14,26; Heb 4,8–11.

1. KVARTAL 2026

Tema: Foreningen av himmel og jord: Kristus i Filipperne og Kolosserne

2. KVARTAL 2026

Tema: Om å vokse i et forhold med Gud

3. KVARTAL 2026

Tema: 1. og 2. Korinterbrev

Endringer kan forekomme.

TIPS OG RESSURSER TIL BIBELSAMTALENE

Takk, for at du har påtatt deg den viktige oppgaven som gruppeleder/tilrettelegger for bibelstudier i din menighet! Bibelstudieheftet du holder i hånden er laget av Adventistkirkens sabbatsskoleavdeling ved hovedkontoret i Washington. Som et supplement til dette har teologer og lekfolk fra Adventistkirkene i Norge og Danmark laget et mer skandinavisk tilpasset bibelstudiumsmateriale. I motsetning til «bibelstudier» (som er det offisielle bibelstudieheftet du holder i hånden nå), kaller vi dette studieopplegget «bibelsamtaler». «Bibelsamtaler» er basert på de samme temaene, og med et utvalg av de samme tekstene som du finner i «bibelstudier». «Bibelsamtaler» er laget som en respons på tilbakemeldinger og en stor spørreundersøkelse som ble gjort i 2019. Du finner «bibelsamtaler» både i et eget hefte som kommer sammen med «bibelstudier» og på <https://www.adventist.no/liv/sabbatsskolen/>.

«Bibelsamtaler» er et fleksibelt materiale da det lett kan brukes i kombinasjon med «bibelstudier» eller alene. Om de som møter i bibelstudiegruppa har brukt bibelstudieheftet eller det supplerende materialet i sine forberedelser vil de kjenne seg igjen i samtalen og kunne delta. «Bibelsamtaler» kan også brukes av leder for bibelstudiegruppa som en forberedelseshjelp.

Her er prinsippene som ligger til grunn for utarbeidelsen av «bibelsamtaler». De kan like gjerne brukes når man tar utgangspunkt i «bibelstudier»:

- Når vi møtes leser vi bibeltekstene sammen.
- Alle skal i utgangspunktet kunne lede en bibelsamtale. Bibelstudier har hver uke bare fire sider.
- Det vil alltid være flere bibeltekster å velge mellom, det er derfor opp til gruppen å velge hva man skal fokusere på.
- Det er ingen forutsetning for å delta i bibelsamtalen at man har lest bibeltekstene og materialet på forhånd, men det er en fordel. Spesielt for den som skal være gruppeleder.
- Formuleringer, spørsmål og refleksjoner har en personlig vinkel, slik at det blir personlig og praktisk, og ikke bare teori. Ønsket er at det som skjer i bibelsamtalen lett skal kunne omsettes til levdt liv.

Bibelstudieheftene på andre språk

Hvis du er interessert i å finne bibelstudieheftet på et annet språk eller finne hjelpemateriell for gruppeledere kan du finne det på dette nettstedet (det er ikke en offisiell «adventistsside», men de som driver den har samlet mange ressurser på ett sted): www.ssnet.org

Misjonsfortellingen som film – Mission Spotlight

Hvert kvartal er alle misjonsfortellingene tilgjengelige som film, med norsk tale. Du finner fortellingene til dette kvartalet, og andre kvartalet, her: <http://www.hopechannel.no/on-demand/episoder/ml/mission-spotlight-1q23/>

Bibelstudiet som video/podcast

Hope Channel i Norge produserer hvert kvartal en video/podcast til bibelstudiet for hver uke. Du finner videoen på www.hopechannel.no.

En nettside for alle ressurser til voksensabbatsskolen

Om du leter etter ressurser til voksensabbatsskolen, er det nå opprettet én nettside som har samlet alle ressursene på et sted. Nettstedet er lett å huske: www.sabbatsskolen.no

Sabbatsskolens Facebook-gruppe

For å tilrettelegge at gruppeledere kan utveksle idéer og/eller spørre hverandre om saker, er det også opprettet en Facebook-gruppe. Også denne gruppen har et lett navn å huske. Du kan søke etter «Bibelstudielederen» på Facebook eller bruke denne lenka: <https://www.facebook.com/groups/221198201791009>

Innspill eller idéer?

Hvis du har noen ideer til sabbatsskoleavdelingen, hører jeg gjerne fra deg. Jeg bidrar også gjerne til en inspirasjonssamling om sabbatsskolen/bibelstudiene i din kirke. Hvis din menighet kunne tenke seg å være vertskap for en kursdag for flere menigheter, kan jeg eventuelt bidra med å skaffe en eller flere egnede kursholdere. Ta kontakt med meg på e-post eller telefon.

Vidar Hovden, leder for sabbatsskoleavdelingen

E-post: vidar.hovden@adventist.no

Tlf. 412 22 118

DEN SØRAFRIKANSKE-INDISKE HAVS DIVISJON

[illegible]

Notater

[illegible]

Innhold

1 5. JULI	Undertrykkelse: Bakgrunnen og Moses' fødsel	8
2 12. JULI	Den brennende busken	16
3 19. JULI	En vanskelig start	24
4 26. JULI	Plagene	32
5 2. AUGUST	Påske	40
6 9. AUGUST	Gjennom Rødehavet	48
7 16. AUGUST	Livets brød og vann	56
8 23. AUGUST	Pakt ved Sinai	64
9 30. AUGUST	Å leve loven	72
10 6. SEPTEMBER	Pakten og plantegningen	80
11 13. SEPTEMBER	Frafall og forbønn	88
12 20. SEPTEMBER	«La meg da få se din herlighet!»	96
13 27. SEPTEMBER	Telthelligdommen	104
	Solnedgangstabell	113